

FRANTIŠEK CACH

NEJSTARŠÍ ČESKÉ MINCE

III.

České a moravské mince doby brakteátové

ČESKÁ NUMISMATICKÁ SPOLEČNOST V PRAZE

1 9 7 4

9731	1975
Krajská knihovna Praha - Pankrác	
60.198.3	
Ternkova ulice	

Recensovali:

univ. prof. Dr. Emanuela Nohejlová-Prátová, DrSc. a
Dr. Pavel Radoměrský, CSc.

Ing. Dr. František ČACH

NEJSTARŠÍ ČESKÉ MINCE

III.

České a moravské mince doby brakteátové

Obálku navrhl Bedřich Fojtášek

Vytiskla Státní tiskárna cenin v Praze

Náklad 2000 výtisků

Vydala Česká numismatická společnost v Praze

jako členský tisk

v nakladatelství ORBIS Praha

COPYRIGHT ČESKÁ NUMISMATICKÁ SPOLEČNOST
V PRAZE 1974

OBSAH

Úvod

I. Přehled vývoje našeho mincovnictví doby brakteátové . . .	10
II. O funkci naší mince doby brakteátové v současném životě hospodářském	16
III. K nálezům mincí doby brakteátové	23
IV. O vzácnosti českých a moravských mincí doby brakteátové	26
V. Soupis typů a variant mincí	29
VI. Srovnávací tabulka pro dílo E. Fiala, České denáry . . .	59
VII. Srovnávací tabulka pro publikaci I. L. Červinka, Mo- ravské brakteáty	61
VIII. Srovnávací tabulka pro Sborník I. Numismatického sympo- sia v Brně	62
IX. Povšechné popisy nálezů	63
X. Abecední rejstřík nalezišť	92
XI. Přehled nalezišť mincí jednotlivých panovníků	94
XII. Seznam literatury použité v III. dílu	96
XIII. Zusammenfassung	99
XIV. Summary	104
XV. Vyobrazení mincí	
XVI. Mapky nalezišť	

ÚVOD

Jestliže vstupuji tímto třetím dílem své práce do poslední epochy nejstarších českých mincí, jsem si plně vědom obtížnosti svého úkolu a zároveň i jisté odpovědnosti, zasáhnu-li jakkoliv do řešení otázek tohoto údobí naší numismatiky, jež bylo i dřívějším a zkušeným badatelům problémem jedním z nejtěžších. Překážek, jež se kladou tomuto bádání v cestu, je mnoho. Především již mincovní materiál sám o sobě mnoho neříká, nechť to jsou brakteáty či dvoustranné moravské denáry, neboť jde vesměs — až na zcela ojedinělé výjimky — o ražby němé, bez opisů. A tato okolnost patrně plodí i obtíže další, neboť zejména brakteáty hned při odkrytí nálezů dočkávaly se podivných osudů. Pro svůj zvláštní a většinou nepěkný vzhled nebyly nálezcem mnohdy ani za mince považovány, spíše za knoflíky, bývaly dávány dětem ke hraní, anebo byly prostě zahazovány a ničeny. Je to jakousi ironií osudu, že právě tyto mince, jež byly kdysi účastny největšího bohatství a hospodářského rozkvětu českého státu Přemyslovců, docházejí po staletích takového konce.

Leč i takové nálezy, jež se zachovaly a které se dostaly — třeba jen v troskách — do rukou badatelů, nebývaly jimi vždy dostatečně zpracovány; často neuvádějí metrologická data ani počty kusů jednotlivých typů, popisy mincí se omezují někde jenom na slovní, subjektivní výklad jejich obrazů, bez vyobrazení, což vede k neurčitým, ba i mylným představám o jejich skutečné podobě.

Ale i tak vzpomeňme vděčně aspoň jmen Aduakta Voigta a Josefa Madera, průkopníků, kteří již na konci 18. století položili základ k vědeckému bádání v tomto oboru naší numismatiky. V druhé polovině 19. století je to zejména Josef Smolík, Eduard Fiala a Kliment Čermák, kteří chápajíce plně důležitost dokumentace nálezů, zachytili v jejich popisech mnoho cenného materiálu, který se stal později základem i novodobému bádání. V několika minulých desetiletích odkryté a většinou v celistvosti zachované nálezy těchto mincí, pocházejících převážně z druhé poloviny 13. století, poskytly další bohatý studijní materiál badatelům, pracujícím již dokonalými analytickými metodami. Jmenujme zde Viktora Katze, Pavla Radoměrského, Jiřího Sejbala, Josefa Petryla, I. L. Červinku, zejména však vzpomeňme velkých speciálních a komplexních studií Gustava Skalského, obírajícího se veškerými problémy tohoto složitého úseku našeho mincovnictví. Je nesporné, že všechny tyto práce přinášely vždy další, nové poznatky, nicméně nepozastavujme se nad tím, že mnohdy velké úsilí vyústuje zde jen ve výsledky hypotetické. Mnohé totiž zůstává ještě nedořešeno a vážné chápání těchto nedostatků nabádá k opatrnosti před ukvapenými závěry.

V předkládané publikaci pokusil jsem se souborně zaznamenat veškerý dodnes známý mincovní materiál, o němž lze předpokládat, že vyšel z českých a moravských mincoven ve 13. století. Teritoriálně omezují se výhradně na tyto dvě země a nepřihlížím proto k ražbám z území jenom dočasně nebo trvaleji k nim připojených pod vládou některých z Přemyslovců. Nenajdeme zde tudíž feniky, ražené za vévodského panování Přemysla II. v rakouských zemích, ani brakteáty hornolužické nebo z míšeňských lén Václava II., ani mince slezské. Při chronologickém řazení celých skupin ražeb, jakož i v pokusech o řazení jednotlivých typů mincí, řídil jsem se zde výsledky nejnovějšího bádání, najmě pracemi Gustava Skalského. Ačkoliv některé z těchto převážně němých mincí připisují navíc vládám jednotlivých panovníků, činím tak s veškerými výhradami, neboť jde jen o zařazení pravděpodobné, na základě rozborů nálezů a některých charakteristik, jak dále uvedu. Není to tedy stav, z něhož by bylo možno budoucímu bádání spolehlivě vycházet.

I tento třetí díl je zpracován stejnou formou jako oba díly dřívější a tvoří s nimi jeden celek. Proto i číslování jednotlivých typů mincí a číslování nálezů navazují bezprostředně na díl předešlý. Rozdíl spočívá pouze v tom, že zde rozdělují mincovní materiál na dvě souběžné skupiny — na českou a moravskou, přičemž důvody, jež mne k tomu vedly, vyplynou z dalšího mého pojednání o těchto ražbách. Vyobrazení jednotlivých typů mincí provedl jsem překreslením jednak ze základních děl a z publikací nálezů, jednak z fotografií mincí doposud nevyobrazených anebo špatně reprodukovanych. Všechny jsou zobrazeny ve skutečné velikosti, a proto také v jejich soupise neuvádím rozměr střížku — který se ostatně pohybuje často v rozmezí i milimetrového řádu. Pokud některé varianty vyjadřuji slovně, tedy tak činím podle zásad heraldického popisování. Jestliže oproti dřívějším dvěma dílům připojuji tentokrát stručný přehled vývoje mincovnictví v českých zemích ve 13. století i několik úvah o funkci tohoto oběživa u nás, činím tak proto, abych poněkud osvětlil onen kaleidoskop různých forem mincí, jež se zde během jednoho století vystřídaly. V neposlední řadě také z toho důvodu, že se takováka dere do pera říci něco k otázkám, jichž je zde tolik otevřených.

Nakonec je mi poděkovat všem, kdož mi jakkoli pomáhali v této mé práci. Tak zejména panu Dr. Paulu Arnoldovi, řediteli mincovního kabinetu státního muzea v Drážďanech, jenž mi dovolil v oddělení studovat a vyhledat velké české brakteáty tam uložené, jakož i získat jejich fotografie. Neméně děkuji panu doc. Dr. Jiřímu Sejbaloovi CSc, přednostovi numismatického oddělení Moravského muzea v Brně, který mi s nevšední ochotou umožnil prohlédnout novější, doposud nepublikované velké nálezy moravských mincí z 13. století. Poskytl mi o nich i cenné informace, jakož i svolení k jejich předběžnému uveřejnění v této mé práci dříve, než budou zevrubně zpracovány v připravovaném souborném jeho díle o tomto úseku moravského mincovnictví. Za informace o českých brakteátech, zastoupených v numismatickém kabinetu Národního muzea v Krakově děkuji jeho vedoucímu, panu Dr. Januszi Reymanovi a paní mgr. Bogumiře Haczewské. Děkuji panu Dr. Lubomíru Nemeškalovi CSc, vedoucímu numismatického oddělení Národního muzea v Praze, za dovolení publikovat doposud nevyobrazené velké české brakteáty ze sbírek muzejních; rovněž tak děkuji paní Dr. Jarmile Háskové CSc, za její ochotnou

pomoc při hledání v depositáři, pokud mi tento materiál mohl být dán k dispozici. Za odborné překlady cizojazyčných resumé jsem zavázán díky panu Dr. Karlu Castelinovi a slečně Marion M. Archibaldové z Britského Muzea v Londýně, a dále děkuji svému bratru Jiřímu za jeho obětavou práci fotografickou, spojenou s pořizováním obrázků mincí.

V neposlední řadě vzdávám upřímné díky oběma recensentům, paní Prof. Dr. Emanuele Nohejlové-Prátové DrSc a panu Dr. Pavlu Radoměřskému CSc za pročtení rukopisu jakož i za cenné připomínky. České numismatické společnosti v Praze děkuji za to, že se ujala vydání i tohoto třetího dílu mé práce.

František C a c h

Rukopis dokončen v létě roku 1974

I. PŘEHLED VÝVOJE NAŠEHO MINCOVNICTVÍ DOBY BRAKTEÁTOVÉ

Poměry v Čechách

Nálezy mincí ze začátku 13. století poučují nás o tom, že za vlády Přemysla I., někdy kolem roku 1210 mizí v Čechách náhle z oběhu sice těžké, ale ve svém zrnu bídné dvoustranné denáry a jsou nahrazeny oběživem zcela nového tvaru, jednostrannými mincemi raženými na zcela tenkém stříbrném střížku o průměru 40—44 mm a váhy kolem 1 gramu. Přitom ryzost kovu těchto mincí, jež nazýváme dnes velkými brakteáty, byla vynikající, neboť se pohybovala kolem 0,950 čistého stříbra. O důvodech k této náhlé změně naší mince, jež se přizpůsobila sousedním ražbám míšeňským, nemíním se zde šířit, neboť dokonalé poučení o tom poskytují zevrubné výklady Gustava Skalského¹⁾. Domnívám se však, že mimo obecně uváděných výhod, plynoucích ze snadné a rychlé výroby, poskytovala nová forma mince i určitou záruku, že jde o platidlo veskrze stříbrné, neboť tenkost střížku nepřipouštěla jakékoliv šízení jádra platýrováním.

Okolnost, že se nová česká mince přizpůsobila zevnějškem i vnitřní hodnotou míšeňskému brakteátu, postavila kdysi naše numismatiky před závažnou otázkou, které z těchto mincí, jež se v našich nálezech často i společně vyskytují, jsou českého a které míšeňského původu. Velikost střížku, váha, zrno, fabrika i stereotypní obraz panovníkovy postavy jsou u všech stejné — jen s tím rozdílem, že některé zobrazují vládce s královskou korunou na hlavě, jiné však nekorunovaného.

Vzhledem ke shodné fabrice obou skupin považoval Fiala všechny tyto brakteáty za české²⁾, leč názor ten pozdější badatelé nesdílejí. Německý numismatik Schwinkowski řadí všechny typy s nekorunovaným panovníkem mezi markrabské ražby míšeňské, a za české považuje jen brakteáty s obrazem krále³⁾. K tomuto názoru připojuje se posléze i Skalský, přičemž shodnost fabriky jedněch i druhých vysvětluje tím, že k ražbě nového druhu mince mohli k nám být povoláni minciři ze sousední Míšně, s níž byli tehdy Přemyslovci ve velmi dobrých a úzkých vztazích⁴⁾. Rozhodnějším důvodem pro přidělení brakteátů s nekorunovaným panovníkem do Míšně je však okolnost, že tyto typy vyskytují se daleko větším množstvím v zahraničních nálezech, než v nálezech českých. A tato okolnost

1) G. Skalský, Studie o českých a moravských brakteátech II, NČČsl. VIII, 1932, str. 28 n.; též, Jak došlo v Čechách k ražbě brakteátů, NL I, 1946, str. 57 n.

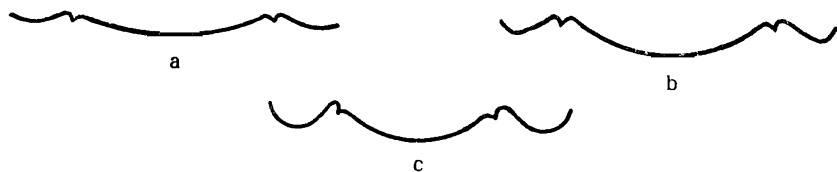
2) E. Fiala, České denáry, Praha 1895.

3) W. Schwinkowski, Münz-u. Geldgeschichte der Mark Meissen der weltlichen Herren nach meissnischer Art vor der Groschenprägung I, Frankfurt a. M. 1931.

4) Tento výklad je celkem přijatelný pro samotný začátek brakteátové ražby u nás; je však s podivem, že za celou dobu padesáti let, po kterou byly české velké brakteáty raženy, nevyvinula se u nás vlastní škola minciřská, která by se byla projevila i odlišnou fabrikou, ryze domácí.

vedla i mne k tomu, abych vyřadil velké brakteáty s nekorunovaným panovníkem z této své práce. Zato zde doplňuji řady velkých českých brakteátů doposud nepublikovanými anebo nevobraznými typy ze sbírek Národního muzea v Praze, dalšími ze sbírek numismatického kabinetu drážďanského jakož i několika kusy ze své bývalé sbírky vlastní.

Víme-li tedy prozatím, které z velkých brakteátů můžeme považovat za české, stojíme před další nesnází jejich chronologického seřazení. Až na vzácné výjimky jsou to mince vesměs němé, lišící se navzájem jen rozličnými insigniemi či atributy v rukou trůnícího krále, jež však samy o sobě nějakou vývojovou řadu nevyjadřují. Mohou nám však být nápomocnými současné brakteáty míšeňské, jejichž chronologii se podařilo Schwinkowskému sestavit. Vycházíme-li totiž z předpokladu, že se jim velké české brakteáty neustále přizpůsobovaly, můžeme i naše domácí nálezy, v nichž se vyskytly současně jak české tak i míšeňské ražby, seřadit do určitého časového sledu. Vidíme pak, jak se současně podle míšeňského vzoru měnil charakteristicky i profil střížku našich velkých brakteátů. Na připojeném obrázku je znázorněno, jak z nejstaršího, poměrně plochého profilu brakteátů vlašimského nálezu (a) přešel na hlubší tvar s mírně zahnutým okrajem u brakteátů stihnovského nálezu (b), aby nakonec kolem poloviny století dospěl k vysoce reliéfnímu tvaru se značně vyhrnutým okrajem, jak vidíme na brakteátech nálezu zálezeiského (c).

Obr. 1. Vývoj profilu střížku velkých českých brakteátů

Dosavadní výsledky numismatického bádání vedou k tomu, že vlašimský nález spadá celým svým obsahem do vlády Přemysla I., celý stihnovský nález do doby Václava I. a všechny brakteáty z nálezu v Zálezlech že náležejí Přemyslu II. Máme však ještě další bohaté a důležité nálezy těchto mincí, jejichž časový rozsah není tak jednoznačně vyhraněn, a kde by bylo nyní rozhodnout, které z mincí patří ještě dřívějšímu a které následujícímu vládci. Metrologická zkoumání nejsou nám v tom náležitou oporou; shledáváme sice, že poslední naše velké brakteáty poklesly oproti prvním v průměru na váze i zru, avšak v celém údobí padesáti let jejich ražby dochází v tom ohledu k výkyvům⁶⁾. Abychom tedy hledali jiná kritéria, jež by nás mohla — alespoň přibližně — vést k tomuto cíli.

Stojí jistě za povšimnutí, že průměry střížků brakteátů Přemysla I. z vlašimského nálezu pohybují se od 44 do 37 mm, že je tedy možno sestavit jakousi sestupnou řadu jejich typů. Podobně u brakteátů stihnovského nálezu, obsahujícího patrně vesměs ražby Václava I., můžeme sledovat sestupnou tendenci ve velikosti střížku od 45 do 38 mm. To znamená, že po nenáhlém ubývání na velikosti brakteátů Přemysla I. došlo

6) E. Fiala, l. c., str. 110 až 114.

opět k náhlému zvětšení střížku; soudím, že k takové změně mohlo dojít při nastoupení vlády Václava I. Není snad ani bez významu, že právě mezi jeho nejstaršími mincemi je brakteát ze zlončického nálezu s písmenem **V** u nohou panovníkových. Na to, že může být v souvislosti se jménem Václavovým upozornil již Fiala a přiznal tomu význam i Skalský⁷⁾. Když jsem pak podle těchto kritérií rozlišil ražby Přemysla I. od mincí Václavových i z ostatních nálezů z té doby, ukázalo se, že zatímco na většině mincí Přemysla I. je jasně zobrazen trůn, na němž král sedí, na brakteátech Václava I. obraz trůnu již není.

Zbývá tedy již jen pokusit se o oddělení mincí Přemysla II. od předcházejících ražeb Václava I., neboť oboje — jak ukazují nejnovější rozbory starých nálezů — vyskytly se např. ve velkém nálezu heřmanickém⁸⁾. I když máme na zřeteli, že zobrazení panovníka na těchto mincích je obrazem víceméně symbolickým, nelze nepostřehnout, že na jedné skupině těchto ražeb je jeho tvář bezvousá, zatímco na druhých je zřejmá snaha vystihnout vous, zejména bradku. Podle tohoto kritéria a se zřetelem k tomu, které z heřmanických typů se vyskytly i v nálezu stihnovském a které v nálezu zálezelském, rozdělil jsem pak brakteáty heřmanického nálezu na mince Václava I. a na ražby Přemysla II. A opět u velkých brakteátů Přemyslových můžeme sledovat pozvolný a soustavný pokles ve váze i velikosti střížku a na samém konci této řady i znatelné zhoršení zrna mince.

Podle obecně dnes uznávaného názoru došlo pak v Čechách, brzy po roce 1260, k radikální změně v peněžním systému, k tak zvané mincovní reformě Přemysla II., kterou ražba velkých brakteátů u nás končí. O důvodech, jež vedly k této náhlé změně v české minci, povíme stručně v další kapitole, zevrubnější výklad podávají pak speciální studie jiných autorů⁹⁾. Důležité je, že touto reformou odpoutala se česká mince trvale od svého dosavadního míšeňského vzoru, a to po všech stránkách. Především velikostí střížku, neboť základní nominál měří nyní jen kolem 27 mm při průměrné váze asi 0,7 g, zato však ryzosti okolo 0.900. Tyto mince, na rozdíl od dřívějších velkých brakteátů, nazýváme středními brakteáty. Zároveň se však započalo i s ražbou polovičních nominálů — půlbrakteátů — o velikosti kolem 18 mm při průměrné váze asi 0,35 g. Po výtvarné stránce dochází k úplnému rozkvětu — obrazová náplň projevuje se zde pestrou mozaikou různých motivů figurálních, zvířecích, obrazy harpyjí, náměty architektonickými, ornamentálními, rostlinnými i jinými. Toto značné množství typů, provedených v různých ještě variantách, a tyto zase se spoustou drobných odchylek v kresbě, svědčí dozajista o neobyčejně hojné ražbě. Přispěla k tomu nepochybně jak decentralizace ražby postupným zřizováním dalších mincoven mimo mincovnu pražskou, tak i možnost rychlejší výroby plným využitím výhod ražební techniky brakteátové¹⁰⁾.

7) G. Skalský, Studie II, I. c., str. 39, pozn. č. 29.

8) G. Skalský, Studie II, I. c., str. 41.

9) G. Skalský, Mincovní reforma Václava II., ČČH XL, 1934, str. 12 n.; též, Studie o českých a moravských brakteátech III, NČČSl XI/XII, 1935—36, str. 1 n. viz též: J. Janáček, Stříbro a ekonomika českých zemí ve 13. století, ČČH XX, 1972, str. 883.

10) F. Cach, Brakteátové razidlo Národního musea a vývoj ražební techniky doby brakteátové, NČČSl XIX, 1950, str. 22 n.

Při uvážení všech právě uvedených okolností narůstá zde ovšem numismatickému bádání velký problém chronologického seřazení tohoto konglomerátu oběživa z posledních čtyř desetiletí 13. století. A navíc, abychom ještě rozhodovali, které z mincí připisat Přemyslu II. a které jeho nástupci Václavu II. Těžko dnes říci, ze které mincovny vyšel ten či onen typ dříve či později, anebo zdali jde o typy ražené v různých mincovnách současně. Ani metrologická data, jmenovitě váhy mincí, nejsou nám tu spolehlivým vodítkem — pokud nemáme k dispozici dostatečně velké množství zachovaných kusů k určení průměrné váhy daného typu. O této okolnosti, o níž psal mezi jinými již i německý numismatik Menadier¹¹⁾, zmíním se ještě dále, v jiné souvislosti. Bezpečnější oporou v tom ohledu je zjišťování ryzosti mincovního kovu, jež zůstávala v celé emisi jak u lehčích tak těžších kusů prakticky stejnou, a jež se teprve během času měnila.

Nejspolehlivějším podkladem pro chronologická studia jsou nám dnes novější nálezy těchto mincí, jež se podařilo zachovat v celistvosti pro vědecké bádání. Nejen přesná metrologická data, ale i počty kusů jednotlivých typů v nálezu se vyskytnuvších a porovnávání nálezových horizontů jednotlivých nálezů navzájem vnáší pomalu světlo do těchto složitých otázek posledního údobí našich brakteátových ražeb. Díky takto pojatým studiím Katzovým, Skalského a Radoměrského, známe dnes nejen jakousi chronologickou řadu těchto mincí, ale i pravděpodobně jejich přidělení jednotlivým vládám obou Přemyslovců. Je to obraz, na němž není prozatím co měnit, a který také v této podobě zde předkládám.

Vedle brakteátů vyskytují se ve 13. století v Čechách velmi vzácně i dvoustranné denáry s opisem¹²⁾. Nezdá se však, že byly součástí normálního oběživa, spíše jde o mince ražené při zvláštních příležitostech nebo událostech. Leč bližší časové zařazení těchto výjimečných ražeb, jež známe dnes celkem ve čtyřech typech, bylo předmětem polemik¹³⁾. V jejich opisech vyskytuje se sice jméno Václavovo i Přemyslovo, jde jen o to, znamená-li Václava I. a Přemysla I., či Václava II. a Přemysla II. Podle výkladů Skalského jde o alternativu druhou; sám se však příkláním k původnímu názoru Fialovu a Smolíkovu a řadím je do let kolem roku 1230, jak jsem to kdysi již blíže zdůvodnil¹⁴⁾.

Poměry na Moravě

Právě tak jako v Čechách, dochází i na Moravě na konci 12. století k podstatné změně v peněžním systému¹⁵⁾. Od roku 1197, kdy je celé území sjednocováno v samostatné markrabství, zanikají přirozeně do té doby obíhající zde denáry bývalých údělných knížectví, mince, které byly tak jako tak svou nízkou vnitřní hodnotu neschopny soutěžit především

11) J. Menadier, *Brakteatenfunde*, ZfN XV, 1887, pozn. na str. 196.

12) G. Skalský, *Ražba dvoustranných denárů v Čechách v době brakteátové*, NČČsl XV, 1939, str. 23 n.

13) V. J. Klíma, *Razil v Plzni již Václav I.?*, NL IV, 1949, str. 1 n.; G. Skalský, *Tzv. plzeňský denár nepatří Václavovi I.*, NL IV, 1949, str. 5 n.

14) F. Cach, *Jeden z pohledů na české mincovnictví ve 13. století*, Sborník numismatických prací k sedmdesátinám Dr. K. Castelina, Hradec Králové, 1974, str. 37 n.

15) J. Sejbal, *K chronologii moravských ražeb 13. století*, Sborník I. numismatického symposia, Brno 1966, str. 78 n.

s pronikajícím sem hodnotným fenikem rakouským; a že příliv těchto mincí byl silný, o tom nás poučují jejich četné a bohaté nálezy z oné doby pocházející.

Aby čelil oběhu cizích mincí na svém území, zahajuje moravský markrabě Vladislav I. Jindřich po roce 1197 ražbu vlastní mince domácí. Jsou to dvoustranné ražby, nazývané dnes moravskými denáry fenikového typu, úhledné drobné mince s bohatou a pestrou ikonografickou náplní — leč bez opisů. Touto formou oběživa rozchází se tedy výrazně moravské mincovnictví na samém začátku 13. století se systémem, zavedeným v té době v Čechách, kde bylo — jak jsme již dříve uvedli — započato s ražbou velkých brakteátů po vzoru míšeňském. Je pozoruhodné, že v řadách těchto moravských denárů nacházíme, byť vzácně, již v první polovině 13. století pokusy o diferenciaci oběživa v podobě půldenárů. To znamená, že moravská mincovní praxe předbíhá v tom ohledu o plné půlstoletí mincovnictví české, kde k podobnému opatření bylo přikročeno teprve při mincovní reformě Přemysla II. po roce 1260. V ražbě těchto svérázných moravských mincí pokračovali i další moravská úřední markrabata — Vladislav II., Přemysl, Vladislav III. i Přemysl Otakar, dříve než nastoupil na český trůn.

Někdy kolem poloviny století, patrně na začátku vlády českého krále Přemysla II., kdy markrabství moravské přechází pod vládu pražských Přemyslovců, začíná se na Moravě s ražbou malých moravských brakteátů. Důvodem k tomu byl patrně i zde naplno se rozvíjející peněžněhospodářský způsob života, a tudíž i zvýšená potřeba mince jako směnného prostředku v drobných obrotech na městských trzích. I mezi těmito moravskými brakteáty shledáváme ražby, jež jsou rozměrem střížku i vahou zřejmě polovičními nominály — tedy půlbrakteáty. Nálezy mincí z té doby, zejména několik bohatých pokladů v nedávné době odkrytých, ukazují, že současně s malými brakteáty obíhaly zde i nadále dřívější dvoustranné denáry, přičemž příměs cizích mincí v nálezech je již celkem nepatrná.

Neobyčejně pestrá řada typů malých moravských brakteátů svědčí o velmi hojně ražbě těchto mincí, jež byla umožněna jednak poměrně jednoduchým technologickým postupem při ražbě brakteátové mince, jednak tím, že i na Moravě pracovalo více mincoven současně. O organizaci mincovnictví 13. století poučují nás, jako poslední, práce Jaroslava Pošváře a Jindřicha Šebánka, založené na studiu hmotných i listinných pramenů z té doby — tak zvaných formulářů. Je jistě pozoruhodné, že obě charakteristické skupiny moravských mincí — jak ony dvoustranné denárky tak i malé moravské brakteáty — zachovaly svou teritoriální izolovanost od země české, neboť v českých nálezech z první poloviny 13. století se tyto moravské ražby prakticky vůbec nevyskytují; stejně i naopak, v moravských nálezech z té doby nepřichází mince česká¹⁶⁾.

Pokud jde o chronologické řazení moravských denárů fenikového typu a malých moravských brakteátů, podařilo se Jiřímu Sejbaloovi sestavit jejich pravděpodobné řady, a to na podkladě nejnovějších, doposud ne-

16) Pro tento zjev je příznačné, že i nález na samotné českomoravské hranici u Strmilova, jenž je síce dnes na území Čech, leč který patřil ve 13. století k Moravě, obsahoval vedle rakouských feniků výhradně tyto mince moravské a 2 exempláře středního brakteátu, patrně slezského.

publikovaných moravských nálezů těchto mincí¹⁷⁾. Není prozatím důvodů, abychom do jeho uspořádání nějak zasahovali. Ve svém vlastním názoru rozcházím se však se Sejbalem v otázce doby, v níž došlo na Moravě k ražbě brakteátů střední velikosti, které pak vyplňují celý zbytek 13. století. Sejbal předpokládá, že se tak stalo teprve za vlády Václava II., přičemž řadí mezi jeho mince i takové, na nichž se vyskytuje rakouský babenberský štítek, ať v jakémkoliv uspořádání a umístění v obraze mince. Tyto ražby nutno však klást již do doby krále Přemysla II., jenž byl v letech 1251—76 i vévodou rakouským.

Jak nálezy ukazují, byly podle mého soudu raženy na Moravě malé moravské brakteáty za vlády Přemysla II. zhruba do začátku sedmdesátých let, přičemž poslední jejich emise vyznačují se zvláště malým průměrem střížku. V té době byla pak zahájena ražba brakteátů střední velikosti, patrně za účelem přizpůsobení moravské mince středním brakteátům v Čechách již obíhajícím, aby tak došlo k sjednocení formy mince obou zemí.

A opět není bez zajímavosti, že od té doby dochází k infiltraci českých mincí na Moravu stejně jako moravských do Čech, jak tomu některé nálezy nasvědčují. Tato okolnost přináší nám dnes ovšem další nesnáze v některých případech, kdy máme rozhodnout, zda jde o ražbu mincovny české či moravské. Řídíme se pak početností výskytu onoho typu v nálezech buď na české nebo na moravské půdě odkrytých. V neposlední řadě je však směrodatnou i fabrika mince, neboť i při velkém počtu mincoven, jež ve druhé polovině století pracovaly jak v Čechách tak i na Moravě, uchovaly si střední brakteáty obou zemí svou osobitou fabriku, projevující se především ve tvaru profilu střížku.

Obr. 2. Charakteristické profily středních brakteátů

Podobně jako mezi českými tak i mezi moravskými mincemi z druhé poloviny 13. století nacházíme — celkem vzácně — i dvoustranné denáry s opisy. Tyto mincíčky, jež známe doposud ve třech typech, a ražené patrně jen po zcela krátký čas, můžeme podle opisu zcela bezpečně připsat vládě Přemysla II., a to — jak to z rozborů nálezů vyplývá — do let kolem roku 1270.

17) J. Sejbal, l. c., str. 79 až 82 a str. 201 až 204.

II. O FUNKCI NAŠÍ MINCE DOBY BRAKTEÁTOVĚ V SOUČASNĚM ŽIVOTĚ HOSPODÁŘSKĚM

Náhlá změna formy a hodnoty české a moravské mince na samém začátku 13. století byla vyvolána překotnou změnou hospodářských a sociálních poměrů v obou našich zemích. Začněme tedy tím, co vlastně dalo nový směr běhu událostí, co dalo novou krev politice, hospodářství i nebývalé moci a slávě českých vládců a lesku jejich dvora v posledním století vlády Přemyslovců.

Bylo to české stříbro, dobývané v nečekaném množství z hlubin země již v první polovině 13. století na Českomoravské vysočině u Jihlavy a u Havlíčkova Brodu, jež se stalo i bohatým zdrojem mincovního kovu, zpracovávaného jak v českých tak i moravských mincovnách. Toto náhle vytrysknutí bohatství drahého kovu způsobilo všestranný zvrat v dosavadním způsobu života téměř všech vrstev našeho národa, neboť cizí kolonisté, vábení leskem stříbra a přicházející ze severu a ze západu do Čech a z jihu na Moravu, přinášeli k nám zcela nové a u nás do té doby nepoznané praktiky podnikatelské i obchodní. Ale přinášeli s sebou i svou vlastní minci, a to ve značném množství, platidla, která pro svou dobrou jakost zde velmi rychle asimilovala. A tato okolnost byla vlastně podnětem k ražení nové mince domácí — v Čechách velkých brakteátů a na Moravě moravských denárů fenikového typu.

Nebyly to tedy důvody prestižní, jež k tomu vedly, leč ryze materiální, neboť z ražby mince plynuly panovníkově komoře — stejně tak jako dříve — značné finanční zisky. Rozdíl oproti dřívějšímu spočívá však v tom, že hlava státu nevede již ražbu mince ve vlastní režii, ale svěřuje, pronajímá ji jedincům z řad vytvářejícího se bohatého městského patriciátu, od nichž vybírá předem smlouvenou kvótu jako nájemné. Stejně tak svěřuje do jejich rukou i vlastní těžbu stříbra a spokojuje se jen pravidelným příjmem, plynoucím z pronájmu urbury; leč i tak stává se to všechno nebývale hojným zdrojem příjmů státní pokladny.

Celý tento systém, po stránce administrativní jistě složitý, dává vzniknout zcela novým institucím tomuto zřízení poplatným, poskytuje bohatým a v těch věcech zkušeným jedincům — často cizincům — možnosti velkorysého spekulativního podnikání a dalšího bohatnutí. Leč celý proces nezastavuje se v jejich rukou. Nově se vytvářející vrstva bohatého měšťanstva zakupuje se i ve velkých nemovitostech zemědělského charakteru, a tyto zase pronajímá za peněžitou úhradu dalším, drobnějším lokatářům zde potom hospodařícím. Podobně i většina šlechty přizpůsobuje se novodobému stylu a stává se lokátorem svých statků za pevný peněžitý příjem.

Neustále narůstající bohatství nejen královského dvora, ale i zámožných městských patriciů, projevuje se nyní ve zvýšené snaze po honosném

vybavení jejich paláců a domů, i po osobní okázalosti v podobě drahých rouch a šperků, což vesměs podporuje neobyčejný rozkvět všech oborů řemeslných prací i drobného obchodování.

Vyjdeme-li jen z toho, co zde bylo aspoň stručně pověděno o hlubokých změnách ve způsobu života u nás, můžeme si učinit představu o funkci mince, jakožto směnného prostředku při veškerém tom dění. Leč obraz ten není tak zcela jednoznačný jak se na první pohled zdá. Velký příliv cizích mincí na začátku 13. století způsobil zde nepochybně velký chaos v platebních stycích, komplikovaný nadto tím, že vládní nařízení přísně zakazovala používání těchto platidel. Zdá se však, že protiopatření v podobě ražby vlastní domácí mince nestačilo tempu rychle narůstající potřeby oběživu, neboť jak v Čechách tak i na Moravě byly odkryty četné nálezy z první poloviny 13. století, obsahující jenom cizí mince. V Čechách to jsou nálezy míšeňských brakteátů, na Moravě hlavně rakouských a bavorských feniků, anebo nálezy, v nichž mimo domácí složku byla zastoupena i značná příměs těchto cizích ražeb.

Mluví-li prozatím jen o mincovních problémech první poloviny 13. století, činím tak záměrně, neboť je považuji za odlišné od poměrů v jeho polovině druhé — lépe řečeno po roce 1260, kdy došlo k další mincovní reformě. Podnes byl obecně zastáván názor, že velké brakteáty, a to jak míšeňské tak i po jejich vzoru ražené brakteáty české, představovaly platidlo, suverénně ovládající po dobu asi padesáti let veškerý směnný styk v Čechách. Neznáme totiž českých nálezů z první poloviny 13. století, jež by obsahovaly jiné ražby, než právě tyto velké brakteáty, neboť nálezy jiného druhu mincí, hlavně bohaté nálezy bavorských a rakouských feniků byly vesměs odsunovány do druhé poloviny století.

Přihlédneme-li však k topografii nálezů velkých brakteátů u nás, všimněme si té skutečnosti, že se vyskytují — až na zcela ojedinělé výjimky — pouze v severní a východní části Čech, zatím co západní a jižní část země je vůbec bez nálezů jakýchkoliv mincí z té doby. Ještě v druhé polovině 12. století zde mince živě kolovala, i když tu převládala mince cizí, bavorské feniky, hlavně však feniky chebské¹⁸⁾. Uvážíme-li k tomu, že od počátku 13. století i do této oblasti přinášela pozvolna se rozvíjející kolonizace svou bavorskou minci, je zde takový zdánlivý mincovní hiát více než podivný.

Naskýtá se proto otázka, zda všechny ony bavorské a rakouské feniky, obsažené v západočeských a jihočeských nálezech datovaných až do druhé poloviny století, jsou skutečně oběživem z těch let, či zda nejsou — anebo aspoň některé z nich — mincemi první poloviny století. Tento výklad by ovšem znamenal, že velké brakteáty míšeňské a české, které v první polovině století opanovaly na severu a východě Čech veškeré trhy i všechen peněžní styk, neuspěly na jihu a na jihozápadě země v soutěži s hodnotnými, tvrdými bavorskými a rakouskými feniky, neustále sem proudícími. Víme dnes bezpečně, že proti přílivu míšeňských brakteátů ze severu postavil se pohotově Přemysl I. ražbou stejné své mince vlastní; je nyní otázkou, jakým způsobem a do jaké míry čelila královská komora přílivu cizí mince ze západu a z jihu, zatímco na Moravě učinil to v téže době Vladislav I. Jindřich zaražením domácí mince — moravských denárů fenikového typu.

18) Nálezy mincí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku II, Praha, 1956, str. 69, 70.

Vyslovil jsem již svého času domněnku, zda tak zvaná mincovní reforma Přemysla I. byla vůbec reformou generální, či zda nešlo jen o lokální opatření ražbou velkých brakteátů v té části země, kam proudila mince míšeňská¹⁹⁾. Pak bychom se mohli ovšem domnívat, že týmž způsobem čelili na jihu a jihozápadě přílivu bavorských a rakouských feniků ražbou vlastní domácí mince, jim podobné. Takové české mince fenikového typu z první poloviny 13. století museli bychom pak hledat mezi mincemi oněch bohatých a časově velmi širokých fenikových nálezů, byť doba jejich ukrytí je kladena do druhé poloviny století. Někteří badatelé čeští i zahraniční pokoušeli se již zařadit několik typů těchto mincí mezi české ražby, dokonce s tím, že byly raženy v plzeňské mincovně²⁰⁾. Avšak myšlenky ty nacházejí zase své odpůrce, a proto i tyto moje úvahy o možnosti ražby dvojí české mince v první polovině 13. století zůstávají pouhou hypotézou, hodnou snad nového zvážení v případech dalších nálezů mincí z oblasti jihozápadní poloviny Čech.

Jestliže jsme zde aspoň stručně vylíčili poměry kolem české mince v první polovině 13. století, jako prostředí přinášející zcela nové podmínky pro její uplatnění, znamená druhá polovina století znásobení veškerého toho ruchu. Stříbrnosné doly Českomoravské vysočiny dosahují maximálního objemu těžby, což je podnětem k dalšímu, mohutnějšímu ještě přílivu cizích osadníků do našich zemí. Nejsou to jen bohatí jedinci, ochotní investovat svůj movitý majetek do výnosného podnikání souvisejícího přímo s těžbou drahého kovu, ale přicházejí s holýma rukama i takoví, kteří využívají svých odborných zkušeností, hodlají zde zakotvit v jakémkoliv oboru řemeslných prací anebo i v drobném zemědělském podnikání. Je nutno rozšiřovat životní prostor, proto se mýtí lesy a na těch místech jsou budovány hospodářské usedlosti, jsou zakládány nové vesnice i města, a při nich pak místní trhy, zprostředkující přísun životních potřeb z venkova, a naopak zase prodej řemeslných výrobků na venkov. Vznikají nová práva a závazky — a to všechno převážně ve spojitosti s peněžními úhradami.

Narůstá tím přirozeně i potřeba oběživa, a to nejen co do jeho množství, ale také požadavek jeho diferenciacce na větší i menší nominál, jak to vyžaduje i zcela drobný směnný styk na místních tržištích. Řešením měla být mincovní reforma, uskutečněná Přemyslem II. začátkem šedesátých let 13. století, i budiž zde řečeno něco o tom, do jaké míry svého cíle dosáhla. Nelze pochybovat, že reformou zavedený nový základní nominál, nazývaný dnes středním brakteátem, byl ve srovnání s dřívějším velkým brakteátem mincí veskrze praktičtější. Váhově mu zhruba odpovídal, ale ježto průměr střížku byl menší, byl stříbrný plech silnější, mince tedy tužší a proto i účinkům oběhu více odolná.

Druhým pozoruhodným krokem reformy bylo zavedení paralelního nižšího nominálu — půlbrakteátu — jehož váha odpovídala přibližně polovině nominálu základního. Doposud se obecně traduje názor, že v tom ohledu reforma neuspěla, neboť s českými půlbrakteáty setkáváme se v nálezech jen ojediněle. Je ovšem otázkou, zda nás jejich vzácný výskyt nevede

19) Přednáška proslovená dne 7. května 1973 v cyklu numismatických přednášek v Národním muzeu v Praze.

20) J. Ječný, Poznámky k nálezu nehodivskému, NČČsl III, 1927, str. 190 n.

k mylným závěrům. Je totiž nasnadě, že k thesauraci pokladů bylo vždy, tak jako i v pozdějších dobách, používáno raději hrubší mince než mince nejdrobnější²¹). Ze potřeba takového drobného platidla nikterak neucthala, toho jsou dokladem i půlené brakteáty v našich nálezech se vyskytující²²).

Zavedenou decentralizací ražby bylo postaráno nejen o celkové zvětšení objemu, ale také o rychlou distribuci oběživa v místech, kde ho bylo právě zapotřebí. Pohlédneme-li na mapky nálezů vidíme, jak střední brakteát obíhal v druhé polovině 13. století nejen na celém území Čech a Moravy, ale šel i za hranice českého státu. Lze předpokládat, že během posledních čtyř desetiletí 13. věku množství našich mincí neustále vzrůstalo a je proto zarážející, že i z té doby vyskytují se v Čechách poměrně bohaté nálezy mincí cizích, hlavně řezenských i rakouských feniků²³). Podle toho mohli bychom soudit, že ani zvýšená produkce našich mincoven nestačila sytit potřebu oběživa, nehledě k tomu, že řezenský fenik neztrácel u nás na oblibě pro svou dobrou formu i jakost. Jinak si to lze ovšem vysvětlit i přílivem cizí mince v rámci zahraničního obchodu s Řeznem a s rakouskými zeměmi. Exportní obchod byl však nevelký, s výjimkou neraženého stříbra, jehož vývoz byl až do roku 1300 volný a poměrně značný²⁴). Umožňovala to nebývale bohatá jeho těžba, zejména ke konci století, kdy byly navíc otevřeny bohaté stříbronosné žíly kutnohorské. Samotná ražba domácí mince spotřebovala ho poměrně málo, většina byla předmětem obchodu a thesaurace v pokladech církevních i státních, a ve velké míře i v majetku bohatých městských rodin, v podobě uměleckých i užitkových předmětů zlatnické výroby. Jiná jeho část obíhala také ve formě slitků jako neražené platidlo, o čemž dále ještě povíme.

Další, zdánlivě nepochopitelnou se zdá skutečnost, že oproti značnému počtu typů středních brakteátů Přemysla II. máme dnes nápadně menší počet typů ražeb Václava II., ač objem oběživa dozajista neustále vzrůstal. Lze si to patrně vysvětlit tím, že ke konci 13. století dochází k sjednocování typů ve všech mincovnách, jichž bylo tehdy v Čechách asi třináct a na Moravě čtyři až pět. Nasvědčoval by tomu i neobyčejně hojný počet drobných variant v kresbě jednotlivých typů brakteátů z té doby.

Mluvili jsme prozatím o ražené minci, jež při platbách, i těch nejdrobnějších, patrně vyhovovala. Máme však doklady o tom, že v případech potřeby vyššího nominálu sami uživatelé mince pomáhali si tím, že několik brakteátů na sebe položených spojili zahrnutím okraje v jakýsi svazeček; i taková platidla v našich nálezech přicházejí. Avšak v případech, kdy šlo o větší transakce — jakými byly např. prodeje celých nemovitostí — byla mince směnným prostředkem velmi nevhodným, a v tako-

21) Stačí jen se podívat na nálezy z doby grošové, v nichž oproti masovému výskytu pražských grošů setkáváme se jen vzácně se současnými parvy.

22) P. Radoměský, Studie k českému mincovnictví 13. století [I], ČNM, Histor. muzeum CXXXV, 1966, č. 1, str. 27 n.

poznámka: Zajímavý je i názor, že to byl právě požadavek onoho nejmenšího oběživa, který byl uspokojen r. 1300 za mincovní reformy Václava II. v podobě haléře, jakožto dílu pražského groše. Viz o tom J. Janáček, l. c., str. 887—888.

23) P. Radoměský, Bavorský fenik na českém jihozápadě ve 13. stol., NSb. II, 1955, str. 27 n.

24) J. Janáček, l. c., str. 901 n.

vých případech byly úhrady prováděny i nadále neraženým stříbrem na váhu. Hmotným toho dokladem jsou stříbrné slitky, vyskytující se, byť vzácně, spolu s mincemi v některých našich nálezech z té doby²⁵⁾. V tom směru tedy mincovní reforma řešení nepřinesla, ani poskytnout nemohla, neboť k zavedení jakékoliv těžší stříbrné mince nebylo zkušeností ani technických možností; nehledě k tomu, nebyla za daných složitých poměrů ve správě urbury i v mincovnictví podobná radikální změna zatím proveditelnou. Po té stránce tedy zaostávalo naše mincovnictví za některými ekonomicky vyspělejšími zeměmi evropskými, kde došlo již v té době nejen k zavedení tvrdé mince stříbrné, ale kde byl zřízen i dvoukovový systém ražbou zlaté mince, jakožto vyššího nominálu. Třebaže i u nás bylo již zlato těženo — a zdá se, že ho bylo při velkých platbách jako neraženého kovu i používáno — rozsah jeho těžby neposkytoval dostatečné základny k ražbě české mince zlaté²⁶⁾.

Bylo to tedy stříbro, jehož bylo v zemi víc než dostatek, jež vedle ražených mincí obíhá v té době ve tvaru slitků, jakožto směnný prostředek přijímaný na váhu. Aby však královské pokladně neunikal zisk, plynoucí jinak z ražby mince, bylo dokonce některým jedincům udělováno právo držení váhy k vážení kusového stříbra — ovšem za určitý, pevně stanovený peněžní poplatek. Ne dost jasnou zůstává ještě otázka poměru mezi objemem tohoto neraženého stříbra a objemem ražené mince, jež obojí jako platidlo současně v zemi obíhalo. Listinné prameny z té doby mluví sice o placení stříbrnými slitky, nutno však uvážit, že to jsou dokumenty týkající se větších transakcí, jež skutečně nebylo možno jinak vyrovnávat, ale běžné denní úhrady na rušných městských trzích, výplaty mezd, odměny za řemeslné práce, nájemné, pokuty a různé poplatky — to vše se nesporně dělalo raženou mincí. Neboť stejně jako bylo zatěžko vyrovnávat velké sumy jen mincemi, stejně tak si nelze představit, že by se veškerý onen drobný peněžní styk prováděl vážením malých kousků stříbra. K čemu jinému by bylo také postupně rozšiřování celé sítě mincoven, než aby uspokojovaly požadavek mince jako platidla — toto opatření, jež nebylo dáno apriorně reformou, ale které si dozajista vyžádala potřeba praktického života. V neposlední řadě i samotné nálezy pokladů nasvědčují převaze mincí nad neraženým stříbrem, neboť výskyt stříbrných slitků je v nich poměrně vzácný, ač k ukrytí movitého jmění do země bylo by kusové stříbro jistě vhodnější než chatrný brakteát. Po těchto úvahách bylo by tudíž výše položenou otázku o poměru o b j e m ů neraženého a raženého oběživa formulovat lépe, jako otázku poměru o b ě h u té či oné formy platidel. I kdybychom připustili, že v neraženém oběživu bylo v té době více stříbra než v současných mincích, byl oběh mincí rozhodně živější než placení neraženým stříbrem. Nelze proto souhlasit s názorem, že převládalo placení stříbrnými slitky, zatím co mince hrály roli podřadnou²⁷⁾.

25) J. Petřtyl, Nález brakteátů a slitkového stříbra ve Lhůtě u Chotěboře, NČČsl XXI, 1952, str. 139 n.

26) Zlaté české brakteáty, vyskytující se vzácně v numismatických sbírkách, jsou vesměs novodobými padělkami, jež se také ovšem v nálezech nikdy neobjevily.

27) viz J. Pánek, Das Münzvermächtnis des 13. Jahrhunderts in Böhmen, NSb. 12, 1871/72, str. 65; viz též: J. Petřtyl, l. c., tr. 142.

Vraťme se proto k ražené minci v otázce její bernosti. Jako platidlo představovala tehdy mince směnný prostředek v hodnotě určitého, předpisu stanoveného množství stříbra určité ryзости, v ní obsaženého. Jak jsme již řekli, její výroba byla svěřována bohatým nájemcům mincoven, za podmínky dodržování jednotných nařízení co do vzhledu, jakosti kovu a váhy mince. Ač bylo plnění těchto podmínek královskými úředníky kontrolováno, zdá se, že se přece jen z daných norem poněkud vymykalo — ať již úmyslně, anebo jen různými jejich výklady v té či oné mincovně. Rovněž tak i samotný výrobní proces, počínaje přípravou tavby mincovního kovu o předepsané ryзости, roztepávání cánů na tenký plech potřebné tloušťky a zhotovování střížků, byly nepochybně — při tehdejších technických možnostech — úkony nesnadnými a těžko důsledně proveditelnými. Proto se dnes setkáváme u těchto mincí, a to u téhož typu, jak s nepatrnými rozdíly ve velikosti střížku, tak i s rozdíly v jakosti kovu, zejména však s poměrně značnou variabilitou váhovou²⁸⁾. Velké váhové rozdíly sledujeme hlavně u brakteátů z posledních desetiletí 13. století, což lze vysvětlit chvatnou ražbou způsobem *al marco*, kdy stačilo jen, aby stanovený počet vyražených mincí odpovídal určité váhové jednotce, kdy tedy těžší kusy vyvažovaly mince lehčí.

Nechť však bylo příčinou cokoliv, máme dnes doklady o tom, že obíhaly jak těžší tak i lehčí kusy téže emise, což nás může vést k poznatku, že při drobných směnách na trzích byla mince brána a zase dále dávána bez ohledu na svou váhu, přičemž rozhodující byl jenom obraz na minci, jako výraz její platební schopnosti; jinak řečeno, mince byla v těchto případech skutečným platidlem v dnešním slova smyslu. Pochopitelně, že tehdy, kdy šlo o vyrovnávání částek velkým počtem mincí najednou, anebo kdy při placení kusovým stříbrem byl obnos doplňován mincemi, dbal jistě prodávající na to, aby nedostával jen mince lehčí; tu se pak mince stávaly pouhými kousky stříbra dávanými hromadně na váhu.

Lze snadno pochopit, že za těch okolností docházelo během oběhu i k ságrování mince. Této záškodné činnosti, při níž byly z oběhu vybírány mince těžší, mohli se ovšem věnovat jen držitelé mincovních vážek — a těmi dozajista nebyli drobní trhovci²⁹⁾.

Je-li na konec kriticky zhodnotit mincovnictví celého našeho brakteátového údobí, nelze se vyslovit jednoznačně, neboť mnohé se jeví jako líc, mnohé jako rub tohoto bouřlivého, místy až chaotického vývoje české a moravské mince ve 13. století. Sama o sobě skutečnost, že zde máme téměř výhradně mince bez opisů, jde — ve srovnání s dřívějšími ražbami — o formu úpadkovou. A máme-li na mysli některé brakteáty, zvláště velké brakteáty z první poloviny století, jsou to mince vysloveně nepěkného vzhledu. Pokud jde o technickou stránku výroby, jmenovitě urychlení

28) Tak např. dvě mince téhož typu z českobudějovického nálezů diferují až o 73 % průměrné váhy, získané ze 45 nepoškozených kusů. Viz P. Radoměský, Studie k českému mincovnictví 13. století (I), I. c., str. 22—23, typ XX-27.

K průměrným vahám, jež uvádím u jednotlivých typů, dlužno připomenout, že jsou jednak vypočteny z výsledků mého vlastního vážení, leč většinou převzaty i z popisů různých nálezů, kde zpravidla nebylo uváděno, zda byly váženy mince čištěné či nečištěné. I s touto nejistotou ve výsledné průměrné váze nutno tedy počítat.

29) Že se tak v oné době skutečně dělo, tomu nasvědčují dnešní metrologická zkoumání jednotlivých souborů mincí téhož typu, neboť téměř ve všech případech sledujeme oproti průměrné váze větší četnost mincí lehčích než kusů těžších.

celého mincovního procesu, jak toho právě ona doba vyžadovala, lze v ražbě brakteátů spatřovat nesporně pokrok. Že i tak zaostávala mincovní produkce za požadavky současného ekonomického vývoje země, nutno ovšem považovat za rub věci. Nebylo to však vinou materiálové základny, poskytující víc než dostatek drahého kovu, ale následkem těžkopádnosti administrativy celého našeho mincovnictví v oné době.

III. K NÁLEZŮM MINCÍ DOBY BRAKTEÁTOVÉ

V celistvosti zachované nálezy mincí jsou pro numismatické bádání pramenem jedním z nejdůležitějších. Tato strohá a obecně platná these nabývá na zvláštním významu zejména tehdy, kdy jiných pramenů je poskrovnu anebo kdy jich není vůbec. To je případ téměř všech raně středověkých, a tedy i našich nejstarších českých mincí.

Odborné rozbory nálezů podávají nám obraz nejen o hospodářských poměrech doby ve které mince obíhaly, ale umožňují také chronologické řazení jednotlivých typů ražeb. A právě za tím účelem je důležité znát počet kusů jednotlivých typů v nálezu se vyskytnuvších, abychom mohli především určit aspoň zhruba, které z nich jsou starší a které mladší. Zpravidla považujeme nejhojněji zastoupené ražby v nálezu za nejmladší.

Již z toho je zřejmo, jak významné jsou rozbory cele zachovaných nálezů právě z doby brakteátové, kdy tyto převážně němé mince samy o sobě ničeho neříkají. Sledujeme váhy těchto ražeb, ryzost jejich kovů, neboť víme, že tyto hodnoty měly svou linii, postupem času téměř vždy sestupnou až do doby určité reformy, a pak znovu stejně, s tendencí opět klesající. Uvedli jsme však již v předešlých kapitolách, jak v tomto ohledu metrologická zkoumání mohou selhávat a že nemusí vést k spolehlivým závěrům.

Velmi účinnou je metoda porovnávání nálezových horizontů jednotlivých pokladů, a tu je především nutno vyhledat tak zvaný kmen nálezu, tj. typovou skupinu nebo i více skupin, jež v nálezu početně převládají. Ostatní, slaběji zastoupené typy jsou pak jen jakousi příměsí, obyčejně starších mincovních emisí. Takové typy přimíšené mohou však v jiném nálezu tvořit jeho kmen, a tu se již zhruba začíná rýsovat časová posloupnost oněch dvou nálezů a případně i dalších. V tom ohledu pocítujeme právě velký nedostatek při starých popisech nálezů, kde byly sice uváděny jednotlivé typy mincí, leč bez ohledu na jejich množství.

Ne všechny nálezy jsou však stejně způsobilé k chronologickým studiím našich mincí. Cennými jsou především nálezy odkryté na domácí půdě, neboť poskytují převážně ražby domácí. Vítanou může zde být i příměs cizích mincí, a to tehdy, kdy tato je již jakkoliv časově bezpečně určena. Takovým případem byly například nálezy našich velkých brakteátů z první poloviny 13. století, v nichž se vyskytovaly i současné brakteáty míšeňské, jejichž chronologie byla již zhruba určena.

Za méně spolehlivé považuji datování našich mincí druhé poloviny století podle nálezové příměsí rakouských a bavorských feniků, jichž chronologické řazení samo o sobě bývá problémem; i tyto mince jsou

totiž bez opisů a tvoří téměř nepřehlednou směs typů ražených v celé řadě mincoven sousedních zemí, přičemž časté jsou i případy napodobení jedněch podle druhých. Naproti tomu ovšem může třeba jen jediná mince ovlivnit úsudek o zakopání celého nálezů, jestliže taková mince má již své pevné vročení. Takovým případem je například doposud v naší literatuře nepovšimnutý nález v Halle/Saale (naše č. nál. 486), jehož dobu ukrytí klade Menadier do začátku 40. let 13. století, v němž se však vyskytla v jediném exempláři i česká mince, a to střední brakteát Přemysla II. Podle toho bylo by tedy buďto vročit zakopání tohoto nálezů aspoň do 60. let století, anebo by to mohlo vést k názoru, že s ražbou českých středních brakteátů bylo zápočato daleko dříve, než jak se nám to dnes jeví; proti tomu mluví ovšem mnohé důvody jiné. Nelze proto podceňovat případy, kdy z nálezů zmizely před jeho odborným vyšetřením třeba jen jednotlivé kusy, s tím, že tato skutečnost nemůže mnoho změnit na struktuře celého nálezů.

Zahraniční nálezů našich mincí 13. století nelze považovat za spolehlivý zdroj poznání, pokud jde o časové řazení jednotlivých jejich typů. Je třeba si uvědomit, že někdy dlouhá cesta našich mincí za hranice vyžadovala často delší doby, že tam pak byla stejně brána jen na váhu kovu, a tedy přirozeně i bez ohledu na to, kdy byla ražena a zda u nás ještě byla v oběhu či nikoliv. Může se pak stát, že v takovém nálezů objeví se naše mince jako příměs, která u nás již dávno ztratila bernost, anebo že se tam setkají naše mince z údobí značně odlehlých. Příkladem toho je nález odkrytý r. 1913 v Borne (č. 478), v němž se značným počtem typů vyskytly nejen naše velké brakteáty Přemysla I. a Václava I., ale i několik typů středních brakteátů Přemysla II.

Podobně to ale platí — aspoň v některých případech — o nálezů moravských mincí v Čechách a českých mincí 13. století na Moravě, o jejichž vzájemné teritoriální izolovanosti v první polovině století jsme se již zmínili. Lze si tím, na příklad, vysvětlit i zdánlivý nesoulad obsahu nálezů v Čejči na Moravě (č. 445), kde mezi středními brakteáty Přemysla II. a Václava II. objevilo se i několik velkých českých brakteátů, pomačkaných až k nerozeznání obrazů.

Při uvážení všech okolností lze pochopit, jak závažné překážky kladou se našemu dnešnímu bádání o této epoše našeho mincovnictví. Máme dnes ovšem již několik domácích nálezů, odkrytých během minulých desetiletí, jež byly po všech stránkách vědecky zpracovány a jež se staly opěrnými pilíři k poznatkům, které namnoze opravily a doplnily mlhavé názory dřívější. Jsou to nálezů — abychom tak řekli čisté — s jasným obsahem mincovního materiálu, bez komplikujících příměsí a časově celkem dobře ohraničené. Z českých jmenujeme aspoň nález z Dubnice pod Ralskem (č. 392), z Českého Brodu (č. 384) a nález z Českých Budějovic z roku 1936 (č. 386). Z moravských pak nález z Jezdovic (č. 449), z Čejče (č. 445), z Moravského Krumlova (č. 458), z Tasova (č. 468), z Uhřic (č. 470) a několik nejnovějších moravských nálezů doposud nepublikovaných, které význačně přispěly alespoň k prozatímnímu uspořádání řad moravských ražeb 13. století, tak jak jsou uvedeny ve Sborníku I. numismatického symposia v Brně roku 1966.

V předkládané publikaci uvádím nálezů našich mincí doby brakteátové, a to odděleně nálezů objevené na území Čech, na území Moravy a Slezska

a nakonec i nálezy zahraniční, ovšem jen takové, kde mi bylo možno zjistit jejich obsahy co do jednotlivých typů našich mincí. Případnou cizí příměs uvádím jen souhrnem podle zemí.

Na konci připojuji i mapky topografie nalezišť, přičemž jsou odlišně označena naleziště mincí z první poloviny od nalezišť z druhé poloviny 13 století. Již z toho je patrné, jak vzrostla produkce a oběh mincí ve druhé polovině století v porovnání s jeho první polovinou. Pozoruhodný je i rozptyl našich mincí do okolních zemí a jeho srovnání se stavem v dobách dřívějších. Z topografie zahraničních nálezů našich mincí z 10. a ze začátku 11. století, jak je uvedena v I. dílu této práce, vidíme mohutný tok české mince daleko na sever a severovýchod. Od poloviny 11. století a ve století dvanáctém tímto směrem podstatně slábnou, jak je uvedeno ve II. dílu, aby se pak ve 13. století — třebaže menší měrou a ne tak daleko — obracel převážně na západ a na sever od hranic historických zemí Koruny české. Je to do jisté míry i proměnlivým obrazem toho, kdy, jak a kam tíhla mocenská a hospodářská politika posledních čtyř století našich Přemyslovců.

IV. O VZÁCNOSTI ČESKÝCH A MORAVSKÝCH MINCÍ DOBY BRAKTEÁTOVÉ

Jestliže bychom rozuměli pod pojmem vzácnosti buď častější, nebo řídkší či dokonce ojedinělý výskyt některých našich mincí doby brakteátové, dospěli bychom k rozsáhlé škále jejích stupňů. I při velkém počtu těchto ražeb, které nám doposud nálezy poskytly, můžeme podle tohoto kritéria mluvit o některých typech jako o vzácných, ba velmi vzácných. Může to být sice věcí náhody, že některé z takových ražeb nedostaly se doposud na světlo denní, nicméně je rovněž nemyslitelné, že všechny typy oné pestré řady byly raženy ve stejných množstvích; to znamená, že některé zůstanou vzácnými za všech okolností.

To se týká například českých dvoustranných denárů brakteátového údobí, o nichž se můžeme domnívat, že byly jen ražbami příležitostnými a z nichž některé známe dnes jen v unikátech. Ale i moravské dvoustranné denárky s opisy, ražené Přemyslem II., zdají se být mincemi, vydanými jen v nevelkých emisích, neboť i jejich výskyt je doposud poměrně vzácný. Obecně je však možno říci, že veškeré naše mince 13. století s opisy — ať dvoustranné denáry či brakteáty — jsou a patrně vždy budou vzácnějšími oproti současným ražbám ostatním.

Zvláštní kapitolou jsou v tom ohledu velké české brakteáty, které známe vesměs jen z několika nálezů, odkrytých v minulém století. Bylo zde již dříve řečeno, že v popisech těchto nálezů nejsou zpravidla zaznamenány počty kusů jednotlivých typů, z nichž bychom mohli soudit na jejich vzácnost, a nutno se spokojit jen výčtem těch typů, které Fiala považoval za zřídkačky se vyskytující³⁰⁾.

To bylo tedy třeba uvést o skutečné vzácnosti našich mincí 13. století, neboť odlišně se nám jeví z hlediska sběratelského zájmu, který — ač nezaslouženě — je dodnes poměrně chabý. Lze si to snadno vysvětlit právě onou zvláštní, mnohdy nepěknou formou mincí, převážně němých, jejichž řazení je tak obtížné a jež se často vyskytují ve špatně zachovalém stavu. A ježto právě poptávka po těchto mincích ze širokého okruhu sběratelů vytváří jejich cenu, nekryje se často pojem skutečné vzácnosti se vzácností, vyjádřenou jejich cenou ve směnném styku sběratelském.

Zcela jinak je hodnocena taková mince při její koupi do veřejné sbírky, a jinak zase z hlediska soukromého sběratele. V prvním případě je oceňována její hodnota dokumentární, bez zvláštního ohledu na zachovalost mince, zatím co sběratel klade na zachovalost velkou váhu. Proto také jsou naše velké brakteáty z první poloviny 13. století ceněny v numismatickém obchodě — ač neprávem — poměrně nízko oproti brakteátům středním a malým, neboť přicházejí většinou špatně zachovalé. Přitom lze však obecně říci, že jsou vesměs vzácné, neboť jejich hromadné nálezy v našem století zatím ještě nebyly odkryty, a všechny ony exem-

30) E. Fiala, České denáry, str. 476.

pláře, jež se občas vyskytnou v prodeji, pocházejí ze starých nálezů a putují takto z jedné sbírky do druhé.

Ostatní naše mince 13. století objevují se dnes ve sběratelském ruchu nepoměrně častěji, a to díky jejich bohatým nálezům, objeveným nejen ve starších dobách, ale i v minulých desetiletích tohoto století. Jsou to hlavně některé velké nálezy moravských malých brakteátů i dvoustranných moravských denárků z doby samostatných markrabat, jež se dostaly částečně i do soukromých rukou; a tak mnohé z těchto zajímavých mincíček, do té doby vzácné, staly se běžnějšími. Nicméně i v jejich řadách známe typy, jež se ještě dnes vyskytují jenom v malém počtu, a které tedy zůstávají i nadále vzácnými. To platí na příklad o všech půlbrakteátech a půldenárech, jež byly raženy jako nižší nominály a jejichž vzácný výskyt byl vysvětlen v předešlé kapitole.

Z uvedených okolností vyplývá, že označení vzácnosti jednotlivých typů našich mincí brakteátového údobí je obtížnější, než jak tomu bylo u mincí dřívějších. Přesto i v tomto třetím dílu své práce míním vyhovět potřebám sběratelů a vyjádřit vzácnosti poměrnými čísly, z nichž lze odvodit i cenu té či oné mince. Toto číslo, jež je uvedeno ve čtvrtém sloupci soupisu typů, je stanoveno jednak se zřetelem k absolutní vzácnosti příslušné mince, tj. k početnosti jejího výskytu v nálezech, jednak také s ohledem na to, v jakém asi počtu dostal se tento typ do soukromých rukou, což je nakonec pro tvorbu ceny nejpodstatnější.

Cenová hladina numismatického materiálu je v poslední době v neustálém pohybu, s tendencí stále stoupající, což je způsobeno vzrůstem počtu sběratelů. Jiný trend vykazuje však zájem o mince tolarové, jiný o mince raného středověku a jiný zase o mince antické. Proto zde vycházím opět z ustáleného stavu v třicátých letech, kdy ceny v numismatickém obchodě byly celkem stabilizovány, a kdy byly i u nás vyjádřeny katalogovými cenami našich numismatických obchodů. Moje poměrná čísla vzácnosti jsou volena tak, že představují zhruba jednu desetinu cen z třicátých let, a jsou tedy jakýmsi směrnými čísly k stanovení cen dnešních.

Z hlediska sběratelů je při oceňování ovšem závažnou i otázka zachovalosti, jež bývá u těchto mincí velmi různá a někdy, hlavně u velkých brakteátů, většinou špatná. Je to zcela pochopitelné, neboť jde o mince neobyčejně tenkého a přitom širokého střížku, jež trpěly značně již samým oběhem, pak i uložením v zemi a v neposlední řadě i nešetřeným zacházením po jejich odkrytí. Přicházejí nám proto do rukou mnohdy pomačkané, potřhané a vylámané. Poněkud lépe jsou na tom brakteáty střední, jichž tužší střížek byl proti takovému poškození odolnější. Spíše se zde zato setkáváme s kusy měkce vyraženými, takže kresba obrazu se rozplývá, někdy i k jeho nerozeznání. Je to důsledkem ražební techniky, využívající té výhody, že bylo raženo na více na sebe položených střížcích najednou, jediným úderem kladiva na razidlo. Nejlépe zachovalými bývají malé moravské brakteáty a moravské dvoustranné denáry, které pro tuhost střížku odolaly většinou veškerému mechanickému poškození.

Ve směrných číslech je zde i k těmto okolnostem přihlédnuto, a to tak, že u velkých brakteátů vztahují se na mince obstojně zachovalé, tj. ne-

vylámané, nepotrhané a příliš nepomačkané, takže obraz je dobře patrný. Exempláře bezvadně zachovalé, s neporušeným profilem střížku a s ostře vyraženým obrazem, vyskytují se jen velmi zřídka, a proto je můžeme ocenit i o 100 % výše. Naproti tomu potrhané, vylámané, značně pomačkané můžeme hodnotit zhruba o 50 % níže.

U středních brakteátů platí naše směrná čísla pro mince velmi dobře zachovalé, neporušené a s jasně vyraženým obrazem. Ještě přísnější měřítko je vzato na malé moravské brakteáty, takže u nich je směrné číslo vztaheno jen na mince bezvadně vyražené i zachovalé. Dvoustranné ražby, hlavně moravské denáry fenikového typu shledáváme sice většinou velmi dobře zachovalé, avšak sama ražba nebývá vždy dokonalá. Bývají vyraženy excentricky, anebo je jedna strana mince jasná a reliéfně vyražena na úkor strany druhé, jež je pak velmi nejasná a nezřetelná. Směrná čísla týkající se zde proto jen oboustranně dobře a centricky vyražených exemplářů.

Je třeba ještě poznamenat, že u některých mincí není dobře možno směrné číslo vůbec uvést, a to v případech, kde známe dnes jen jeden, nejvýše 3 kusy onoho typu, a které zde proto označuji jako „unikát“. Většinou jde o exempláře, uložené již trvale v některé z veřejných sbírek, takže jsou již sběratelům stejně nedostupnými.

Projdeme-li posléze stupnici našich směrných čísel vzácnosti shledáme, že nedosahuje ani té výše ani takových výkyvů jako tomu bylo u dřívějších mincí, zejména u našich denárů velkého střížku. I to je obrazem slabšího zájmu sběratelů o naše mince 13. století, a proto by bylo dobré, právě na tomto místě, říci nakonec sběratelům několik slov na pamětnou. Uvědomujme si, že všechny staré mince, které dnes sbíráme k své potěše i poučení, jsou především památkami, hmotnými dokumenty své doby, a to všechny stejnou měrou, tedy i tyto mince posledního století naší první dynastie. Věnujme proto i jim zaslouženou pozornost, buďme jejich ochránci a neponechávejme je dalšímu, lecjakému osudu jenom proto, že nejsou tak přitažlivé jako ostatní.

V. SOUPIS TYPŮ A VARIANT MINCÍ

Obsah

A. České mince		B. Moravské mince	
Panovník	č.	Panovník	č.
Přemysl I.	669—700	Vladislav I. Jindřich	875—887
Přemysl I. s Václavem I.	701	Vladislav II.	888, 889
Václav I. na Plzeňsku	702	Přemysl	890—894
Václav I.	703—750	Vladislav III.	895—897
Přemysl II.	751—850	Přemysl Otakar	898—903
Václav II.	851—874	Bruno, biskup olom.	904
		Přemysl II.	905—989
		Václav II.	990—1015

Použité zkratky citací

Borne	E. Bahrfeldt, Der Brakteatenfund von Borne, viz kap. XII
Constappel	W. Schwinkowski, Der Fund von Constappel, viz kap. XII
Č	I. L. Červinka, Moravské brakteáty, viz kap. XII
F	E. Fiala, České denáry, Praha
Kamenz	Heineken, Der Brakteatenfund von Kamenz O. L., viz kap. XII
MkD	Münzkabinett Dresden
MNZ	Moravské numismatické zprávy, Brno
NČČsl	Numismatický časopis československý, Praha
NL	Numismatické listy, Praha
NM	Národní muzeum v Praze
NSb.	Numismatický sborník, Praha
NZ	Numismatische Zeitschrift, Wien
Sb.B	Sborník I. Numismatického symposia v Brně
Zalesie	F. Friedensburg, Der Brakteatenfund von Salesche, viz kap. XII
Zemendorf	F. Dworschak, Der Münzfund von Zemendorf, viz kap. XII

A. České mince

PŘEMYSL I.

1192—1230

Mince z let od r. asi 1210 do r. 1230

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
669	F XXI-11 č. 2078	485, 488, 494	0,84(4) 0,60—0,92 50	a) bez perlovce a bez kuliček na okrajích Český původ nejistý
670	F XXIV-13 č. 1926	436, 478	0,88(3) 0,85,—0,91 15	
671	F — MkD 4987	neznámo	0,90(1) 15	
672	F — NM	neznámo	0,71(1) 15	
673	F XXIV-15 č. 1928	436, 478	0,94(1) 15	
674	F — Borne č. 123	478	neznáma 9	
675	F XXXIV-1 č. 2168	480	0,79(1) 30	
676	F — Borne č. 149	478	0,69(1) 30	
677	F XXX-8 č. 1950	485	0,92(5) 0,90—0,93 25	
678	F — Kamenz č. 5	488	neznáma 13	
679	F — Kamenz č. 8	488	neznáma 15	
680	F — Borne č. 129	478	neznáma 8	
681	F — Borne č. 128 MkD 4112	478	0,96(1) 8	
682	F — MkD 4053	neznámo	0,88(1) 18	

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
683	F — MkD 4991	neznámo	0,87(1) 18	
684	F — MkD 7668	neznámo	0,93(1) 20	
685	F — č. 1945 NM	485	0,99(3) 0,95—1,01 15	
686	F XXIV-8 č. 1920	436, 488, 494	0,91(2) 0,90—0,92 18	
687	F XXI-12 č. 2064	494	0,82(1) 25	
688	F — MkD 4045	neznámo	0,86(1) 18	
689	F XXIV-9 č. 1921	436, 478, 488	0,92(3) 0,90—0,97 14	
690	F XXV-15 č. 2001	438	0,91(2) 0,85—0,98 17	
691	F XXIV-7 č. 1919	436	0,90(1) 22	
692	F XXIV-10 č. 1922	436	1,00(1) 8	
693	F XXV-8 č. 1994	438	0,96(2) 0,93—1,00 7	
694	F XXIV-14 č. 1927	397, 436, 478	1,05(3) 0,95—1,11 17	a) kuličky na okraji chybí
695	F XXIV-12 č. 1924	436	0,99(1) 8	
696	F XXV-14 č. 2000	438	0,90(1) 16	
697	F XXV-13 č. 1999	438, 488?	0,85(1) 14	
698	F XXIV-11 č. 1923	436	0,95(1) 14	

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
699	F XXV-11 č. 1997	438	0,83(3) 0,82—1,02 16	
700	F XX-29 č. 1982, 1983	neznámo	0,74(2) 0,69—0,79 60	Skalský připisuje Přemyslu II. Různé odchylky v kresbě líce i rubu Existují i novodobé padělký

PŘEMYSL I.
za spoluvlády se synem Václavem
1228—1230

701	F XX-31 č. 1985, 1986	391, 399, 433, 449	0,88(3) 0,82—0,95 38	Skalský považuje za ražbu Přemysla II., v letech 1247 až 1249 za jeho odboje proti Václavu I. a) na líci kulička v poli chybí
-----	-----------------------	--------------------	----------------------------	--

VÁCLAV I.
jako vévoda plzeňský
1224—1228

702	F — NL 1949, str. 1	411	0,91(1) unikát	Skalský zařazuje do posledních let vlády Václava II.
-----	------------------------	-----	-------------------	--

VÁCLAV I.
1230—1253

703	F XX-30 č. 1984	neznámo	neznáma unikát	
704	F XXV-7 č. 1993	438	0,88(4) 0,80—0,98 9	
705	F — Sbírka Cach č. 2010	429	0,88(2) 0,78—0,98 10	
706	F — Sbírka Cach č. 2000b	438	0,89(1) 10	

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
707	F — MkD 4012	neznámo	0,87(1) 20	
708	F — MkD 4098	438	0,78(2) 0,75—0,82 10	
709	F XXIII-15 č. 1937	397	neznáma 15	
710	F XXV-9 č. 1995	438	0,90(2) 0,90—0,91 8	
711	F XXV-12 č. 1998	438	0,92(2) 0,90—0,94 14	a) u nohou panovníkových po kroužku
712	F XXIII-14 č. 1938	397, 478	0,85(1) 8	
713	F — MkD 4985	neznámo	1,01(1) 16	
714	F XXV-10 č. 1996	438	1,01(3) 0,90—1,14 8	
715	F XXXIV-12 č. 2175	neznámo	neznáma 23	
716	F XXXIV-14 č. 2163	neznámo	0,78(1) 18	
717	F — MkD 4117	neznámo	0,93(2) 0,83—1,03 15	
718	F — MkD 4011	neznámo	0,94(1) 15	
719	F — MkD 4114	neznámo	0,90(1) 16	
720	F — č. 2186 NM	429	0,89(3) 0,85—0,92 11	
721	F — MkD 3975	neznámo	0,91(1) 12	

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
722	F — NM č. 2014	429	1,02(2) 0,94—1,10 12	
723	F XXIII-11 č. 2043, 2044	408	0,89(2) 0,88—0,90 9	a) po stranách nohou po hvězdě, na okraji 4 kuličky
724	F XXX-13 č. 2153, 2154	393	0,85(2) 0,80—0,90 20	a) okraj bez písmen
725	F XXX-1 č. 2007, 2008	429, 500	0,85(3) 0,81—0,90 30	a) u nohou po kroužku a okraj bez písmen
726	F — MkD 4013	neznámo	0,89(1) 18	
727	F XXIII-6 č. 2045	408, 500	0,84(4) 0,80—0,90 8	
728	F — MkD 5018	neznámo	0,87(1) 20	
729	F XXIII-8 č. 2047	408, 478	1,00(1) 10	-
730	F XXIII-9 č. 2049	408, 500	0,89(3) 0,85—0,95 9	
731	F XXIII-7 č. 2046	395, 408, 500	0,73(5) 0,70—0,75 8	
732	F XXX-9 č. 1951	397, 408	0,84(2) 0,78—0,91 16	U Fialy nepřesně vykreslen
733	F XXX-4 č. 2012	429, 480	0,90(1) 9	Schwinkowski dává do Míšně
734	F XXX-2 č. 2009, 2010	429	0,87(2) 0,79—0,95 12	a) u nohou J—V
735	F XXX-3 č. 2011	429	0,70(1) 10	

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
736	F XXVIII-15 č. 2021, 2126, 2127	394, 405, 429, 478, 492, 500	0,90(13) 0,78—0,92 8	a) na okraji čtyři kuličky
737	F XXXIV-2 č. 2165	neznámo	0,76(1) 20	
738	F XXVIII-10 č. 2020, 2120	392, 394, 422, 429, 500	0,76(13) 0,74—0,88 8	
739	F XXX-5 č. 2013	429, 480, 500	0,82(3) 0,76—0,95 9	Schwinkowski dává do Mišně
740	F XXX-7 č. 2018	422, 429, 500	0,85(5) 0,75—0,97 7	
741	F XXIII-3 č. 2041, 2042	408	0,85(2) 0,80—0,90 9	
742	F XXVIII-5 č. 2115	394, 492	0,88(2) 0,85 —0,92 8	
743	F XXVIII-8 č. 2118	394	0,70(1) 10	
744	F XXVIII-9 č. 2119	394	0,82(1) 8	
745	F XXIX-3 č. 2130, 2131	394, 405	0,76(2) 0,70—0,82 10	a) po stranách no- hou po větších růžici
746	F XXX-6 č. 2015	429	0,93(1) 13	
747	F XXVIII-6 č. 2116, 2146	394, 422, 500	0,92(5) 0,75—0,95 10	
748	F XXVIII-12 č. 2017, 2122	381, 394, 405	0,78(2) 0,77—0,79 8	
749	F XXVIII-3 č. 2112	394, 405, 429, 492, 500	0,74(28) 0,65—0,90 7	
750	F — NM	408	0,66(1) 12	

PŘEMYSL II.

1253—1278

Mince od r. 1253 do r. asi 1260

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
751	F XXXIV-11 č. 2174	neznámo	neznáma 13	
752	F — NM	394	0,72(3) 0,69—0,75 10	
753	F XXXIV-9 č. 2179	neznámo	0,92(1) 19	Zařazení nejisté
754	F XXIX-2 č. 2129	394, 422	0,70(1) 11	
755	F — MkD 4111	neznámo	0,92(1) 16	
756	F — MkD 4082	neznámo	0,86(1) 14	Podobný č. 797
757	F XXIX-1 č. 2128	394	0,75(1) 14	
758	F XXIX-4 č. 2132	394, 500	0,75(1) 9	a) na okraji dvě kuličky Český původ nejistý
759	F XXXIV-3 NM č. 2169, 2666	neznámo	0,76(1) 9	Střížek někdy jen 35 mm
760	F — MkD 4110	neznámo	0,76(1) 13	
761	F XXVIII-13 č. 2124	394	0,90(1) 14	
762	F XXIX-11 č. 2155	neznámo	neznáma 25	
763	F XXVIII-11 č. 2121	394, 405, 437	0,70(1) 12	
764	F XXIX-9 č. 2138	394, 434, 437	0,77(2) 0,65—0,90 10	
765	F XXIX-8 č. 2137	394, 437	0,82(3) 0,79—0,89 8	

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
766	F XXIX-6 č. 2135	394, 437	0,71(2) 0,70—0,73 7	
767	F XXIX-7 č. 2136	394, 405, 434, 437, 478	0,78(3) 0,72—0,84 8	
768	F XXIX-10 č. 2139	394, 405	0,76(3) 0,70—0,85 11	
769	F XXVIII-14 č. 2125, 2678	394, 405, 422, 437, 478, 500	0,80(6) 0,67—0,91 7	a) naokrajinahoře osmipaprsková hvězda
770	F XXVIII-4 č. 2113, 2114	381, 394, 405, 478	0,74(4) 0,60—0,90 6	a) po stranách no- hou po větší hvězdičce
771	F XXVIII-7 č. 2117	394	0,77(1) 14	
772	F XXIX-5 č. 2133, 2134	394, 405, 500	0,80(7) 0,79—0,82 7	a) na čepeli meče velká hvězda
773	F XXXIV-4 č. 2172	neznámo	neznáma 10	
774	F XXXI-6 č. 2282	437	0,65(1) 15	
775	F XXXI-1 č. 2275	437	0,70(1) 18	
776	F XXXI-3 č. 2277	437	0,79(2) 0,78—0,80 14	
777	F XXXI-2 č. 2276	437	0,71(3) 0,68—0,75 12	
778	F XXXI-4 č. 2278, 2279	437	0,60(1) 12	a) u nohou panov- níkových po vět- ších paprskovi- tých hvězdách
779	F XXXI-10 č. 2287	437	0,63(1) 17	Schwinkowski klade do Míšně

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
780	F — Constappel č. 14	480	0,80(1) 10	
781	F — Constappel č. 15	480	0,86(4) 0,85—0,87 8	
782	F XXXI-8 č. 2285	437	0,75(2) 0,75, 0,75 12	
783	F XXXI-13 č. 2290	437	0,50(1) 18	
784	F XXXI-5 č. 2281	437	0,75(2) 0,70—0,80 10	
785	F XXXI-14 č. 2291	437	0,60(1) 17	
786	F XXXI-15 č. 2292	437	0,80(1) 19	
787	F XXXI-7 č. 2283	437	0,65(1) 17	
788	F XXXI-9 č. 2286	437, 476	0,78(1) 11	
789	F XX-19 č. 2252	neznámo	0,83(1) 20	
790	F XXXI-12 č. 2289	437	0,50(1) 8	Nápadně malý průměr střížku, [ostříhaný]
791	F XXXI-11 č. 2288	437	neznáma 16	Nápadně malý průměr střížku, [ostříhaný?]
792	F XXIX-14 č. 2270	384, 392 407, 421, 424, 476	0,63(9) 0,40—0,73 5	U Fialy špatně vykreslen Ryzost 0,903
793	F — NČČsI XVI/XVII, t. 1-2	392	0,72(1) 8	Ryzost 0,950 až 0,960
794	F XXX-15 č. 2274, 2321	400, 437	0,74(3) 0,65—0,88 18	a) poněkud odchylně a drobnější kresby

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
795	F XXX-14 č. 2273	380, 437	0,82[2] 0,80—0,84 18	Schwinkowski připi- šuje Václavu II. v Lužici
796	F — Mkd 4044a	437	0,78[1] 14	
797	F XXXIV-13 č. 2178	neznámo	0,86[1] 12	Podobný č. 756
798	F — Sbírka Cach	392 ?	0,49[1] 7	
799	F XXIX-13 var. , VNS t. IX-10	384	0,45[1] 5	
800	F — NČČsl XVI/XVII, t. I-1	384, 392	0,67[8] 0,67—0,68 7	Ryzost 0,819
801	F XXIX-13 č. 2269	392, 407, 421, 424, 484	0,44[5] 0,27—0,56 6	Průměr střížku 26 až 32 mm
802	F — Sbírka Cach	neznámo	0,50[1] 6	
803	F XXIX-15 č. 2271	407, 410, 420, 421, 424, 498	0,47[2] 0,40—0,55 6	
804	F — Sbírka Cach	498 ?	0,50[1] 7	

Mince od r. asi 1260 do r. 1278

805	F XX-6 č. 1969	489, 491, 492	0,72[3] 0,60—0,80 6	Ryzost 0,980
806	F XX-10 č. 1970	neznámo	0,41[2] 0,36—0,46 10	
807	F — Zalesie č. 6	498	0,60[1] 6	
808	F — NČČsl XI/XII, t. III-60	498	0,25[1] 6	

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
809	F — NČČsl XI/XII, t. III-59	498	0,51(1) 4	
810	F XX-9 č. 1973, 1976	489, 491, 498	0,78(5) 0,71—0,86 5	a) na okraji perlovec b) na okraji čtyři nezřetelná pís- menka mezi 4 kuličkami Ryzost 0,980
811	F XX-12 č. 1975	neznámo	0,37(2) 0,29—0,45 11	
812	F XX-8 č. 1974	493, 498	0,69(1) 8	
813	F XX-7 č. 1971	neznámo	0,75(3) 0,66—0,83 7	Ryzost 0,970
814	F XX-11 č. 1972	neznámo	0,40(2) 0,38—0,43 9	
815	F XXII-3 č. 2218	423, 495	0,44(1) 30	
816	F XX-1 č. 1960-1962	390, 404, 419, 481, 491, 498	0,72(9) 0,57—0,87 8	Různé drobné od- chylky v kresbě Existují novodobé padělký, vzácně i zlaté
817	F XX-2 č. 1963-1965	390, 419, 462, 491	0,62(3) 0,54—0,72 10	Drobné odchylky v kresbě a) bez opisu
818	F XX-3 č. 1966	390, 419	0,50(1) 20	Často jako novodo- bý padělek
819	F XXII-25 č. 2213	386, 392, 423, 432, 445, 491, 492	0,66(26) 0,61—0,78 4	

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
820	F XXII-8 č. 2221	385, 400, 401, 408, 423, 432, 478, 483, 486, 498	0,64(7) 0,48—0,75 5	a) v levici místo lilie kříž b) kuličky v poli chybí c) na okraji perlo- vec a písmena VNVN Ryzost 0,850
821	F — NČČsl XI/XII, t. I-3	401	0,81(11) 0,75—0,88 4	Ryzost 0,850
822	F — NČČsl XI/XII, t. II-48	385, 478	0,77(3) 0,72—0,83 5	Ryzost 0,980
823	F — NČČsl XI/XII, t. II-44	385, 489, 491, 498	0,60(4) 0,48—0,71 8	a) na okraji místo perlovce 8 kuli- ček Ryzost 0,980
824	F XX-5 č. 2241	385, 386, 418, 464, 470, 489, 492	0,56(9) 0,32—0,75 5	a) na okraji perlovec
825	F XX-16 č. 2253	385, 395, 448, 478, 498	0,66(14) 0,52—0,70 4	a) hrubší provede- ní a na okraji perlovec Ryzost 0,970
826	F — NČČsl XI/XII, t. III-52	498	0,35(13) 0,32—0,39 3	Půlbrakteát k č. 825 a) na okraji křížky a kroužky
827	F — NČČsl XI/XII, t. II-47	478, 500	0,75(5) 0,68—0,88 16	
828	F XXII-35 var. NČČsl XI/XII, t. III-63	478	0,73(1) 5	
829	F XXII-35 č. 2250	408, 491, 496	neznáma 3	
830	F — NČČsl XI/XII, t. III-64	498	0,64(1) 3	a) korunovaný lev kráčí doprava
831	F XXII-34 č. 2249	386, 395, 416, 470, 489, 491, 496, 498	0,66(6) 0,54—0,77 4	a) na okraji jemný perlovec Ryzost 0,980

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
832	F — Zalesie č. 40	498	0,29(12) neznámo 4	a) okraj bez per- lovce Půlbrakteát
833	F — NČČsl XI/XII, t. III-62	neznámo	0,36(1) 8	Půlbrakteát
834	F — NČČsl XI/XII, t. II-35	478	0,72(3) 0,62—0,83 15	Ryzost 0,970
835	F — NČČsl XI/XII, t. II-36	neznámo	0,82(3) 0,71—0,91 8	
836	F XXII-32 č. 2248	478, 496	0,78(4) 0,71—0,83 4	
837	F XXII-32 var. NČČsl XI/XII, t. II-42	496	0,76(4) 0,68—0,85 4	Ryzost 0,970
838	F — NČČsl XI/XII, t. II-43	neznámo	0,28(1) unikát	Půlbrakteát k č. 837
839	F — NČČsl XI/XII, t. II-34	386, 392, 489, 491	0,68(7) 0,42—0,86 5	Ryzost 0,950
840	F XXII-31 č. 2242, 2243	386, 392, 395, 402, 489, 492, 498	0,70(44) 0,49—0,95 5	Ryzost 0,970
841	F XXII-33 č. 2353	432, 459, 460	0,29(3) 0,26—0,35 12	Půlbrakteát k č. 840
842	F XXII-24 č. 2232, 2244	385, 386, 402, 404, 416, 423, 445, 489, 492	0,66(15) 0,61—0,80 4	
843	F XXII-2 č. 2216, 2322	384, 385, 387, 392, 395, 400, 403, 410, 412, 421, 423, 425, 432, 445, 470, 484, 491, 492, 500	0,57(26) 0,35—0,76 2	a) okraj bez per- lovce b) na okraji osm kuliček c) mezi hřbetem a ocasem lva větší kulička Ryzost 0,865

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
844	F XXII-21 č. 2226-2228	384, 385, 392, 398, 403, 410, 412, 423, 432, 435, 445, 450, 484, 491, 492	0,55{25} 0,40—0,93 2	a) okraj vroubko- vaný Ryzost 0,832
845	F XX-28 č. 2256	408, 498	0,82{2} 0,80—0,85 9	
846	F — NČČsl XI/XII, t. II-46	neznámo	0,66{1} 18	Český původ nejistý
847	F — Zalesie č. 4	498	neznáma 11	
848	F XX-27 č. 2240, 2267	385, 386, 392, 435, 445, 484, 492	0,61{62} 0,50—0,87 5	
849	F XXII-30 č. 2235	379, 410, 421, 432	0,36{3} 0,25—0,45 3	
850	F XXII-7 č. 2219, 2220	386, 404, 410, 423, 432, 484, 492	0,63{78} 0,40—0,73 3	a) Po obou stra- nách hlavy po kuličce

VÁCLAV II. 1278—1305

Mince z let 1278—1300

851	F XXII-9 č. 2222-2224	384, 392, 423, 432, 470, 484, 491	0,53{77} 0,36—0,60 2	a) obraz zrcadlově obrácený Ryzost 0,828 až 0,864
852	F XX-25 č. 2238	383, 385, 386, 484, 492	0,61{82} 0,55—0,74 4	Ryzost 0,970
853	F XX-25 var. NČČsl XI/XII, t. II-31	386, 484, 492	0,67{41} 0,57—0,78 4	
854	F XX-26 č. 2239	385, 386, 392, 410, 489	0,68{8} 0,61—0,78 4	Ryzost 0,970

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
855	F XX-14 č. 2251	386, 492	0,67(134) 0,42—0,72 4	
856	F XX-20 č. není	386, 445, 484, 491, 492	0,61(50) 0,43—0,63 4	a) pod poprsím místo růžice kroužek
857	F XXII-1, č. 2217, 2320 XXXVI-25	384, 388, 392, 400, 404, 410, 415, 423, 426, 432, 451, 464, 470, 484, 487, 492	0,54(62) 0,28—0,65 2	Střížek 26 i 31 mm Různé drobné od- chylky v kresbě Ryzost 0,797 i 0,850
858	F — NČČsl XI/XII, t. I-24	384, 432	0,45(1) 6	Různé drobné od- chylky v kresbě Ryzost 0,850
859	F XXII-26 č. 2233, 2264	384, 385, 386, 388, 392, 406, 409, 410, 411, 417, 421, 432, 435, 443, 445, 451, 470, 476, 482, 484, 491, 492	0,55(71) 0,40—0,72 2	Různé drobné od- chylky v kresbě a) pod poprsím po obou stranách po kuličce Ryzost 0,850
860	F — NČČsl XI/XII, t. I-19	491, 498	0,70(14) 0,56—0,74 4	a) na okraji v per- lovci písmena VAVA b) okraj hladký Ryzost 0,950
861	F — Zalesie č. 15	491, 498	0,37(1) 5	Půlbrakteát a) na okraji perlo- vec
862	F — NČČsl XI/XII, t. I-20	neznámo	0,43(1) unikát?	
863	F — NČČsl XI/XII, t. I-14	409, 427, 470	0,51(2) 0,36—0,67 3	Různé drobné od- chylky v kresbě Ryzost 0,850
864	F — NČČsl XI/XII, t. I-18	386, 470, 492	0,36(1) 4	
865	F — NČČsl XI/XII, t. II-26	neznámo	0,35(2) 0,30—0,39 7	
866	F — NSb. 8, str. 223, obr. 2	464	0,27(2) 0,27, 0,27 4	

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
867	F XX-24 č. 2254, 2399	neznámo	0,66(2) 0,60—0,72 12	
868	F XXIX-16 č. 2317, 2318 -17	414	0,58(4) 0,45—0,89 30	Dvě varianty, lišící se jenom v malých odchylkách kresby a písma
869	F — Sbírka Cach	neznámo	0,64(1) 20	
870	F — NČČsl XI/XII, t. III-69	384, 392, 451, 484	0,50(25) 0,40—0,60 4	a) po stranách koruny po teče b) na okraji křížem 4 písmena, snad C V M I Ryzost 0,867
871	F XXXVI-24 č. 2319	400	0,68(2) 0,60—0,75 15	
872	F XXII-28 č. 2234	403, 404, 409, 417, 426, 428, 431, 432, 470	0,53(81) 0,38—0,68 3	Radoměrský příděluje Přemyslu II. Ryzost 0,800 až 0,850
873	F XX-21 č. 2268, 2332	382, 383, 389, 396, 404, 426, 431, 451, 470, 487	0,60(34) 0,43—0,82 3	Mnoho variant v drobných odchylkách v kresbě, velikosti i váze a) na okraji perlovec Ryzost 0,800 až 0,960
874	F XXII-23 č. 2231	389, 392, 403, 406, 417, 423, 426, 451, 484, 491, 493	0,48(115) 0,28—0,56 3	Mnoho variant v drobných odchylkách v kresbě, velikosti i váze Ryzost 0,850 až 0,927

B. Moravské mince
VLADISLAV I. JINDŘICH
markrabě moravský
1197—1222

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
875	F — Č — Sb. B 216	456, 473	0,75(32) 0,53—0,94 3	
876	F — Č — Sb. B 217	456, 467	0,68(33) 0,48—0,91 3	
877	F — Č — Sb. B 242	499	0,69(1) 18	
878	F — Č — Sb. B — Zemendorf č. 33	499	neznáma 20	
879	F — Č — Sb. B 218	456	0,51(32) 0,29—0,70 2	
880	F — Č 118 Sb. B 219	430, 456, 467, 473	0,74(64) 0,58—0,86 2	a) pod lvími těly místo 3 oblouč- ků jeden robust- ní oblouk
881	F — Č 119 Sb. B —	430	0,33(1) unikát	Půldenár k č. 880
882	F — Č 116 Sb. B 220	430, 468	0,58(11) 0,55—0,90 4	
883	F — Č 121 Sb. B 221	430, 456	0,77(32) 0,51—0,89 3	
884	F — Č 126 Sb. B 222	430, 456, 467	0,71(131) 0,62—0,99 2	Drobné odchylky v kresbě líce
885	F — Č 127 Sb. B 223	430	0,31(1) 20	Půldenár k č. 884

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
886	F — Č 125 Sb. B 224	430, 456, 467	0,71{62} 0,42—0,92 2	
887	F — Č 115 Sb. B 225	430, 456	0,57{104} 0,47—0,78 2	a) na rubu lev zprava Ryzost 0,502

VLADISLAV II.
markrabě moravský
1224—1227

888	F — Č 113 Sb. B 226	430	0,71{3} 0,68—0,77 4	Ryzost 0,718
889	F — Č 114 Sb. B 227	430	0,34{2} 0,33—0,35 20	Půldenár k č. 888

PŘEMYSL
markrabě moravský
1228—1239

890	F — Č 128 Sb. B 228	430	0,59{3} 0,44—0,74 8	
891	F — Č 122 Sb. B 229	430, 468	0,69{83} 0,49—0,95 2	a) na rubu v poli mezi květy 3 hvězdičky b) na líci křížek v bráně chybí c) na líci v bráně místo křížku je hvězdička Ryzost 0,450
892	F — Č 117 Sb. B 230	430, 456	0,52{2} 0,47—0,58 10	
892a	F — Č — Sb. B — MNZ č. 6, str. 22, obr. 9	468	0,26{1} unikát	Půldenár

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
893	F — Č 120 Sb. B 231	430	0,53{1} 14	
894	F — Č 123 Sb. B 232	430, 468	0,58{6} 0,52—0,69 3	

V L A D I S L A V III.
markrabě moravský
1246—1247

895	F XXXII-36 č. 2431 Č 87 Sb. B 233	440, 441, 449, 455, 466, 474	0,71{27} 0,69—0,80 3	
896	F XXXII-37 č. 2425, 2432 Č 72 Sb. B 234	440, 441, 442, 449, 455, 466, 474	0,75{31} 0,50—0,85 2	Ryzost 0,687
897	F — Č — Sb. B 235	441	0,27{1} unikát	Půldenár k č. 896

P Ř E M Y S L O T A K A R
markrabě moravský
1247—1253

898	F XXXII-38 č. 2433 Č 88 Sb. B 236	440, 441, 449, 455, 466, 474	0,70{51} 0,55—0,87 1	Ryzost 0,635
899	F XXXII-34 č. 2429 Č 110 Sb. B 237	440, 441, 443, 449, 455, 469	0,75{37} 0,60—0,90 5	Ryzost 0,628
900	F — Č — Sb. B 238	neznámo	0,75{1} unikát?	
901	F XXXV-31 č. 2788 Č — Sb. B 239	449, 457, 474, 497	0,65{38} 0,51—0,85 7	Dworschak připisuje vévodské vládě Václava I. v Plzni Ryzost 0,622
902	F XXXII-35 č. 2430 Č 86 Sb. B 240	413, 440, 441, 449, 455, 466, 474	0,67{35} 0,50—0,82 6	Ryzost 0,626

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
903	F — Č — Sb. B 241	441, 474	0,25{4} 0,20—0,31 22	Půldenár k č. 902

BRUNO
biskup olomoucký
1245—1278

904	F — Č — Sb. B 243	441	0,61{1} unikát	
-----	-------------------------	-----	-------------------	--

PŘEMYSL II.
král český
1253—1278

Mince od r. 1253 do r. asi 1270

905	F XXXII-39 č. 2426 Č 74 Sb. B 284	442, 443, 449	0,70{139} 0,52—0,88 2	a) na okraji líce místo kroužků 8 hvězdiček b) okraj líce bez ozdob Ryzost 0,508
906	F XXXII-41 č. 2428 Č 47, 73 Sb. B 282	442, 452, 458, 466	0,41{4} 0,30—0,55 13	Fiala vyobrazuje pouze líc
907	F XXXII-27 č. 2419 Č 67 Sb. B 283	442, 443, 458	0,39{2} 0,34—0,44 13	Fiala uvádí jako brakteát
908	F — Č — Sb. B 280, 281	441, 449, 458, 466	0,60{2} 0,54—0,66 4	Drobné odchylky v kresbě líce i rubu
909	F — Č — Sb. B 244	455	0,69{1} unikát	
910	F — Č — Sb. B 245	441, 449, 470, 474	0,73{102} 0,34—0,74 3	Ryzost 0,639
911	F — Č — Sb. B 246	474	0,31{1} unikát	Půlbrakteát k č. 910

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
912	F XXXII-46 č. 2442 Č 76 Sb. B —	461	0,63(3) 0,49—0,80 8	
913	F — Č — Sb. B 247	440, 441, 449, 474	0,64(43) 0,44—0,80 2	Ryzost 0,610
914	F — Č — Sb. B 249	440, 441, 449, 474	0,75(88) 0,52—0,85 2	Ryzost 0,671
915	F — Č — Sb. B 248	474	0,55(1) unikát	Půlbrakteát k č. 914
916	F — Č — Sb. B — NZ 56, t. VII-5	490	0,48(1) unikát	
917	F XXXII-45 č. 2448 Č 80 Sb. B 250	449, 461, 470	0,42(8) 0,30—0,58 2	a) v poli mezi me- čem a hlavou 1 nebo i více kuli- ček b) mezi mečem a hlavou jeden ne- bo dva kroužky
918	F — Č — Sb. B 251	449	0,37(1) unikát	Půlbrakteát k č. 917
919	F — č. 2449 Č 81 Sb. B — Sbírka Cach	461, 470	0,42(2) 0,28—0,56 6	
920	F XXXII-21 č. 2452 Č 84 Sb. B 252	440, 441, 449, 466, 474	0,71(61) 0,55—0,87 6	Ryzost 0,664
921	F XXXII-23 č. 2415 Č 64 Sb. B 254	441, 442, 444, 449, 458, 465, 466	0,64(9) 0,55—0,65 2	Ryzost 0,485
922	F — Č — Sb. B 253	441	0,24(1) unikát	Půlbrakteát k č. 921
923	F — Č — Sb. B 255	470 ?, 474	0,51(1) 8	

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
924	F XXXII-7 č. 2377, 2378 Č 57 Sb. B 256	440, 441, 448, 449, 452, 459	0,60(276) 0,30—0,83 1	Ryzost 0,629
925	F — č. 2397 Č 42 Sb. B 257	441, 444, 449, 458	0,71(69) 0,52—0,89 2	Ryzost 0,479
926	F — Č — Sb. B 258	443, 449	0,66(1) 8	
927	F — Č — Sb. B 259	449, 460	0,65(56) 0,50—0,80 3	Ryzost 0,784
928	F — Č — Sb. B 260	449	0,55(6) 0,48—0,60 7	
929	F — Č — Sb. B 261	449	0,69(2) 0,68—0,70 9	
930	F XXXII-15 č. 2384 Č — Sb. B 262	449, 452	0,74(122) 0,50—0,87 2	Ryzost 0,659
931	F — Č — Sb. B 263	449	0,55(3) 0,52—0,58 8	
932	F — č. 2444 Č 79 Sb. B 264	461	0,60(2) 0,55—0,65 7	
933	F — Č — Sb. B 265	449	0,50(1) 9	
934	F XXXII-43 č. 2451 Č 77 Sb. B —	449, 461	0,72(1) 6	
935	F XXXII-44 č. 2443 Č 78 Sb. B 266	449, 461	0,62(2) 0,60—0,65 12	
936	F — Č — Sb. B 267	440, 449	0,62(3) 0,55—0,76 8	a) na hlavě místo koruny plochá čapka

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
937	F XX-13 č. 2197 Č 35 Sb. B 268	423, 449, 458	0,65[124] 0,35—0,66 3	Ryzost 0,628
938	F XXXII-30 č. 2422, 2446 Č 69, 82 Sb. B 270	442, 449, 458, 461	0,67[179] 0,30—0,70 2	Ryzost 0,572
939	F XXXII-29 č. 2391, 2421 Č 52 Sb. B —	442, 452, 458	0,43(2) 0,42—0,45 3	
940	F — Č — Sb. B —	449	0,73(64) 0,57—0,84 3	Ryzost 0,667
941	F XXXII-8 č. 2380 Č 59 Sb. B 269	441, 442, 443, 449, 452, 458	0,66(85) 0,46—0,86 5	Ryzost 0,631
942	F XXXII-32 č. 2424 Č 70 Sb. B 272	442, 449, 458	0,56(303) 0,38—0,72 2	Vzácně též v men- ším provedení a na křížku kroužek Ryzost 0,615
943	F — Č — Sb. B 273	440, 449	0,73(127) 0,54—0,90 4	Ryzost 0,699
944	F — Č — Sb. B — NZ 56, t. VII-6	neznámo	0,43(1) unikát	
945	F — Č — Sb. B 274	475	0,52(1) 6	
946	F XXXII-42 č. 2441 Č 75 Sb. B 275	449, 452, 461	0,70(3) 0,60—0,75 4	
947	F — Č — Sb. B 276	449, 490	0,65(5) 0,47—0,75 15	
948	F XXXII-22 č. 2453 Č 85 Sb. B 278 (text 277)	449, 466, 474	0,68(20) 0,58—0,69 7	Ryzost 0,749

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Val. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
949	F — Č — Sb. B 277 (text 278)	449	0,51(1) unikát	
950	F — Č — Sb. B 279	449, 475	0,58(3) 0,51—0,70 6	
951	F XXXII-26 č. 2418 Č 66 Sb. B 285	441, 442, 443, 449, 458, 465, 469	0,50(379) 0,35—0,65 2	Ryzost 0,630
952	F XXXII-5 č. 2374 Č 55 Sb. b 290	439, 441, 442, 444, 449, 452, 458, 469	0,56(390) 0,25—0,59 1	a) bez kuliček vedle hlavy Ryzost 0,502
953	F — č.. 2379 Č 58 Sb. B 291	439, 452, 458	0,40(1) 2	
954	F XXXII-1 č. 2366 Č 48 Sb. B 292	439, 448, 452	0,38(3) 0,21—0,60 1	
955	F — č. 2373 Č 54 Sb. B 293	439, 450, 452, 458	0,36(4) 0,32—0,40 1	
956	F XXXII-17 č. 2414, 2423 -31 Č 63 Sb. B 294	423, 441, 442, 443, 449, 458, 465, 469, 470	0,42(25) 0,30—0,53 2	a) místo tečky v poli rakouský štítek
957	F XXXII-4 č. 2371, 2372 Č 53 Sb. B 295	439, 445, 448, 452, 458, 466	0,44(4) 0,38—0,50 2	a) obraz zrcadlově obrácený
958	F XXXII-2 č. 2367, 2368 Č 32, 49 Sb. B 296	439, 452, 453, 466	0,41(2) 0,39—0,43 1	Někdy v menším provedení (půlbrak- teát?), viz Č 49
959	F XXXII-6 č. 2375, 2376 Č 56 Sb. B 297	442, 452, 458, 498	0,37(3) 0,30—0,44 2	Někdy v menším provedení a drobné odchylky v kresbě koruny a) před ústy ku- lička
960	F XXXII-16 č. 2413 Č 62 Sb. B 298	442, 458, 479	0,46(4) 0,44—0,49 2	a) po obou strana- ch štítku po kuličce

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
961	F — č. 2370 Č 51 Sb. B 299	452, 453, 498	0,48(1) 5	
962	F XXXII-40 č. 2427 Č 71 Sb. B —	442, 466	0,43(1) 20	
963	F XXXII-24 č. 2416 Č 65 Sb. B 300	442, 491	0,47(2) 0,47—0,48 11	
964	F XXXII-9 č. 2381 Č 60 Sb. B 301	441, 442, 444, 449, 452, 458, 469	0,63(9) 0,58—0,66 6	Ryzost 0,600
965	F — č. 2382 Č — Sb. B 302	442, 452	0,61(1) 6	
966	F XXXII-10 č. 2383 Č 61 Sb. B 303	439, 442, 444, 449, 452, 458	0,56(343) 0,36—0,73 2	Ryzost 0,463
967	F XXXII-28 č. 2420 Č 68 Sb. B —	442	0,28(1) unikát	Půlbrakteát k č. 966
968	F — Č — Sb. B 304	439, 452	0,49(1) 5	
969	F XXXII-3 č. 2369 Č 50 Sb. B 305	439, 448, 452, 461	0,47(3) 0,45—0,50 4	
970	F XXXII-25 č. 2417 Č — Sb. B —	442	0,30(1) 12	
971	F XXXII-13 č. 2388 Č 45 Sb. B 286	439, 446, 452, 458, 472, 477	0,49(3) 0,38—0,55 7	
972	F XXXII-14 č. 2389 Č 46 Sb. B 287	439, 452, 458	0,36(2) 0,36, 0,36 6	
973	F XXXII-11 č. 2385, 2386 Č 33 Sb. B 288	439, 448, 452, 453, 458	0,34(3) 0,32—0,38 10	Různé drobné od- chyly v kresbě

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
974	F XXXII-12 č. 2387 Č 44 Sb. B 289	439, 452, 458	0,52(3) 0,46—0,56 8	

Mince od r. asi 1270 do r. 1278

975	F XXXII-49 č. 2359 Č 23 Sb. B 308	445, 448, 450, 454, 460	0,39(3) 0,35—0,45 3	a) místo korunova- ného helmu ko- runovaná hlava
976	F XXII-19 č. 2306, 2349 Č 22 Sb. B 309	392, 410, 423, 432, 443, 451, 454, 460, 464, 470, 482	0,34(16) 0,26—0,56 2	a) obraz zrcadlově obrácený Ryzost 0,850
977	F XXII-15 č. 2202, 2344 Č 13 Sb. B 311	392, 423, 451, 460, 464, 470	0,35(18) 0,28—0,45 3	a) písmeno N na- hoře a L dole a rakouský štítek chybí Ryzost 0,836
978	F XXII-11 č. 2198, 2341 Č 10 Sb. B 312	410, 423, 445, 460, 464, 484, 491	0,40(8) 0,30—0,55 3	a) před praporem, nad a pod štítem po větším krouž- ku b) na okraji perlo- vec c) pod nohama hvězda d) před noseem a nad štítem teč. e) nad štítem hvězda
979	F XXII-12 č. 2199, 2342 Č 11 Sb. B 313	423, 432, 445, 460, 482	0,49(3) 0,40—0,55 3	
980	F XXII-13 č. 2200, 2343 Č 12 Sb. B 314	410, 423, 445, 460, 482, 484	0,37(5) 0,20—0,48 3	
981	F XXXII-48 č. 2362-2365 Č 30 Sb. B 315	445, 447, 448, 450, 460, 470	0,43(7) 0,32—0,50 4	a) rakouský štítek za hlavou chybí b) za hlavou pís- meno B c) za hlavou pís- meno T
982	F XXII-22 č. 2229, 2230, 2351 Č 16 Sb. B 325	423, 445, 448, 450, 460	0,31(6) 0,26—0,43 2	a) hlava lva hledí zpřítma

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Váh. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
983	F XXII-20 č. 2225, 2350 Č 15 Sb. B 323	384, 392, 423, 439, 450, 451, 459, 460, 464, 470	0,43(12) 0,30—0,51 3	Ryzost 0,900 až 0,950
984	F XXXII-19 č. 2357 Č 27 Sb. B 332	384, 392, 445, 448, 453, 459, 460, 463, 470	0,41(54) 0,31—0,52 3	Někdy v menším provedení a) na okraji perlo- vec b) nad rakouským štítkem tečka, nad křídlem 3 tečky. Okraj říd- ce perlovany
985	F XXXII-18 č. 2356 Č 25 Sb. B —	448, 460, 463	0,32(2) 0,25—0,38 7	
986	F — Č — Sb. B — NSb. 8, str. 223, obr. 1	464, 470	0,33(5) 0,22—0,44 5	
987	F XXII-5 č. 2193, 2339 Č 7 Sb. B —	423, 432, 445, 460, 479	0,42(5) 0,29—0,50 6	a) na okraji osm kuliček
988	F XXII-27 č. 2208 Č 37 Sb. B —	432, 464, 470	0,36(4) 0,28—0,41 4	
989	F — Č — Sb. B — NČČsl XVI/XVII, t. I—9	392	0,35(1) 7	Ryzost 0,950

V Á C L A V II.
král český
1278—1305

Mince z let 1278—1300

990	F XXII-14 č. 2201 Č 36 Sb. B 310	423, 470	0,44(2) 0,40—0,49 4	
991	F XXXII-50 č. 2361 Č 29 Sb. B 316	392, 445, 447, 450, 452, 453, 459, 460, 492	0,36(12) 0,19—0,47 2	Drobné odchylky v kresbě i ve veli- kosti střížku

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
992	F — Č 29a Sb. B 306	445, 447, 471	0,32(1) 4	Půlbrakteát k č. 991 a) po pravé straně poprsí půlměsíc, po levé straně hvězda
993	F — Č — Sb. B — Sbírka Cach	neznámo	0,28(1) 8	Půlbrakteát
994	F XX-15 č. 2392 Č 40 Sb. B 317	384, 392, 451, 464, 470	0,41(13) 0,32—0,52 6	
995	F — Č 31 Sb. B 318	450	0,44(1) 7	
996	F XX-23 č. 2337, 2395 Č 5 Sb. b. 319	384, 392, 445, 460	0,45(4) 0,35—0,66 3	Někdy ve větším, někdy v menším provedení
997	F — č. 2214, 2334 Č 2 Sb. B 320	392, 423, 451, 454, 460, 470	0,33(35) 0,31—0,48 4	Někdy v poněkud větším provedení Ryzost 0,764 až 0,844
998	F XXXII-47 č. není [chybně 2337] Č 4 Sb. B 321	439, 445, 452, 453, 459, 460, 464, 492	0,47(5) 0,42—0,52 4	
999	F XX-22 č. 2394 Č 3 Sb. B 322	460	0,43(3) 0,35—0,50 4	
1000	F XXII-4 č. 2192, 2338 Č 8 Sb. B 324	392, 410, 423, 432, 443, 451, 453, 454, 460, 464, 470	0,38(22) 0,30—0,60 4	a) před čelem ku- lička a za hla- vou kroužek Ryzost 0,860
1001	F XXII-18 č. 2205, 2348 Č 14 Sb. B 326	392, 423, 439, 443, 445, 450, 460, 482, 492	0,38(8) 0,32—0,45 2	Různé drobné od- chylky v kresbě
1002	F XXXII-52 č. 2360 Č 28 Sb. B 327	445, 448, 451, 452, 460, 470	0,39(4) 0,35—0,45 3	a) zvíře obráceno doleva a na okraji perlovec
1003	F XXII-10 č. 2195, 2196, 2340 Č 9 Sb. B 328	410, 423, 432, 451, 460, 463, 470, 484	0,34(11) 0,26—0,50 4	Různé drobné od- chylky v kresbě a) křížek v týle figury chybí

Čís.	Citace	Naleziště	Prům. váha Vah. rozpětí Vzácnost	Poznámka Varianty
1004	F XXXII-20 č. 2358 Č 26 Sb. B 307, 330	392, 439, 445, 448, 450, 451, 460, 463, 470, 492	0,36{167} 0,28—0,50 2	Někdy v menším provedení
1005	F — Č — Sb. B 331	neznámo	0,39{1} 5	
1006	F XXII-6 č. 2194 Č 34 Sb. B 333	384, 392, 410, 423, 443, 451, 460, 464, 470	0,39{11} 0,33—0,59 3	Ryzost 0,848
1007	F XX-18 č. 2398 Č 43 Sb. B 334	384, 459, 460, 470	0,37{14} 0,33—0,53 5	
1008	F XXII-29 č. 2209, 2352 Č 17 Sb. B —	392, 432, 451, 460, 464, 470	0,35{9} 0,30—0,42 3	Ryzost 0,836
1009	F — Č — Sb. B 335	470	neznáma 8	
1010	F XXII-16 č. 2203, 2345 Č 18 Sb. B 336	384, 392, 423, 445, 450, 460, 476	0,44{6} 0,30—0,50 4	Různé odchylky v kresbě
1011	F — č. 2346 Č — Sb. B 337	392, 439, 451, 460, 464, 470	0,38{10} 0,27—0,42 3	Ryzost 0,900
1012	F XXXII-51 č. 2355 Č 20 Sb. B —	447, 451, 460, 464, 470	0,32{5} 0,27—0,40 3	
1013	F XXII-17 č. 2204, 2347 Č 21 Sb. B 338	423, 445, 450, 460, 464	0,41{4} 0,34—0,50 3	
1014	F XX-17 č. 2393 Č 41 Sb. B —	408, 470, 489	0,40{1} 5	a) na okraji hvězdičky
1015	F — Č — Sb. B 339	451, 464, 470	0,33{24} 0,30—0,50 3	Ryzost 0,815

VI. SROVNÁVACÍ TABULKA

pro dílo

E. Fiala. České denáry

Tab. č.	Tab. č.	Tab. č.	Tab. č.
XX	31 701	24 842	11 698
1 816	32 neurčitý	25 819	12 695
2 817	XXI	26 859	13 670
3 818	1-10 míšeňské	27 988	14 694
4 slezský	11 669	28 872	15 673
5 824	12 687	29 1008	XXV
6 805	13-15 míšeňské	30 849	1-6 míšeňské
7 813	XXII	31 840	7 704
8 812	1 857	32 836	8 693
9 810	2 843	33 841	9 710
10 806	3 815	34 831	10 714
11 814	4 1300	35 829	11 699
12 811	5 987	XXIII	12 711
13 937	6 1006	1, 2 míšeňské	13 697
14 855	7 850	3 741	14 696
15 994	8 820	4, 5 míšeňské	15 690
16 825	9 851	6 727	XXVI
17 1014	10 1003	7 731	1-15 míšeňské
18 1007	11 978	8 729	XXVII
19 789	12 979	9 730	1-15 míšeňské
20 856	13 980	10 míšeňský	XXVIII
21 873	14 990	11 723	1, 2 cizí
22 999	15 977	12, 13 míšeňské	3 749
23 996	16 1010	14 712	4 770
24 867	17 1013	15 709	5 742
25 852	18 1001	XXIV	6 747
26 854	19 976	1-6 míšeňské	7 771
27 848	20 983	7 691	8 743
28 845	21 844	8 686	9 744
29 700	22 982	9 689	10 738
30 703	23 874	10 692	11 763

Tab. č.		Tab. č.		Tab. č.		Tab. č.	
12	748	13	724	14	972	46	912
13	761	14	795	15	930	47	998
14	769	15	794	16	960	48	981
15	736	XXXI		17	956	49	975
XXIX		1	775	18	985	50	991
1	757	2	777	19	984	51	1012
2	754	3	776	20	1004	52	1002
3	745	4	778	21	920	XXXIII	
4	758	5	784	22	948	1-15	lužické
5	772	6	774	23	921	XXXIV	
6	766	7	787	24	963	1	675
7	767	8	782	25	970	2	737
8	765	9	788	26	951	3	759
9	764	10	779	27	907	4	773
10	768	11	791	28	967	5-8	lužické
11	762	12	790	29	939	9	753
12	cizí	13	783	30	938	10	lužický
13	801	14	785	31	956	11	751
14	792	15	786	32	942	12	715
15	803	XXXII		33	cizí	13	797
16, 17	868	1	954	34	899	14	716
XXX		2	958	35	902	15	cizí
1	725	3	969	36	895	XXXV	
2	734	4	957	37	896	1-30	feniky
3	735	5	952	38	898	31	901
4	733	6	959	39	905	32	fenik
5	739	7	924	40	962	XXXVI	
6	746	8	941	41	906	23	žitavský
7	740	9	964	42	946	24	871
8	677	10	966	43	934	25	857
9	732	11	973	44	935	26	cizí
10-12	míš. léna	12	974	45	917		
		13	971				

VII. SROVNÁVACÍ TABULKA

pro publikaci

I. L. Červinka, Moravské brakteáty

č.		č.		č.		č.	
1	neurčitý	29	991	56	959	84	920
2	997	29a	992	57	924	85	948
3	999	30	981	58	953	86	902
4	998	31	995	59	941	87	895
5	996	32	958	60	964	88	898
6	slezský	33	973	61	966	89-109	feniky
7	987	34	1006	62	960	110	899
8	1000	35	937	63	956	111	fenik
9	1003	36	990	64	921	112	slezský
10	978	37	988	65	963	113	888
11	979	38	slezský?	66	951	114	889
12	980	39	867	67	907	115	887
13	977	40	994	68	967	116	882
14	1001	41	1014	69	938	117	892
15	983	42	925	70	942	118	880
16	982	43	1007	71	962	119	881
17	1008	44	974	72	896	120	893
18	1010	45	971	73	906	121	883
19	neurčitý	46	972	74	905	122	891
20	1012	47	906	75	946	123	894
21	1013	48	954	76	912	124	fenik
22	976	49	958	77	934	125	886
23	975	50	969	78	935	126	884
24	841	51	961	79	932	127	885
25	985	52	939	80	917	128	890
26	1004	53	957	81	919	129-147	feniky
27	984	54	955	82	938		
28	1002	55	952	83	fenik		

VIII. SROVNÁVACÍ TABULKA

pro

Sborník I. Numismatického symposia v Brně

Tab. č.	Tab. č.	Tab. č.	Tab. č.
XIV	247	913	278
216	875	248	915
217	876	249	914
218	879	250	917
219	880	251	918
220	882	252	920
221	883	253	922
222	884	254	921
223	885		XVII
224	886	XVI	285
225	887	255	923
226	888	256	924
227	889	257	925
228	890	258	926
229	891	259	927
230	892	260	928
231	893	261	929
232	894	262	930
XV		263	931
233	895	264	932
234	836	265	933
235	897	266	935
236	898	267	936
237	899	268	937
238	900	269	941
239	901	270	938
240	902	271	940
241	903	272	942
242	877	273	943
243	904	274	945
244	909	275	946
245	910	276	947
246	911	277	949
			279
			950
			280
			908
			281
			908
			282
			906
			283
			907
			284
			905
			309
			976
			310
			990
			311
			977
			312
			978
			313
			979
			314
			980
			315
			981
			XVIII
			316
			991
			317
			994
			318
			995
			319
			996
			320
			997
			321
			998
			322
			999
			323
			983
			324
			1000
			325
			982
			326
			1001
			327
			1002
			328
			1003
			329
			843
			330
			1004
			331
			1005
			332
			984
			333
			1006
			334
			1007
			335
			1009
			336
			1010
			337
			1011
			338
			1013
			339
			1015

IX. POVŠECHNÉ POPISY NÁLEZŮ

Obsah

České nálezy č. 379—438   Moravské nálezy č. 439—477
Zahraniční nálezy č. 478—500

Použité zkratky citací

ČNM	Časopis Národního muzea, Praha
ČVMŠO	Časopis Vlastivědného musejního spolku v Olomouci, Olomouc
Fiala, Č. D.	E d u a r d F i a l a, České denáry, Praha 1895
MNZ	Moravské numismatické zprávy, Brno
N	Nálezy mincí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku II, Praha, 1956
NČČsl	Numismatický časopis československý, Praha
NL	Numismatické listy, Praha
NSb.	Numismatický sborník, Praha
NZ	Numismatische Zeitschrift, Wien
PA	Památky archeologické a místopisné, Praha
VNS	Věstník Numismatické společnosti československé, Praha
ZfN	Zeitschrift für Numismatik, Berlin

České nálezy

379 Benešov u Prahy, okolo 1880

Nález neznámého rozsahu, u. ve 3. čtvrtině 13. stol.; české brakteáty střední velikosti, převážně typu

Přemysl II. **849**

Podle: Fiala, Č. D., str. 207 a 427; N, č. 1178

Poznámka: Fiala uvádí na str. 427 pod č. 2235 naleziště Mnichovice, což je patrně omyl

380 Bezděz, okres Česká Lípa, před 1895

Nález jednotlivé mince, u. v 50. letech 13. stol.; jeden český brakteát, silně legovaný mědí

Přemysl II. **795**

Podle: Fiala, Č. D., str. 423, č. 2296; N, č. 1779

381 Bílý Kostel n. Nisou, okres Liberec, 1860

Hromadný nález, u. v 2. polovině 13. stol.; neznámý počet velkých českých brakteátů, jež byly většinou roztaveny. Zachovalo se jenom 12 kusů

Václav I. **748**

Přemysl II. **770**

Podle: Fiala, Č. D., str. 205; W. Haupt, NČČsl VI, 1930, str. 62; N, č. 1838

382 Bohuňovice, okres Svitavy, 1902

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; asi 200 českých brakteátů střední velikosti, vesměs téhož typu

Václav II. **873**

Podle: J. Petřtyl, Nálezy brakteátů ve východních a severních Čechách, Acta musei reginaehradecensis XI, 1967—69, serie B, str. 111; N, č. 1780

383 Čáslav, okres Kutná Hora, 1889

Nález neznámého počtu mincí, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; vesměs české brakteáty střední velikosti

Václav II. **852, 873**

Podle: Zápis Q. Šimka v litomyšlském muzeu; N, č. 1781

384 Český Brod (okolí), okres Kolín, 1921

Hromadný nález, u. po r. 1280; celkem asi 356 celých mincí a 20 zlomků

České:

Přemysl II. **792**{34}, **799**{1}, **800**{zl}, **843**{1}, **844**{2}

Václav II. **851**{113}, **857**{4}, **858**{1}, **859**{66}, **870**{94}

Moravské:

Přemysl II. **983**{6}, **984**{1}

Václav II. **994**{10}, **996**{2}, **1006**{2}, **1007**{14}, **1010**{1}

Ostatní: slezské brakteáty {2}, duryňský brakteát {1}, brunšv. brakteát {1}, frankfurt. denár {1}, hrab. Lippe denár {1}

Podle: V. Katz, VNS IV, 1922, str. 155 n.; N, č. 1785

385 České Budějovice I, 1881

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; neznámý počet českých brakteátů střední velikosti

Přemysl II. **820***), **822***), **823****), **824**, **825***), **842**, **843**, **844**, **848**,

Václav II. **852**, **854**, **859**

Podle: Fiala, Č. D., str. 209, 426 n.; N, č. 1783

Poznámka: *) podle záznamu v numismatické sbírce NM

**) podle Fialova záznamu v jeho sbírce

386 České Budějovice II, 1936

Hromadný nález, u. kolem r. 1280; několik set českých brakteátů střední velikosti a jeden dvoustranný denár

Přemysl II. **819**{1}, **824**{1}, **831**{1}, **839**{3}, **840**{41}, **842**{11}, **848**{51}, **850**{84}

Václav II. **852**{80}, **853**{40}, **854**{5}, **855**{145}, **856**{43}, **859**{4}, **864**{1}

Podle: P. Radoměřský, ČNM, Historické muzeum, roč. CXXXV, 1966, str. 5 n.; N, č. 1784

387 České Libchavy, okres Ústí nad Orlicí, 1914

Hromadný nález, u. ve 2. polovině 13. stol.; asi 50 českých brakteátů střední velikosti

Přemysl II. **843**

Podle: Písemné sdělení nálezce, p. Frant. Bartoše, ze dne 21. 12. 1973; N, č. 1842

388 Čistá, okres Svitavy, 1919

Drobný nález, u. kolem r. 1280; 26 českých brakteátů střední velikosti, z nichž se zachovalo

Václav II. **857**{24}, **859**{1}

Podle: J. Petřtyl, NSb. IX, 1965—66, str. 225 n.; N, č. 1787

389 Doksaný, okres Litoměřice, 1936

Hrobový nález, u. v poslední třetině 13. stol.; asi 75 mincí, z toho zachyceno

České:

Václav II. **873**{2}, **874**{23}

Ostatní: nerozeznatelný brakteát, snad český {1}, bavor. feniky {6}

Podle: G. Skalský, NČČsl XV, 1939, str. 44 n.; N, č. 1788

- 390 **Doksy**, okres Česká Lípa, 1842
 Hromadný nález, u. ve 3. čtvrtině 13. stol.; větší počet českých brakteátů
 Přemysl II. **816, 817, 818**
 Podle: Fiala, Č. D., str. 199, 403 n.; N, č. 1789
- 391 **Dolní Město**, okres Havlíčkův Brod, 1937
 Hromadný nález, u. kolem r. 1230; 53 dvoustranných denárů celých a 3 zlomky
 Přemysl I.
 s Václavem I. **701**{53+3}
 Podle: G. Skalský, NČČsl XV, 1939, str. 23 n.; N, č. 1770
- 392 **Dubnice pod Ralskem**, okres Česká Lípa, 1920
 Hromadný nález, u. na konci 13. stol.; více než 700 mincí, z toho zachyceno 420 českých a moravských brakteátů, 2 dvoustranné denáry a 63 mincí cizích
 České:
 Václav I. **738**{1}
 Přemysl II. **792**{7}, **793**{1}, **798**{?}, **800**{22}, **801**{3}, **819**{2}, **839**{1}, **840**{1}, **843**{8+1}, **844**{13}, **848**{1}
 Václav II. **851**{65}, **854**{1}, **857**{160}, **859**{26}, **870**{67}, **874**{2}
 Moravské:
 Přemysl II. **976**{2}, **977**{1}, **983**{3}, **984**{5}, **989**{1}
 Václav II. **991**{1}, **994**{5}, **996**{2}, **997**{5}, **1000**{1}, **1001**{3}, **1004**{1}, **1006**{6}, **1008**{2}, **1010**{1}, **1011**{5}
 Ostatní: slezské brakteáty {17}, míšeňské brakteáty {34+9}, ostatní německé brakteáty {4}, friesašský fenik {1}, braniborské a anhaltské feniky {2}, nezřetelné brakteáty {5}
 Podle: V. Katz, NČČsl III, 1927, str. 30 n.; G. Skalský, NČČsl XVI/XVII, 1941, str. 20 n.; N, č. 1834
- 393 **Františkovy Lázně**, okres Cheb, 1859
 Hromadný nález, u. kolem poloviny 13. stol.; větší počet velkých českých brakteátů, pokud známo, vesměs jednoho typu
 Václav I. **724**
 Podle: Fiala, Č. D., str. 206, 421; N, č. 1748
- 394 **Heřmanice**, okres Liberec, 1885
 Hromadný nález, u. v padesátých letech 13. stol.; asi 900 velkých brakteátů, z toho
 České:
 Václav I. **736, 738, 742, 743, 744, 745, 747, 748, 749**
 Přemysl II. **752, 754, 757, 758, 761, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772**

Ostatní: míšeňské brakteáty (Fialou považované za české)
Podle: E. Fiala, PA XIV, 1889, str. 457, 535, 590; t ý ž, Č. D., str.
204, 415 n.; N, č. 1749

395 H ř í b s k o, okres Hradec Králové, na poč. 20. stol.

Hromadný nález, u. v třetí čtvrtině 13. stol.; větší počet velkých
a středních brakteátů, z nichž zachyceno pouze 9 kusů

České:

Václav I. **731**

Přemysl II. **825, 831, 840, 843**

Ostatní: míšeňské brakteáty, považované Fialou za české [3], ne-
určené [1]

Podle: J. Petřtyl, Acta musei reginaehradecensis XI, 1967—69,
serie B, str. 110; N, č. 1846

396 C h e b, před r. 1895

Hromadný nález, u. v posledním desetiletí 13. stol.; větší počet
českých brakteátů střední velikosti, vesměs téhož typu:

Václav II. **873**

Podle: Fiala, Č. D., str. 211, 435; N, č. 1793

397 C h o d o u n y, okres Litoměřice, 1879

Hromadný nález, u. v druhé čtvrtině 13. stol.; asi 230 velkých
brakteátů

České:

Přemysl I. **694**

Václav I. **709, 712, 732**

Ostatní: míšeňské brakteáty (Fialou považované za české)

Podle: Fiala, Č. D., str. 200 n., 400 n.; N, č. 1750

398 C h o t ě š o v, okres Plzeň-jih, 1893

Hromadný nález, u. v třetí čtvrtině 13. stol.; 71 středních českých
brakteátů, mezi nimi dva velké, pomačkané k nerozeznání

Přemysl II. **844**{69}

Podle: Fiala, Č. D., str. 208, 427; J. Smolík, PA XVI, 1896, str. 685;
N, č. 1772

399 C h r a s t, okres Chrudim, 1890

Drobný nález, u. kolem roku 1230; několik dvoustranných denárů

Přemysl I.

s Václavem I. **701**

Podle: Fiala, Č. D., str. 200, 405; G. Skalský, NČČsl XV, 1939 str.
23 n.; N, č. 1794

400 J a b l o n e c n a d N i s o u, 1896

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; asi 100 brakteátů

České:

Přemysl II. **794, 820, 843**

Václav II. **857, 871**

Ostatní: hornolužické brakteáty [lubáňského typu], míšeňské brakteáty [Fialou považované za české]
Podle: Fiala, Č. D., str. 426, 434 n.; N, č. 1795

401 J e d o u c h o v, okres Havlíčkův Brod, 1932

Drobný nález, u. ve třetí čtvrtině 13. stol.; 16 českých brakteátů střední velikosti

Přemysl II. **820**{5}, **821**{11}

Podle: G. Skalský, NČČsl XI/XII, 1936, str. 3 n.; N, č. 1775

402 J i n d ř i c h ů v H r a d e c, 1852

Hromadný nález, u. koncem sedmdesátých let 13. stol.; 300 českých brakteátů střední velikosti

Přemysl II. **840**, **842**

Podle: Fiala, Č. D., str. 208, 428; N, č. 1796

403 K o l í n I, 1913

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; přes 300 českých brakteátů střední velikosti, z toho zachyceno 279 kusů

Přemysl II. **843**{4}, **844**{1}

Václav II. **872**{221}, **874**{53}

Podle: J. Ječný, VNS IV, 1922, str. 183 n.; N, č. 1797

404 K o l í n II, 1928

Hromadný nález, u. na konci 13. stol.; 142 brakteátů střední velikosti, celých i půlených a 2 kousky stříbra. Značný počet mincí k nerozeznání pomačkaných, z nichž určeny:

České:

Přemysl II. **816**{zl.}, **842**{1}, **850**{1}

Václav II. **857**{2 zl.}, **872**{1}, **873**{62}

Ostatní: míšeňské markrabské brakteáty {13}, míšeňské za Václava II. {5+1}, neurčené včetně zlomků {55}

Podle: G. Skalský, NČČsl VIII, 1932, str. 44 n.; N, č. 1798

405 K o z l y, okres Cheb, 1847

Hromadný nález, u. v padesátých letech 13. stol.; větší množství velkých brakteátů

České:

Václav I. **736**, **745**, **748**, **749**

Přemysl II. **763**, **767**, **768**, **769**, **770**, **772**

Ostatní: míšeňské brakteáty, 5 typů považovaných Fialou za české
Podle: Fiala, Č. D., str. 205, 420; N, č. 1751

406 K r u k a n i c e, okres Plzeň-sever, 1916

Hromadný [?] nález, u. ke konci 13. stol.; větší počet českých brakteátů a cizí feniky

České:

Václav II. **859, 874**

Ostatní: řezenské feniky typu se lvem

Podle: J. Ječný, NČČsl III, 1927, str. 194; N, č. 1800

407 **L h ů t a**, okres Havlíčkův Brod, 1943

Drobný nález, u. koncem padesátých let 13. stol.; 11 velkých brakteátů a 5 kusů slitkového stříbra

České:

Přemysl II. **792, 801, 803**

Ostatní: míšeňský (?) brakteát [1]

Podle: J. Petřtyl, NČČsl XXI, str. 139 n.; N, č. 1774

408 **L i b č a n y**, okres Hradec Králové, 1845

Hromadný nález, u. kolem poloviny (?) 13. stol.; několik tisíc brakteátů a jeden zlatý medailon s delším řetízkem. Z nálezu se dochovala jenom malá část

České:

Václav I. **723, 727, 729, 730, 731, 732, 741**[66], **750**

Přemysl II *) **820, 829, 845**

Moravský:

Václav II. *) **1014**

Ostatní: míšeňské brakteáty (Fialou považované za české)

Podle: Fiala, Č. D., str. 203, 410 n.; F. Šebek, NL XXVII, 1972, str. 105 n.; N, č. 1753

Poznámka: *) Typy č. 820, 829, 845 a 1014 uvádí F. Šebek podle zápisu přírůstkových čísel a inventáře pardubického muzea, kam byly roku 1887 darovány, s tím, že pocházejí z libčanského nálezu odkrytého r. 1845. Jde o brakteáty střední velikosti, které však do struktury tohoto nálezu nikterak nezapadají; naskytá se otázka — byť by byla zpráva o místě nálezu správná — zda nejde o jiný nález z Libčan, doposud neregistrovaný.

409 **L u k o v n a**, okres Pardubice, 1884

Hromadný nález, u. kolem r. 1290; 122 českých brakteátů střední velikosti a jeden kus slitkového stříbra. Z mincí zachyceno jenom 84 kusů

Václav II. **859**[57], **863**[11], **872**[16]

Podle: Fiala, Č. D., str. 207, 324; V. Vágner, Sběratelské zprávy III, 1948, str. 9 n.; N, č. 1802

410 **M n i c h o v i c e**, okres Praha-východ, 1872

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; 800 českých a moravských brakteátů i mince cizí. Mimo to stříbrná jehlice a stříbrné kování od nože

České:

Přemysl II. **803, 843, 844, 849, 850**

Václav II. **854, 857, 859**

Moravské:

Přemysl II. **976, 978, 980**

Václav II. **1000, 1003, 1006**

Ostatní: 4 typy míšeňských brakteátů knoflíkového tvaru.

Podle: Fiala, Č. D., str. 209, 424 n., 429; N, č. 1804

411 N e h o d i v, okres Klatovy, 1903

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; asi 1000 mincí, z toho zachyceno 423 kusů

České:

Václav I.

na Plzeňsku **702**[1]

Václav II. **859**[2]

Ostatní: malé brakteáty s orlicí [62], řezenské a rakouské feniky [358]

Podle: J. Ječný, NČČsl III, 1927, str. 190 n.; G. Skalský, NČČsl XV, 1939, str. 23 n.; N, č. 1805

412 N e s m ě ř i c e, okres Kutná Hora, 1891

Hromadný nález, u. kolem osmdesátých let 13. stol.; asi 600 českých brakteátů střední velikosti

Přemysl II. **843, 844**

Podle: Fiala, Č. D., str. 207, 426, 427; N, č. 1807

413 P a r d u b i c e, 1938

Nález jednotlivé mince, u. kolem poloviny 13. stol.; jeden moravský dvoustranný denár, vylomený

Přemysl Otakar **902**

Podle: F. Šebek, NSb. 11, 1970, str. 180; N —

414 P á t e k, okres Louny, 1846

Drobný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; asi 20 českých brakteátů střední velikosti

Václav II. **868**[16+17]

Podle: Fiala, Č. D., str. 211, 433 n.; N, č. 1809

415 P í s e k, před rokem 1889

Nález jednotlivé mince, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; jeden český brakteát střední velikosti

Václav II. **857**

Podle: Starý záznam v numismatické sbírce NM v Praze; N, č. 1856

416 P l z e ň, asi roku 1870

Hromadný(?) nález, u. v třetí čtvrtině 13. stol.; neznámý počet českých brakteátů střední velikosti, z nichž zachyceno

Přemysl II. **831, 842**

Podle: Fiala, Č. D., str. 204; J. Ječný, Soupis a rozbor nálezů mincí v jihozápadních Čechách po stránce numismatické, Plzeň, 1921; N, č. 1759

- 417 P o d m o k y, okres Havlíčkův Brod, asi roku 1888
 Hromadný nález, u. koncem 13. stol.; asi 500 českých brakteátů střední velikosti
 Václav II. **859, 872, 874**
 Podle: Fiala, Č. D., str. 208 (zde jako „Pánova“), 427; N, č. 1810
- 418 P r a h a 1, Malá Strana, Na Újezdě, 1854
 Hromadný(?) nález, u. v třetí čtvrtině 13. stol.; značnější počet českých brakteátů střední velikosti, vesměs téhož typu
 Přemysl II. **824**
 Podle: Fiala, Č. D., str. 208, 428; N, č. 1818
- 419 P r a h a 1, Nové Město, Sady Krenovy, 1837
 Hromadný nález, u. začátkem šedesátých let 13. stol.; značný počet českých brakteátů střední velikosti
 Přemysl II. **816, 817, 818**
 Podle: Fiala, Č. D., str. 199, 403 n.; N, č. 1814
- 420 P r a h a 1, Nové Město, Křemencova ul., rok ?
 Nález jednotlivé mince, u. koncem padesátých let 13. stol.; jeden český brakteát
 Přemysl II. **803**
 Podle: P. Radoměřský, ČNM CXXIV, 1955, č. 1, str. 27; N, č. 1817a
- 421 P r a h a 1, Nové Město, Jircháře, v 70. letech 19. stol.
 Hromadný(?) nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; neznámý počet českých brakteátů
 Přemysl II. **792, 801, 803, 843, 849**
 Václav II. **859**
 Podle: Fiala, Č. D., str. 209, 427, 430; N, č. 1813
- 422 P r a h a 1, Nové Město, kaple sv. Lazara, asi roku 1901
 Hromadný nález, u. v padesátých letech 13. stol.; neznámý počet velkých brakteátů
 České:
 Václav I. **738, 740, 747**
 Přemysl II. **754, 769**
 Ostatní: míšeňské brakteáty [Fialou považované za české]
 Podle: P. Radoměřský, ČNM CXXIV, 1955, č. 1, str. 27 n.; N, č. 1817
- 423 P r a h a 1, Staré Město, kaple sv. Kříže, 1864
 Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; nejméně 120 brakteátů a dvoustranných mincí
 České:
 Přemysl II. **815, 819, 820, 842, 843, 844, 850**
 Václav II. **851, 857, 874**

Moravské:

Přemysl II. **937, 956, 976, 977, 978, 979, 980, 982, 983, 987**

Václav II. **990, 997, 1000, 1001, 1003, 1006, 1010, 1013**

Ostatní: velké duryňské brakteáty [6], bisk. halberstadtský brakteát (1), ostatní něm. brakteáty i ploché ražby v 8 typech

Podle: Fiala, Č. D., str. 206, 424 n.; N, č. 1811

424 P r a h a 1, Staré Město, Michalská ul., 1932

Drobný nález, u. kolem r. 1260; 4 české brakteáty

Přemysl II. **792, 801, 803**

Podle: P. Radoměřský, ČNM CXXIV, 1955, č. 1, str. 23; N, č. 1810a

425 P r a h a 1, Staré Město, Michalská ul., 1935

Hromadný(?) nález, u. ve třetí čtvrtině 13. stol.; značnější počet českých brakteátů střední velikosti, vesměs téhož typu

Přemysl II. **843**

Podle: P. Radoměřský, ČNM CXXIV, 1955, č. 1, str. 23; N, č. 1812

426 R y b n á n a d Z d o b n i c í, okres Rychnov nad Kněžnou, 1934

Hromadný nález, u. v posledních letech 13. stol.; 200 až 300 českých brakteátů střední velikosti

Václav II. **857{7+1}, 872{72}, 873{3}, 874{73+1}**

Podle: G. Skalský, NČČsl XI/XII, 1936, str. 4 n.; N, č. 1821

427 S t a r é H r a d i š t ě, okres Pardubice, 1922

Drobný nález, u. v 80. letech 13. stol.; 33 českých brakteátů střední velikosti, z nichž zachyceno:

Václav II. **863{27}**

Podle: V. Vágner, Sběratelské zprávy III, 1948, str. 9 n.; N, č. 1823

428 S t a r é Ž d á n i c e, okres Pardubice, 1881

Hromadný(?) nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; neznámý počet českých brakteátů střední velikosti, z nichž zachyceny pouze 4 kusy celé a 2 zlomky

Václav II. **872**

Podle: J. Petřtyl, Acta musei reginaehradecensis XI, 1967—69, série B, str. 112; N, č. 1824

429 S t i h n o v, dvůr u Skřivan, okres Hradec Králové, 1870

Hromadný nález, u. začátkem padesátých let 13. stol.; více než 400 velkých brakteátů spolu se zlatým opaskem váhy 30 dukátů České:

Václav I. **705, 720, 722, 725, 733, 734, 735, 736, 738, 739, 740, 746, 749,**

Ostatní: míšeňské brakteáty {Fialou považované za české}

Podle: Fiala, Č. D., str. 202, 408 n.; N, č. 1762

- 430 Strmilov, okres Jindřichův Hradec, 1898
 Hromadný nález, u. kolem r. 1230; 3000 až 4000 mincí, z toho zachyceno:
 Moravské:
 Vlad. I. Jindř. **880**{1}, **881**{1}, **882**{1}, **883**{2}, **884**{422},
885{3}, **886**{1}, **887**{220}
 Vladislav II. **888**{100}, **889**{1}
 Přemysl **890**{4}, **891**{46}, **892**{1}, **893**{2}, **894**{10}
 Ostatní: bavorské a rakouské feniky [1213], slezské brakteáty [2]
 Podle: J. Smolík, PA XVIII, 1898—99, str. 363 n.; N, č. 1741
- 431 Stříbro, okres Tachov, 1953
 Drobný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; asi 20 českých brakteátů střední velikosti, z nichž zachyceno:
 Václav II. **872**{4}, **873**{12}
 Podle: P. Radoměrský, NSb. 2, 1955, str. 44 n.; N, č. 1776
- 432 Trhový Štěpánov, okres Benešov, 1890
 Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; asi 300 brakteátů a jeden dvoustranný denár
 České:
 Přemysl II. **819, 820, 841, 843, 844, 849, 850**
 Václav II. **851, 857, 858***, **859, 872**{20}
 Moravské:
 Přemysl II. **976, 979, 987, 988**
 Václav II. **1000, 1003, 1008**
 Ostatní: několik brakteátů cizích, k nerozeznání pomačkaných
 Podle: Fiala, Č. D., str. 207, 424 n. [zde jako Štěpánov]; N, č. 1827
 Poznámka: *) Podle záznamů v NM v Praze
- 433 Újezd u Cerhovic, okres Beroun, 1905
 Hromadný nález, u. v 2. pol. 13. stol.; asi 700 mincí, mezi nimi i několik českých dvoustranných denárů
 Přemysl I.
 s Václavem I. **701**{několik}
 Ostatní: bavorské a snad i rakouské feniky (většina nálezu)
 Podle: J. Ječný, NČČsl III, 1927, str. 194; N, č. 1830
- 434 Ústí nad Labem, 1790
 Hromadný(?) nález, u. začátkem druhé poloviny 13. stol.; neznámý počet velkých brakteátů
 České:
 Přemysl II. **764, 767**
 Ostatní: míšeňské brakteáty (Fialou považované za české), snad i lužické
 Podle: Fiala, Č. D., str. 205, 420; N, č. 1764

435 V a d í n, okres Havlíčkův Brod, 1965

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; 108 českých brakteátů střední velikosti

Přemysl II. **844, 848**

Václav II. **859**

Podle: J. Hásková, NL XX, 1965, str. 183; J. Petřtyl, Acta musei reginaehradecensis XI, 1967—69, serie B, str. 112; N —

436 V l a š i m, okres Benešov, 1846

Hromadný(?) nález, u. kolem roku 1230; „něco velkých brakteátů“ České:

Přemysl I. **670, 673, 686, 689, 691, 692, 694, 695, 698**

Ostatní: míšeňské brakteáty [Fialou považované za české]

Podle: Fiala, Č. D., str. 201, 397 n.; N, č. 1766

437 Z á l e z l y, okres Ústí nad Labem, 1851

Hromadný nález, u. kolem r. 1260; mnoho set velkých brakteátů České:

Přemysl II. **763, 764, 765, 766, 767, 769, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 790, 791, 794, 795, 796**

Ostatní: míšeňské brakteáty [Fialou považované za české]

Podle: Fiala, Č. D., str. 209 n., 430 n.; N, č. 1767

438 Z l o č i c e, okres Mělník, 1894

Hromadný nález, u. kolem čtyřicátých let 13. stol.; asi 1500 velkých brakteátů

České:

Přemysl I. **690, 693, 696, 697, 699**

Václav I. **704, 706, 708, 710, 711, 714**

Ostatní: míšeňské brakteáty [Fialou považované za české]

Podle: Fiala, Č. D., str. 201 n., 406 n.; N, č. 1768

Moravské nálezy

439 Bezuchov, okres Přerov, 1855

Hromadný nález, u. v devadesátých letech 13. stol.; přes 1200 malých a středních moravských brakteátů a dvoustranných denárů a několik mincí cizích

Moravské:

Přemysl II. **952**{6}, **953**{112}, **954**{118}, **955**{192}, **957**{20}, **958**{131}, **966**{5}, **968**{37}, **969**{22}, **971**{21}, **972**{88}, **973**{40}, **974**{21}, **983**{1}

Václav II. **998**{1}, **1001**{8}, **1004**{10}, **1011**{5}

Ostatní: rakouské, štyrské a norimberské(?) feniky (několik) a jeden neurčitý

Podle: Fiala, Č. D., str. 212, 438 n. [zde chybně jako Bešov u Rosic]; doplněno podle inventáře numismatického oddělení Moravského muzea v Brně; N, č. 1877

440 Blansko I, září 1962

Hromadný nález, u. kolem roku 1270; celkem 2018 mincí

Moravské:

Vladislav III. **895**{391}, **896**{8}

Přemysl Otakar **898**{759}, **899**{74}, **902**{4}

Přemysl II. **913**{1}, **914**{2}, **920**{1}, **924**{769}, **936**{1}, **943**{1}

Ostatní: dolnorakouské feniky {4}, uherský brakteát {1}, jihoněmecké feniky {2}

Podle: Inventář numismatického oddělení Moravského muzea v Brně; N —

441 Blansko II, říjen 1962

Hromadný nález, u. kolem roku 1270; celkem 1887 mincí

Moravské:

Vladislav III. **895**{22}, **896**{585}, **897**{1}

Přemysl Otakar **898**{228}, **899**{5}, **902**{2}, **903**{1}

Bruno, biskup olomoucký **904**{1}

Přemysl II. **908**{6}, **910**{2}, **913**{5}, **914**{1}, **920**{2}, **921**{1}, **922**{2}, **924**{514}, **925**{3}, **941**{1}, **951**{73}, **952**{6}, **956**{409}, **964**{3}

Český: jeden velký brakteát blíže neurčitelný

Ostatní: dolnorakouské feniky {14}

Podle: Inventář numismatického oddělení Moravského muzea v Brně; N —

442 Brno (Staré Brno), v 19. století

Hromadný nález, u. asi v sedmdesátých letech 13. stol.; větší počet malých moravských brakteátů a několik dvoustranných denárů

Moravské:

Vladislav III. **896**

Přemysl II. **905, 906, 907, 921, 938, 939, 941, 942, 951, 952, 956, 959, 960, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 970**

Podle: Fiala, Č. D., str. 213, 441 n. [zde jako „okolí Brna“]; I. L. Červinka, ČVMSO XIX, 1902, str. 47; N, č. 1879

443 B r n o, 1886

Hromadný nález, u. v osmdesátých letech 13. stol.; neznámý počet malých a středních brakteátů, jakož i mincí cizích

Moravské:

Přemysl Otakar **899**

Přemysl II. **905, 907, 926, 941, 951, 956, 976**

Václav II. **1000, 1001, 1006**

České:

Václav II. **859**

Ostatní: rakouské feniky

Podle: J. Petřtyl, Zprávy muzeí od Trstenické stezky, 1969, str. 51; N —

444 B r n o, Běhounská ulice, 1932

Hromadný nález, u. v šedesátých letech 13. stol.; v malé nádobce [pokladnička] asi 100 malých moravských brakteátů a jeden druh mincí cizích

Moravské:

Přemysl II. **921**{50}, **925**{5}, **952**{4}, **964**{5}, **966**{1}*

Ostatní: rakouské feniky {?}

Podle: I. L. Červinka, ČVMSO XLIX, 1936, str. 8 n. [zde nesprávně jako „Orelská ulice“]; N, č. 1880

Poznámka: *) Doplněno podle inventáře numismatického oddělení Moravského muzea v Brně

445 Č e j č, okres Hodonín, 1931

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; okolo 1000 moravských i českých brakteátů střední velikosti. Mezi tím i 3 nebo 4 velké české brakteáty, pomačkané k nerozeznání, jeden český dvoustranný denár a několik mincí cizích

Moravské:

Přemysl II. **957**{1}, **975**{9}, **978**{108}, **979**{1}, **980**{1}, **981**{1}, **982**{11+3}, **984**{14}, **987**{60}

Václav II. **991**{58}, **992**{2}, **996**{10}, **998**{12}, **1001**{90}, **1002**{99}, **1004**{33}, **1010**{9}, **1013**{17}

České:

Přemysl II. **819**{1}, **842**{1}, **843**{4+3}, **844**{zl.}, **848**{1}

Václav II. **856**{2+1}, **859**{1}

Ostatní: slezské brakteáty {4}, německé brakteáty {3}, neurč. denáry {3}, zlomek rakouského feniku *)

Podle: I. L. Červinka, ČVMSO XLV, 1932, str. 26 n.; N, č. 1882
Poznámka: *) Doplněno podle inventáře numismatického oddělení
Moravského muzea v Brně.

446 H o r n í B o r y, okres Žďár nad Sázavou, 1958

Drobný nález (povrchový), u. v třetí čtvrtině 13. stol.; 3 dvoustranné moravské denáry

Přemysl II. **971**{3}

Podle: V. Němeček, MNZ č. 5, str. 28; N —

447 I v a n ě i c e, okres Brno-venkov, 1895

Hromadný(?) nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; větší počet moravských brakteátů střední velikosti

Přemysl II. **981**

Václav II. **991, 992, 1012**

Podle: I. L. Červinka, ČVMSO XIX, 1902, str. 43 n.; Fiala, Č. D., str. 438; N, č. 1884

448 J á m y, okres Žďár nad Sázavou, 1837

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; více než 1200 malých a středních brakteátů, z nichž zachyceno asi 1028 kusů Moravské:

Přemysl II. **924**{96}, **954, 957, 969, 973, 975, 981, 982**{4}, **984**{47}, **985**

Václav II. **1002, 1004**{154}

České:

Přemysl II. **825**

Ostatní: blíže neurčené brakteáty, patrně slezské

Podle: Fiala, Č. D., str. 213, 438; I. L. Červinka, ČVMSO XIX, 1902, str. 44; J. Pošvář, NL VIII, 1953, str. 13 n.; N, č. 1885

Poznámka: Co do jednotlivých typů mincí jsou doposud publikované popisy tohoto nálezu velmi nejasné a namnoze si navzájem odporují. Nejstarší popisy mluví o 20 typech, leč z opatrnosti uvádím jen ony typy, v nichž se různé popisy celkem shodují.

449 J e z d o v i c e, okres Jihlava, 1926

Hromadný nález, u. koncem šedesátých let 13. stol.; asi 5000 mincí, z nichž bylo zachyceno 4812 kusů

Moravské:

Vladislav III. **895**{1}, **896**{43}

Přemysl Otakar **898**{15}, **899**{54}, **901**{26}, **902**{11}

Přemysl II. **905**{237}, **908**{7}, **910**{150}, **913**{51}, **914**{118}, **917**{2}, **918**{1}, **920**{67}, **921**{23}, **924**{284}, **925**{109}, **926**{1}, **927**{80}, **928**{7}, **929**{2}, **930**{202}, **931**{4}, **933**{2}, **934**{3}, **935**{1}, **936**{3}, **937**{206}, **938**{328}, **940**{87}, **941**{133}, **942**{470}, **943**{204}, **946**{2}, **947**{1}, **948**{28}, **949**{1}, **950**{6}, **951**{654}, **952**{692}, **956**{2}, **964**{5}, **966**{579}

Česká:

Přemysl I.
s Václavem I. **701**{1}

Ostatní: rakouské feniky {28}

Podle: G. Skalský, NČČsl V, 1929, str. 57 n.; I. L. Červinka, ČVMSO XLV, 1932, str. 11 n.; N, č. 1887

450 J o s e f o v, okres Hodonín, 1901

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; asi 600 brakteátů střední velikosti

Moravské:

Přemysl II. **955***, **975, 981, 982, 983***

Václav II. **991, 995, 1001**{nejhojnější}, **1004, 1010, 1013**

Český:

Přemysl II. **844***

Podle: I. L. Červinka, ČVMSO XIX, 1902, str. 44; N, č. 1888

Poznámka: *) Doplněno podle inventáře numismatického oddělení Moravského muzea v Brně

451 K r á l i c e n a H a n é, okres Prostějov, 1903

Hromadný nález, u. v poslední třetině 13. století; asi 600 brakteátů střední velikosti celých, 50 rozpůlených a něco mincí cizích. Četné brakteáty byly složeny po několika kusech na sebe a spojeny navzájem zahnutím okrajů

Moravské:

Přemysl II. **976, 977, 983**

Václav II. **994, 997**{26+8}, **1000, 1002, 1003, 1004, 1006, 1008, 1011, 1012, 1015**{19+4}

České:

Václav II. **857, 859**{2}*}, **870, 873, 874**

Ostatní: slezské brakteáty, švábské brakteáty a německé denáry

Podle: I. L. Červinka, ČVMSO XLV, 1932, str. 22 n.; J. Smolík, PA XXIII, 1908, str. 53 n.; N, č. 1889

Poznámka: *) Doplněno podle inventáře numismatického oddělení Moravského muzea v Brně. Uvedené počty kusů týkají se mincí, uložených v Moravském muzeu

452 K y s e l o v i c e, okres Kroměříž, 1862

Hromadný nález, u. v osmdesátých letech 13. stol.; přes 2000 mincí, z toho 1840 malých moravských brakteátů a menší počet dvoustranných moravských denárů a brakteátů střední velikosti

Přemysl II. **906, 924, 930**{5}, **939, 941, 946, 952**{30}, **953**{136}, **954**{120}, **955**{1073}, **957**{122}, **958**{513}, **959**{24}, **961, 964**{5}, **965, 966**{29}, **968**{14}*}, **969**{13}, **971, 972**{1}, **973, 974**

Václav II. **991, 998, 1002**

Podle: Fiala, Č. D., str. 212, 438; I. L. Červinka, ČVMSO XIX, 1902, str. 45 n.; N, č. 1890

Poznámka: *) Doplněno podle inventáře numismatického oddělení Moravského muzea v Brně. Počty kusů týkají se mincí, uložených v Moravském muzeu

453 **Letovice**, okres Blansko, v 70. letech 19. stol.

Drobný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; něco malých a středních moravských brakteátů, jeden moravský dvoustranný denár s opisy a jedna mince cizí. Mimo to bronzové razidlo brakteátové (typu č. 917)

Moravské:

Přemysl II. **958, 961, 973, 984**

Václav II. **991, 998, 1000**

Ostatní: friesašský fenik [1]

Podle: I. L. Červinka, ČVMSO XIX, 1902, str. 44 n.; N, č. 1891

454 **Lískovec**, okres Brno-město, 1897

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; neznámý počet moravských brakteátů střední velikosti, z toho zachyceno asi 25 kusů

Přemysl II. **975, 976**

Václav II. **997, 1000**

Podle: I. L. Červinka, ČVMSO XIX, 1902, str. 44; N, č. 1892

455 **Markvartice**, okres Jihlava, 1890

Hromadný nález, u. v padesátých letech 13. stol.; asi 1500 dvoustranných moravských denárů a jedna mince cizí

Moravské:

Vladislav III. **895, 896**

Přemysl Otakar **898, 899, 902**

Přemysl II. **909**

Ostatní: rakouský fenik [1]

Podle: Fiala, Č. D., str. 213, 442 n. [zde jako „Markvarec“]; N, č. 1875

456 **Městečko Trnávka**, okres Svitavy, 1934

Hromadný nález, u. začátkem třicátých let 13. stol.; celkem 3073 mincí, mimo zlomků

Moravské:

Vlad. I. Jindř. **875**{36}, **876**{82}, **879**{194}, **880**{218}, **883**{116},
884{132}, **886**{168}, **887**{13}

Přemysl **892**{1}

Ostatní: rakouské feniky [2113 a zlomky]

Podle: Inventář numismatického oddělení Moravského muzea v Brně; N, č. 1871

457 M i s t ř í n, okres Hodonín, 1929

Drobný nález, u. kolem poloviny 13. stol.; dva moravské dvoustranné denáry a jedna mince cizí

Moravské:

Přemysl Otakar **901**{2}

Ostatní: rakouský fenik {1}

Podle: I. L. Červinka, ČVMSO XLIX, 1936, str. 10 n.; N, č. 1873

458 M o r a v s k ý K r u m l o v, okres Znojmo, 1927

Hromadný nález, u. kolem roku 1270; 566 malých moravských brakteátů a 29 moravských dvoustranných denárů

Přemysl II. **906**{2}, **907**{1}, **908**{22}, **921**{113}, **925**{1},
937{1}, **938**{1}, **939**{2}, **941**{1}, **942**{2}, **951**{20},
952{69}, **953**{6}, **955**{1}, **956**{11}, **957**{1},
959{16}, **960**{101}, **964**{2}, **966**{193}, **971**{3},
972{11}*}, **973**{2}*}, **974**{1}

Podle: I. L. Červinka, ČVMSO XLV, 1932, str. 9 n.; N, č. 1896

Poznámka: *) Doplněno podle inventáře numismatického oddělení Moravského muzea v Brně

459 N e z d e n i c e, okres Uherské Hradiště, rok?

Hromadný (?) nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; neznámý počet brakteátů, z toho zachyceno 20 kusů; mezi nimi jeden velký a tři menší brakteáty, k nerozeznání pomačkané

Moravské:

Přemysl II. **924**{3}, **983**{2}, **984**{3}

Václav II. **991**{1}, **998**{3}, **1007**{3}

České:

Přemysl II. **841**{3}

Podle: A. Taul, NL XXVI, 1971, str. 110; N —

460 N o v é H v ě z d l i c e, okres Vyškov, 1861

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; větší množství brakteátů střední velikosti a 4 mince cizí

Moravské:

Přemysl II. **927***), **975**, **976**, **977**, **978**, **979**, **980**, **981**, **982**, **983**,
984, **985**, **987**

Václav II. **991**, **996**, **997**, **998**, **999**, **1000**, **1001**, **1002**, **1003**,
1004, **1006***), **1007***), **1008**, **1010**, **1011**, **1012**, **1013**

České:

Přemysl II. **841**

Ostatní: rakouský fenik {1}, malé slezské brakteáty {3} *)

Podle: Fiala, Č. D., str. 211, 436 n.; I. L. Červinka, ČVMSO XIX, 1902, str. 42 n.; N, č. 1898

Poznámka: *) Doplněno podle inventáře numismatického oddělení Moravského muzea v Brně

461 Olomouc, 1852

Hromadný nález, u. koncem šedesátých let 13. stol.; velké množství malých moravských brakteátů a menší počet dvoustranných denárů [nebo vídeňských feniků]

Moravské:

Přemysl II. **912, 917, 919, 932, 934, 935, 938, 946, 969**

Ostatní: rakouské feniky [?]

Podle: Fiala, Č. D., str. 215, 443 n.; I. L. Červinka, ČVMSO XIX, 1902, str. 48; N, č. 1900

462 Opava, 1895

Hromadný(?) nález, u. začátkem sedmdesátých let 13. stol.; neznámý počet slezských brakteátů, mezi nimi i jeden český

Přemysl II. **817**

Podle: Fiala, Č. D., str. 216, 453; N, č. 1918

463 Přerov, 1879

Hromadný nález, u. v posledním čtvrtletí 13. stol.; větší počet moravských brakteátů střední velikosti

Přemysl II. **984, 985**

Václav II. **1003, 1004**

Podle: Fiala, Č. D., str. 212, 436 n.; N, č. 1901

464 Rešov, okres Bruntál, před rokem 1906

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; neznámý počet, nejméně však 136 moravských a českých brakteátů střední velikosti. Ze 63 kusů uložených v Městském historickém muzeu v Olomouci určeny:

Moravské:

Přemysl II. **976(4), 977(7), 978(1), 983(1), 986(5), 988(5)**

Václav II. **994(1), 998(1), 1000(3), 1006(2), 1008(3), 1011(3), 1012(3), 1013(1), 1015(4)**

České:

Přemysl II. **824(1)**

Václav II. **857(1), 866(2)**

Ostatní: nezřetelné [15]

Podle: V. Burian, NSb. 8, 1963—64; str. 221 n.; N, č. 1921

465 Slavkov u Brna, okres Vyškov, 1907

Hromadný(?) nález, u. v šedesátých letech 13. stol.; neznámý počet malých moravských brakteátů, z nichž se zachovalo pouze 5 kusů ve 3 typech

Přemysl II. **921, 951, 956**

Podle: E. Rzehak, Zeitschrift des Deutschen Vereines für die Geschichte Mährens u. Schlesiens XIII, 1909, str. 221 n.; N, č. 1902

466 Stará Říše, okres Jihlava, 1888

Hromadný nález, u. v třetí čtvrtině 13. stol.; přes 600 mincí, většinou cizích, něco dvoustranných moravských denárů a malých moravských brakteátů. Mimo to asi 6 až 8 velkých českých brakteátů, zcela pomačkaných k nerozeznání jakož i 20 slitků (koláčů) stříbra

Moravské:

Vladislav III. **895, 896**

Přemysl Otakar **898, 902**

Přemysl II. **906, 908, 920, 921, 948, 957, 958, 962**

Ostatní: vídeňské feniky v 11 typech (asi 600)

Podle: Fiala, Č. D., str. 214, 444 n.; I. L. Červinka, ČVMSO XIX, 1902, str. 48 n., 104 n.; N, č. 1903

467 Střelice, okres Znojmo, 1959

Hromadný nález, u. ve dvacátých letech 13. stol.; celkem 1343 mincí, 12 esovitých kruhů, zlomek náušnice, křišťálový buton, zlomky stříbrného řetízku a zbytky rozpadlé stříbrné čelenky

Moravské:

Vlad. I. Jindř. **876**{1}, **880**{82}, **884**{5}, **886**{321}

Ostatní: blíže neurčené střední brakteáty: s hebrejským opisem {103}, s jezdcem na koni {27}, s poprsím {3}; rakouské a jiho-německé feniky {801}

Podle: Inventář numismatického oddělení Moravského muzea v Brně; N —

468 Tasov, okres Třebíč, 1944

Hromadný nález, u. koncem třicátých let 13. stol.; celkem 92 mincí, převážně moravské dvoustranné denáry, jeden půldenár a dva brakteáty střední velikosti

Moravské:

Vlad. I. Jindř. **882**{10}

Přemysl **891**{78}, **892a**{1}, **894**{1}

Ostatní: 2 střední brakteáty s orlicí (patrně slezské)

Podle: Vl. Němeček, MNZ č. 6, 1959, str. 20 n.; N —

469 Třebíč [Borovina], 1939

Hromadný nález, u. ve třetí čtvrtině 13. stol.; asi 600 moravských dvoustranných denárů, malých moravských brakteátů a rakouských feniků. Zachyceno pouze 148 mincí

Moravské:

Přemysl Otakar **899**{1}

Přemysl II. **951**{1}, **952**{2}*], **956**{větší množství}, **964**{1}

Ostatní: vídeňské feniky (většina nálezu)

Podle: Vl. Němeček, NČČsl XIX, 1950, str. 242; N, č. 1904

Poznámka: *) Doplněno podle inventáře numismatického oddělení Moravského muzea v Brně.

470 Uhřice, okres Blansko, 1932

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; přes 1000 moravských a českých brakteátů středních a malých, jeden slezský brakteát a dva slitky stříbra

Moravské:

Přemysl II. **910**{74}, **917**{341}, **919**{41}, **923**{2}?, **956**{11}, **976**{6}, **977**{24}, **981**{1}, **983**{2}, **984**{4}, **986**{36}, **988**{45}

Václav II. **990**{118}, **994**{1}, **997**{18}, **1000**{14}, **1002**{2}, **1003**{9}, **1004**{2}, **1006**{5}, **1007**{1}, **1008**{28}, **1009**{1}, **1011**{9}, **1012**{64}, **1014**{1}, **1015**{5}

České:

Přemysl II. **824**{5}, **831**{1}, **843**{2}

Václav II. **851**{3}, **857**{1}, **859**{1}, **863**{1}, **864**{51}, **872**{8}, **873**{3}

Ostatní: slezský brakteát {1}

Podle: I. L. Červinka, ČVM SO XLIX, 1936, str. 1 n.; N, č. 1905

471 Velehrad, okres Uherské Hradiště, 1885

Drobný nález, u. v osmdesátých letech 13. stol.; ve schránce několik mincí z různých dob

Moravská:

Václav II. **992**

Ostatní: „mince z různých dob“

Podle: I. L. Červinka, ČVM SO XIX, 1902, str. 44; N —

472 Velehrad, okres Uherské Hradiště, před rokem 1891

Nález jednotlivé mince, u. v druhé polovině 13. stol.; jeden moravský dvoustranný denár, nalezený při orbě na poli

Přemysl II. **971**

Podle: I. L. Červinka, ČVM SO VIII, 1891, str. 13 n.; N, č. 1909

473 Vrážné, okres Svitavy, asi roku 1940

Drobný nález, u. v první čtvrtině 13. stol.; při orbě náhodný nález dvou moravských dvoustranných denárů (snad část většího, roztroušeného pokladu)

Vlad. I. Jindř. **875**{1}, **880**{1}

Podle: J. Halačka, NČČsl XX, 1951, str. 87; N, č. 1874

474 Zlechov, okres Uherské Hradiště, 1962

Hromadný nález, u. v padesátých letech 13. stol.; celkem 1774 moravských dvoustranných denárů, moravských malých brakteátů a mince cizí

Moravské:

Vladislav III. **895**{4}, **896**{1}

Přemysl Otakar **898**{554}, **901**{239}, **902**{41}, **903**{3}

Přemysl II. **910**{178}, **911**{1}, **913**{196}, **914**{350}, **915**{2},
920{69}, **923**{1}, **948**{1}

Ostatní: dolnorakouské feniky {132}, solnohradský friesašský
fenik {1}, jihoněmecký fenik {1}

Podle: Inventář numismatického oddělení Moravského muzea
v Brně; N —

475 Znojm o, rok ?

Drobný nález, u. v třetí čtvrtině 13. stol.; několik malých morav-
ských brakteátů a jedna mince cizí

Moravské:

Přemysl II. **945**{2}, **950**{2}

Ostatní: vídeňský fenik {1}

Podle: I. L. Červinka, ČVMSO XLIX, 1936, str. 10; N, č. 1911

476 Želetic e. okres Znojmo, 1933

Hromadný (?) nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; neznámý po-
čet mincí, z nichž se zachovalo pouze 16 brakteátů českých a
moravských, z toho 11 celých a 5 rozlámaných

Moravské:

Václav II. **1010**{1}

České:

Přemysl II. **788**{1}, **792**{7+3}

Václav II. **859**{2+2}

Podle: J. Halačka, MNZ č. 7, 1960, str. 53n.; N —

477 Židlochovice, okres Brno-venkov, rok ?

Drobný nález, u. v třetí čtvrtině 13. stol.; dva moravské dvou-
stranné denáry

Přemysl II. **971**{2}

Podle: Nálezy II, str. 106, č. 1912

Zahraníční nálezy

478 Borne, Kr. Kalbe, NDR, 1903

Hromadný nález, u. okolo r. 1270; celkem 1172 brakteátů celých a 114 zlomků

České:

Přemysl I.   **670**{1}, **673**{1}, **674**{1+1}, **676**{1}, **680**{1},
681{1+1}, **689**{1}, **694**{1}

Václav I.   **712**{0+2}, **729**{0+1}, **736**{1}

Přemysl II.   **767**{1}, **769**{1}, **770**{1}, **820**{4}, **822**{2}, **825**{2},
827{1}, **828**{2}, **834**{2}, **836**{2}

Ostatní: arcib. Magdeburg {767+64}, Anhalt {202+8}, Míšeň
{65+5}, bisk. Naumburg {24+4}, ostatní německé {73+28}

Podle: E. Bahrfeldt, Der Brakteatenfund von Borne, Berlin, 1909

479 Brzegi nad Nidou, pow. Jędrzejów, PLR, 1916

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; asi 950 brakteátů včetně zlomků, 3 dvoustranné denáry a 2 zlomky denárů. Z brakteátů 562 celých, 145 půlených, 121 čtvrtek a větších úlomků

Moravské:

Přemysl II.   **960**{1}, **987**{2+1}

Ostatní: slezské {4}, polské {358+105}, durynské {67+87}, kříž.
{24+2}, míšeňské {4}, braniborské {2+13}, uherské {1}, dolnosaské {6}, neurčitě {90+50}

Podle: M. Gumowski, Wykopalisko monet XIII w. w Brzegach nad Nidą, Rozpr. histor.-filozof. Akademji Um., Tom LXI, str. 24 n.; T. Przypkowski, Przyczynek do wykopaliska monet XIII w. w Brzegach nad Nidą, WNA 1920—21, str. 125 n.; t ý ž, WNA 1922, str. 37 n.; t ý ž, WNA 1924—25, str. 65 n.

480 Constappel, Kr. Dresden, NDR, 1915

Hromadný nález, u. před rokem 1265; 198 celých a 11 půlených brakteátů

České:

Přemysl I.   **675**{1}

Václav I.   **733**{1}, **739**{7}

Přemysl II.   **780**{1}, **781**{4}

Ostatní: markrabství míšeňské {192+11}

Podle: W. Schwinkowski, Zur Münzgeschichte Heinrichs des Erlauchten von Meissen [Der Fund von Constappel], Blätter für Münzfreunde LII, 1917, str. 365 n.

481 Gera, NDR, 1917

Hromadný nález, u. v šedesátých letech 13. stol.; neurčitý počet brakteátů

Český:

Přemysl II. **816**{1}

Ostatní: Slezsko, bisk. Míšeň, bisk. Naumburg, opat. Pegau, Sasko, Anhalt, Schwarzburg, Saalfeld, Plauen, Gera, Halle, Querfurt, Orlamünde, Dohna, říšskoněmecké

Podle: W. Hävernick — E. Mertens — A. Suhle, Die mittelalterlichen Münzfunde in Thüringen, Jena, 1955, str. 56 n.

482 Gilów, pow. Lubin, PLR, r. ?

Hromadný nález, u. v druhé polovině 13. stol.; podle Friedensburgovy zprávy skoro vesměs české a moravské brakteáty střední velikost.

Moravské:

Přemysl II. **976, 979, 980**

Václav II. **1001**

České:

Václav II. **859**

Ostatní: slezské brakteáty {malý počet}

Podle: Fiala, Č. D., str. 216, 424, 425 [zde jako Girlachsdorf]

483 Grosskorbetha, Kr. Merseburg, NDR, r. ?

Hromadný nález, u. okolo roku 1270; neznámý počet brakteátů

Český:

Přemysl II. **820**

Ostatní: Slezsko, Naumburg, opat. Pegau, Querfurt, Orlamünde, Schwarzburg, Horní Lužice

Podle: W. Hävernick — E. Mertens — A. Suhle, Die mittelalterlichen Münzfunde in Thüringen, Jena, 1955, str. 59 n.

484 Grubschütz (Hrubjelčicy), Gem. Doberschau, Kr. Bautzen, NDR, 1896

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; asi 550 mincí, z nichž se zachovalo k prozkoumání jen 56 kusů, vesměs českých a moravských brakteátů a jeden železný, mincí podobný kotouček

České:

Přemysl II. **801**{1}, **843**{2}, **844**{4}, **848**{2}, **850**{1}

Václav II. **851**{11}, **852**{2}, **853**{2}, **856**{1}, **857**{11},
859{7}, **870**{2}, **874**{5}

Moravské:

Přemysl II. **978**{1}, **980**{11}

Václav II. **1003**{1}

Ostatní: neznatelné, blíže neurčené {3}

Podle: W. Haupt, Der Brakteatenfund von Grubschütz, 1896, Der Münzensammler 4, České Budějovice, 1931, příl. k č. 39

485 Grünroda, Kr. Döbeln, NDR, 1908

Hromadný nález, u. před rokem 1230; přes 1500 velkých brakteátů, včetně půlených

České:

Přemysl I. **669**{3}, **677**{5+5}, **685**{2+1}

Ostatní: markrabství Míšeň (1200+257), ostatní německé (67+58)

Podle: W. Schwinkowski, Der Brakteatenfund von Grünroda, Jahrbuch d. Numismatischen Vereines zu Dresden, 1909

486 Halle a. d. Saale, NDR, 1885

Hromadný nález, u. začátkem čtyřicátých (?) let 13. stol.; neznámý počet brakteátů, mezi nimi jeden český

Český:

Přemysl II. **820**{1}

Ostatní: Míšeň, král. [14], bisk. míšeňské a merseburské [17], opat. Gera [2], opat. Pegau [6], bisk. naumburské [1], dolno-saské [3], hessenské [16], mansfeldské [3], duryňské [8], altenburský [1] jihoněmecké [29]

Podle: J. Menadier, Brakteatenfunde, ZfN XIV, 1887, str. 195 n.

Poznámka: Přítomnost českého brakteátu typu č. 820 činí Menadierem uváděnou dobu ukrytí nálezu pochybnou.

487 Hirschau, Bez. A. Amberg, NSR, 1910

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; celkem 812 mincí

České:

Václav II. **857**{1}, **873**{1+1}

Ostatní: řezenské feniky (asi 790), bamberské feniky [2], hallské feniky [5], vídeňské a štýrské feniky [8], anglický sterling [1], slezský brakteát [1], neurčité feniky [2]

Podle: G. Habich, Fund von Hirschau, Mitteilungen der Bayer. numism. Gesellschaft XXVIII, 1910, str. 146 n.

488 Kamenz O. L. [Kamjenc], NDR, 1910

Hromadný nález, u. ve druhé třetině 13. stol.; 240 velkých brakteátů celých a 74 zlomků, z velké části spečených, zkorodovaných a vylámaných

České:

Přemysl I. **669**{1}, **678**{7+4}, **679**{5}, **686**{5+2}, **689**{5+4}, **697**{0+1}?

Ostatní: markrab. míšeňské (185+53), opatství Pegau [6], Rochlitz [6], bisk. naumburské [1], neurč. Wettin [1], Zwickau, císař. [2], arcib. magdeburské (0+1), neurčitý [1]

Podle: v. Heineken, Der Brakteatenfund von Kamenz O. L., Jahrbuch des Numismat. Vereines zu Dresden, 1912, str. 125 n.

Poznámka: Heineken řadí ještě několik dalších typů brakteátů z tohoto nálezu mezi české, jež však — z dnešního hlediska — za české považovat nelze.

489 Krosigk, Saalkreis, NDR, 1877

Hromadný nález, u. koncem 70. let 13. stol.; přes 100 až 200 mincí, z nichž zachyceno jen asi 100 kusů

České:

Přemysl II. **805**(2), **810**(2), **823**(3), **824**(2), **831**(2), **839**(8),
840(4), **842**(4)

Václav II. **854**(8)

Moravská:

Václav II. **1014**(1)

Ostatní: bisk. Naumburg (3), bisk. Míšeň? (1), opat. Pegau (2),
arcib. Magdeburg (11), kníž. Anhalt (35), vév. saské (3), hrab.
Mansfeld (1), Erfurt? (1), markrab. braniborské (2), neurč. (3)

Podle: Th. Stenzel, Der Münzfund von Krosigk, Blätter für Münz-
freunde, XIV, 1878, č. 66

490 **Mixnitz**, Bez. Bruck a. d. Mur, Rakousko, před r. 1922

Hromadný nález, u. v padesátých letech 13. stol.; asi 130 brakteátů, mezi nimi i malé moravské

Moravské:

Přemysl II. **916**(1), **947**(30)

Ostatní: štyrské brakteáty

Podle: F. Dworschak — R. Friedinger, NZ 56, 1923, str. 19 n.

491 **Ohrdorf II**, Kr. Gotha, NDR, 1909

Hromadný nález, u. v posledním desetiletí 13. stol.; asi 20 000 mincí, z toho zpracováno 3145 celých a 1222 půlek včetně zlomků České:

Přemysl II. **805**(0+1), **810**(1), **816**(1), **817**(1), **819**(1+1),
823(2+1), **829**(0+1), **831**(3), **839**(1), **843**(2),
844(3)

Václav II. **851**(2+1), **856**(1), **859**(2), **860**(4), **861**(1),
874(0+1)

Moravské:

Přemysl II. **963**(1), **978**(1)

Ostatní: dolnolužické (2+1), slezské (35+2), polské (1+0), uher-
ské (1+0), středorýnské a Wetterau (20+2), hessenské (143+
69), durýnské (1643+600), braniborské (922+717), pomořan-
ské (67+24), meklenburské (32+0), vendické (9+1), dolní
Poveseří (4+0), vestfálské (6+0), dolnorýnské, nizozemské,
lotrinské (18+0), francké (249+0), švábské (5+0), něm. řády
(2+0), neurčité (4+10)

Podle: W. Hävernick — E. Mertens — A. Suhle, Die mittelalterli-
chen Münzfunde in Thüringen, Jena, 1955, str. 285 n.

492 **Pfaffenmünster u Straubingu**, NSR, 1873

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; snad až 2000 mincí, převážně českých a moravských brakteátů, české dvoustranné denáry a jenom menší část mincí cizích

České:

Václav I. **736**, **742**, **749**

Přemysl II. **805**{2}, **819**{379+18}, **824**{2}, **840**{3}, **842**{3},
843{384+30}, **844**{6}, **848**{14+3}, **850**{5}
Václav II. **852**{2+1}, **853**{4+1}, **855**{3}, **856**{7+1},
857{0+1}, **859**{2}, **864**{1}

Moravské:

Václav II. **991**{11+1}, **998**{3}, **1001**{16}, **1004**{11}

Ostatní: velké míšeňské brakteáty, Fialou považované za české
{22+6}, slezský brakteát (1), německé brakteáty, denáry a po-
lo brakteáty (35), nizozemský (1), slovanský (1), neurčité [až
600]

Podle: v. Reimann, der Münzfund bei Pfaffenmünster, Mitteilungen
der Bayer. numismat. Gesellschaft XIV, 1895, str. 67 n.; Fiala,
Č. D., str. 418, 419

493 *Querfurt*, NDR, 1857

Hromadný nález, u. v poslední čtvrtině 13. stol.; značnější počet
brakteátů, převážně rozstříhaných nebo zmačkaných

České:

Přemysl II. **812**

Václav II. **874**

Ostatní: slezské, querfurtské, Orlamünde, naumburské, opat. Pe-
gau, míšeňské markrabské, lobdeburské, saalfeldské, stolberg-
ské, erfurtské, heeresfeldské, magdeburské a 1 neurčitý

Podle: W. Hävernick — E. Mertens — A. Suhle, Die mittelalterli-
chen Münzfunde in Thüringen, Jena, 1955, str. 60 n.

494 *Reinhardsgrimma*, Kr. Dippoldiswalde, NDR, 1867

Hromadný nález, u. v první polovině 13. stol.; nejméně 2300 vel-
kých brakteátů, mezi nimi značný počet půlených

České:

Přemysl I. **669, 686, 687**

Ostatní: slezské brakteáty, míšeňské brakteáty (Fialou považova-
né za české)

Podle: Fiala, Č. D., str. 203, 412 n.

495 *Reinsdorf*, Kr. Greiz, NDR, r. ?

Nález jednotlivé mince, u. po polovině 13. stol.

Česká:

Přemysl II. **815**

Podle: W. Hävernick — E. Mertens — A. Suhle, Die Mittelalterli-
chen Münzfunde in Thüringen, Jena, 1955, str. 53

496 *Saalsdorf u Helmstedtu*, NSR, 1841

Hromadný nález, u. koncem sedmdesátých let 13. stol.; značné
množství brakteátů, mezi nimi i několik českých

České:

Přemysl II. **829, 831, 836, 837**

Ostatní: německé brakteáty

Podle: Fiala, Č. D., str. 208, 428

497 St. Pölten, Rakousko, 1923

Hromadný nález, u. kolem roku 1250; 1404 mincí, z toho jeden moravský dvoustranný denár. Mimo to jeden padělek, zlatý řetěz a 3 nádoby

Moravský:

Přemysl Otakar **901**[1]

Ostatní: rakouské a štyrské fenniky [1373], bisk. pasovské [5], bavorské feniky [6], arcib. salcburské [7], korutanské [4], vév. Andechs-Meran [3], arcib. kolínského [3], patriarchát Aquileia [1], benátský [1]

Podle: F. Dworschak, Der Münzfund von St. Pölten, Mitteilungen der Numismat. Gesellschaft in Wien XV, 1923, č. 59—60

498 Zalesie Śląskie, pow. Strzelce, PLR, 1919

Hromadný nález, u. na začátku 80. let 13. stol.; přes 7000 celých a velké množství přestříhaných, polámaných a pomačkaných brakteátů a na ½ kg rozdrobených a zmačkaných

České:

Přemysl II. **803**[3]*, **804**[?], **807**[314+14], **808**[9],
809[47+2], **810**[28+2], **812**[3], **816**[18+1],
820[12+3], **823**[14+7], **825**[634+224], **826**[23],
830[654+150], **831**[79+14], **832**[24], **840**[4+1],
845[2+2], **847**[39+28]

Václav II. **860**[586+197], **861**[12]

Moravské:

Přemysl II. **959**[2], **961**[5]

Ostatní: slezské [371+90], polské [několik set], uherské [několik], německé [80 g pomačkaných a přestříhaných]

Podle: F. Friedensburg, Schlesische Münzfunde. Der Brakteatenfund von Salesche, Altschlesien I, 1922, str. 27 n.; I. L. Červinka, ČVMSO XLV, 1932, str. 36 n.

Poznámka: Friedensburgův popis, a tím i Červinkův, který z jeho popisu vycházel, neodpovídají dnešnímu našemu názoru co do zařazení některých typů mezi české nebo moravské ražby. Mnohé z nich lze považovat spíše za slezské a jiné, cizí. Uvádím zde proto jen ony typy, které jsou jakožto naše mince v této práci obsaženy

*] Doplněno podle inventáře numism. odděl. Moravského muzea

499 Z e m e n d o r f, Bez. Mattersburg, Rakousko, 1933

Hromadný nález, u. roku 1233 (?); 1891 mincí, mimo zlomků

Moravské:

Vlad. I. Jindř. **877**[5], **878**[2]

Ostatní: vídeňské feniky [1860], štyrské [5], korutanský [1], bavorské [10], uherské [5], neurčité [4]

Podle: F. Dworschak, Burgenländische Heimatblätter 3. Jg, Folge 2, 1934, str. 25 n.

Poznámka: Dworschak uvádí jako moravské celkem 4 typy, z nichž 2 nelze mi jako takové bezpečně přiznat, proto je zde uvádím mezi neurčitými

Dodatek

500 Drážďany, NDR, 1929

Hromadný nález, u. v 70. letech 13. stol.; asi 3600 brakteátů, celých, převážně do svazečků smačknutých, mnoho půlených i drobněji rozstříhaných a 3 dvoustr. mince, o celk. váze 3564 g. Mimo to 8 slitků stříbra rozlič. vah, o celkové váze 4485 g

České:

Václav I.   **725**{2}, **727**{2}, **730**{1}, **731**{2+1}, **736**{10},
                          738{10+1}, **739**{1}, **740**{2}, **747**{6+3}, **749**{25+3},

Přemysl II.   **758**{0+1}, **769**{2}, **772**{5}, **827**{3}, **843**{4}

Ostatní: asi 40 velkých českých brakteátů v 13 doposud nepublikovaných typech zde jen popsáných, leč nevyobrazených, markr. a bisk. Míšeň (asi 1250 kusů, mezi nimi i typy považované Fialou za české), Mansfeld, Anhalt, Branibory, Duryňsko, Lobdeburg, Hessensko, Wetterau, bisk. Naumburg, bisk. Augsburg, bisk. Bamberg, arcib. Magdeburg, arcib. Kolín n. R., opat. Pegau, opat. Hersfeld, abat. Quedlinburg, Porýní, Franky, Švábsko, Slezsko a velké brakteáty neurčitelné

Podle: Klaus Günther, Der Brakteatenfund von Dresden, Arbeits-u. Forschungsberichte z. sächs. Bodendenkmalpflege, Dresden, 1950/1, str. 201 n.

X. ABECEDNÍ REJSTŘÍK NALEZIŠŤ

Naleziště	Číslo	Naleziště	Číslo
Benešov , ČSSR, okolo 1880	379	Chrast, ČSSR, 1890	399
Bešov viz Bezuchov		Ivančice , ČSSR, 1895	447
Bezděz, ČSSR, před 1895	380	Jablonec, ČSSR, 1896	400
Bezuchov, ČSSR, asi 1855	439	Jámy, ČSSR, 1837	448
Bílý Kostel n. Nis., ČSSR, 1860	381	Jedouchov, ČSSR, 1932	401
Blansko I, ČSSR, IX. 1962	440	Jezdovice, ČSSR, 1926	449
Blansko II, ČSSR, X. 1962	441	Jindřichův Hradec, ČSSR, 1852	402
Bohuňovice, ČSSR, 1902	382	Josefov, ČSSR, 1901	450
Borne, NDR, 1903	478	Kamenz O. L. , NDR, 1910	488
Bratčice viz Podmoky		Kolín I, ČSSR, 1913	403
Brno (Staré Brno), ČSSR, 19. st.	442	Kolín II, ČSSR, 1928	404
Brno, ČSSR, 1886	443	Kostelec viz Bílý Kostel	
Brno, ČSSR, 1932	444	Kozly, ČSSR, 1847	405
Brzegy n. Nid., PLR, 1916	479	Králice, ČSSR, 1903	451
Březí (Březy) viz Jámy		Krosigk, NDR, 1877	489
Constappel , NDR, 1915	480	Krukanice, ČSSR, 1916	406
Čáslav , ČSSR, 1889	383	Křivany viz Stihnov	
Čejč, ČSSR, 1931	445	Kyselovice, ČSSR, 1862	452
Český Brod, ČSSR, 1921	384	Letovice , ČSSR, v 70. l. 19. st.	453
České Budějovice I., ČSSR, 1881	385	Lhůta, ČSSR, 1943	407
České Budějovice II, ČSSR, 1936	386	Libčany, ČSSR, 1845	408
České Libchavy, ČSSR, 1914	387	Lískovec, ČSSR, 1897	454
Čistá, ČSSR, 1919	388	Litrbachy viz Čistá	
Doksany , ČSSR, 1936	389	Lukovna, ČSSR, 1884	409
Doksy, ČSSR, 1842	390	Markvartice , ČSSR, 1890	455
Dolní Město, ČSSR, 1937	391	Městečko Trnávka, ČSSR, 1934	456
Dráždany, NDR, 1929	500	Mistřín, ČSSR, 1929	457
Dubnice, ČSSR, po 1920	392	Mixnitz, Rakousko, před 1922	490
Františkovy Lázně , ČSSR 1859	393	Mnichovice, ČSSR, 1872	410
Gera , NDR, 1917	481	Moravský Krumlov, ČSSR, 1927	458
Gilów, PLR, r. ?	482	Nehodiv , ČSSR, 1903	411
Girlachsdorf viz Gilów		Nesměřice, ČSSR, 1891	412
Grosskorbetha, NDR, r. ?	483	Něm. Rybná viz Rybná n. Zdob.	
Grubschütz, NDR, 1896	484	Nezdenice, ČSSR, r. ?	459
Grünroda, NDR, 1906	485	Nové Hvězdlice, ČSSR, 1861	460
Halle a. d. Saale , NDR, 1885	486	Ohrdruf II , NDR, 1909	491
Heřmanice, ČSSR, 1885	394	Olomouc, ČSSR, 1852	461
Hirschau, NSR, 1910	487	Opava, ČSSR, 1895	462
Horní Bory, ČSSR, 1958	446	Ouštěk viz Ústí nad Labem	
Hřibscko, ČSSR, zač. 20. stol.	395	Pánova viz Podmoky	
Cheb , ČSSR, před 1895	396	Pardubice, ČSSR, 1938	413
Chodouny, ČSSR, 1879	397	Pátek, ČSSR, 1846	414
Chotěšov, ČSSR, 1893	398		

Naleziště	Číslo	Naleziště	Číslo
Pfaffenmünster, NSR, 1873	492	St. Pölten, Rakousko, 1923	497
Písek, ČSSR, před 1889	415	Strmilov, ČSSR, 1898	430
Pízeň, ČSSR, asi 1870	416	Střelice, ČSSR, 1959	467
Podmoky, ČSSR, asi 1888	417	Střibro, ČSSR, 1953	431
Praha 1, Malá Strana, 1854	418	Štěpánov viz Trhový Štěpánov	
Praha 1, Sady Krenovy, 1837	419	Tasov, ČSSR, 1944	468
Praha 1, Křemencova ul. r. ?	420	Trhový Štěpánov, ČSSR, 1890	432
Praha 1, Jircháře, v 70. l. 19. st.	421	Trnávka viz Městečko Trnávka	
Praha 1, Kaple sv. Lazara, asi 1901	422	Třebíč, ČSSR, 1939	469
Praha 1, Kaple sv. Kříže, 1864	423	Uhřice, ČSSR, 1932	470
Praha 1, Michalská ulice, 1932	424	Újezd u Cerhovic, ČSSR, 1905	433
Praha 1, Michalská ulice, 1935	425	Ústí nad Labem, ČSSR, 1790	434
Přerov, ČSSR, 1879	463	Vadín, ČSSR, 1965	435
Querfurt, NDR, 1857	493	Velehrad, ČSSR, 1885	471
Reinhardsgrimma, NDR, 1867	494	Velehrad, ČSSR, před 1891	472
Reinsdorf, NDR, r. ?	495	Vlašim, ČSSR, 1846	436
Rešov, ČSSR, před 1906	464	Vrážné, ČSSR, asi 1940	473
Rybná nad Zdobnicí, ČSSR, 1934	426	Weisskirchen viz Bílý Kostel	
Saalsdorf, NSR, 1841	496	Zalesie Śląskie, PLR, 1919	498
Salesche viz Zalesie Śląskie		Zálezly, ČSSR, 1851	437
Skřivany viz Stihnov		Zbejšov viz Bezuchov	
Slavkov, ČSSR, 1907	465	Zemendorf, Rakousko, 1933	499
Stará Říše, ČSSR, 1888	466	Zlechov, ČSSR, 1962	474
Staré Hradiště u Pardubic, ČSSR, 1922	427	Zlončice, ČSSR, 1894	438
Staré Ždánice, ČSSR, 1881	428	Znojmo, ČSSR, r. ?	475
Stihnov, ČSSR, 1870	429	Želetice, ČSSR, 1933	476
		Židlochovice, ČSSR, r. ?	477

**XI. PŘEHLED NALEZIŠŤ MINCÍ JEDNOTLIVÝCH
PANOVNÍKŮ**

Králové čeští

Přemysl I.

Česká: 397, 436, 438
Zahraniční: 478, 480, 485, 488, 494

Přemysl I. s Václavem I.

Česká: 391, 399, 433
Moravské: 449

Václav I. na Plzeňsku

České: 411

Václav I.

Česká: 381, 392, 393, 394, 395, 397, 405, 408, 422, 429, 438
Zahraniční: 478, 480, 492, 500

Přemysl II.

Česká: 379, 380, 381, 384, 385, 386, 387, 390, 392, 394, 395, 398,
400, 401, 402, 403, 404, 405, 407, 408, 410, 412, 416, 418,
419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 432, 434, 435, 437
Moravská: 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450,
451, 452, 453, 454, 455, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464,
465, 466, 469, 470, 472, 474, 475, 476, 477
Zahraniční: 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 486, 489, 490, 491, 492,
493, 495, 496, 498, 500,

Václav II.

Česká: 382, 383, 384, 385, 386, 388, 389, 392, 396, 400, 403, 404,
406, 408, 409, 410, 411, 414, 415, 417, 421, 423, 426, 427,
428, 431, 432, 435,
Moravská: 439, 443, 445, 447, 448, 450, 451, 452, 453, 454, 459, 460,
463, 464, 470, 471, 476
Zahraniční: 482, 484, 487, 489, 491, 492, 493, 498

Samostatná markrabata moravská

Vladislav I. Jindřich

České: 430*)
Moravská: 456, 467, 468, 473
Zahraniční: 499

Vladislav II.

České: 430*)

Přemysl

České: 430*)
Moravská: 456, 468

Vladislav III.

Moravská: 440, 441, 442, 449, 455, 466, 474

Přemysl Otakar

České: 413
Moravská: 440, 441, 443, 449, 455, 457, 466, 469, 474
Zahraniční: 497

Olomoucké biskupství

Biskup Bruno

Moravské: 441

*) V době ukrytí náleželo k území Moravy

XII. SEZNAM LITERATURY POUŽITÉ V III. DÍLU

- E. Bahrfeidt**, Der Brakteatenfund von Borne, Berlin 1909
- W. G. Becker**, Zweihundert seltene Münzen des Mittelalters, Dresden 1813
- V. Burian**, Olomoucká část nálezu brakteátů v Rešově u Rýmařova, NSb. 8, 1963—64, str. 221 n.
- F. Cach**, Brakteátové razidlo Národního musea a vývoj ražební techniky doby brakteátové, NČČsl XIX, 1950, str. 22 n.
— Jeden z pohledů na české mincovnictví ve 13. století, Sborník numismatických prací k sedmdesátinám Dr. K. Castelína, Hradec Králové, 1974, str. 37 n.
- Kl. Čermák**, Nález brakteátů u Podmok, PA XIV, 1887, str. 543
- I. L. Červinka**, Mince a mincovnictví Markrabství Moravského, Brno 1897
— Moravské brakteáty, ČVMSO XIX, 1902, str. 39 n., 104 n.
— Nálezy mincí z Moravy, zvl. otisk z ČVMSO XLV, č. 169 a 170
- F. Dworschak**, Der Münzfund von St. Pölten, Mitteilungen der Numism. Gesellschaft in Wien XV, 1923, č. 59—60
— Der Münzfund von Zemendorf, Burgenländische Heimatblätter 3. Jg. Folge 2, 1934, str. 25 n.
- F. Dworschak — R. Friedinger**, Ein Brakteatenfund aus Steiermark, NZ 56, 1932, str. 19 n.
- E. Fiala**, Brakteáty nálezu Heřmanického, PA XIV, 1889, str. 457 n., 535 n., 590 n.
— České denáry, Praha 1895
- F. Friedensburg**, Der Brakteatenfund von Salesche, Altschlesien I. 1, Breslau 1922, str. 27 n.
- M. Gumowski**, Wykopalisko monet XIII. w. w Brzegach nad Nid., Rozpr. histor.-filozof. Akademiji Um., Tom LXI, str. 24 n.
- Kl. Günther**, Der Brakteatenfund von Dresden, Arbeits-u. Forschungsberichte z. sächsischen Bodendenkmalpflege, Dresden, 1950/1, str. 201 n.
- G. Habich**, Fund von Hirschau, Mitteilungen der Bayer. num. Gesellschaft XXVIII, 1910, str. 146 n.
- J. Halačka**, Nález brakteátů v Uhřicích u Jevíčka {dodatek}, NČČsl XIX, 1950, str. 184
— Nález ve Vrážném u Jevíčka, NČČsl XX, 1951, str. 87
— Nález českých brakteátů v Želeticích u Znojma, MNZ č. 7, 1960, str. 53 n.
- J. Hásková**, Nález středních brakteátů z Vadína, NL XX, 1965, str. 183
- W. Haupt**, Literární záznamy o královských brakteátech z hornolužických nálezů, NČČsl VI, 1930, str. 51 n.
— Der Brakteatenfund von Grubschütz 1896, Der Münzensammler, příl. k č. 39, roč. IV, 1931
- W. Hävernick**, Der Silberbarrenfund von Sonneborn, Kr. Gotha, Blätter für Münzfreunde 1939, str. 390 n.
- W. Hävernick — E. Mertens — A. Suhle**, Die mittelalterlichen Münzfunde in Thüringen, Jena 1955
- v. Heineken**, Der Brakteatenfund von Kamenz O. L., Jahrb. d. Numism. Vereines zu Dresden a. d. J. 1912, str. 125 n.
- J. Janáček**, Stříbro a ekonomika českých zemí ve 13. století, ČČH XX, 1972, č. 6, str. 875 n.

- J. Ječný**, Soupis a rozbor nálezů mincí v jihozápad. Čechách po stránce numismatické, Plzeň 1921, str. 9 n.
- Brakteáty nalezené v Kolíně, VNS IV, 1922, str. 183 n.
  - Poznámky k nálezu nehodivskému, NČČsl III, 1927, str. 190 n.
- V. Katz**, Brakteáty Přemysla Otakara II., VNS IV, 1922, str. 155 n.
- Nález brakteátů u Dubnice pod Ralskem, NČČsl III, 1927, str. 30 n.
- A. Luschin v. Ebengreuth**, Der Brakteatenstempel von Lettowitz, WNZ XIII, 1881, str. 225 n.
- V. J. Klíma**, Razil v Plzni již Václav I.?, NL IV, 1949, str. 1 n.
- J. Menadier**, Brakteatenfunde, ZfN XV, 1887, str. 189 n.
- B. Mendl**, Hospodářský vývoj Evropy, 1948
- V. Němeček**, Po stopách nálezů na Třebíčsku, NČČsl XIX, 1950, str. 242 n.
- Nález denárů Přemysla Otakara II. v Horních Borech na Velkomeziříčsku, MNZ č. 5, 1959, str. 28
  - Tasovský nález, MNZ č. 6, 1959, str. 20 n.
- Em. Nohejlová-Prátová**, Zákonitost nálezů mincí, NL VI, 1951, str. 85 n.
- I. Pánek**, Das Münzvermächtnis des 13. Jahrhunderts in Böhmen, NSb. 12, 1971—72, str. 65 n.
- J. Petřtyl**, Nález brakteátů a slitkového stříbra ve Lhůtě u Chotěboře, NČČsl XXI, 1952, str. 139 n.
- Nález brakteátů v Čisté na Litomyšlsku, NSb. IX, 1965—66, str. 225 n.
  - Nálezy brakteátů ve východních a severovýchodních Čechách, Acta musei reginae-hradecensis XI, 1967—69, serie B, str. 101 n.
  - Dodatky k moravským nálezům z 13. stol. v numismatické sbírce Q. Šimka, Zprávy muzeí od Trstenické stezky, 1969, str. 51
- J. Pošvář**, Slezské a moravské mincovny ve 13. století, Slezský Sborník 51 [1951]
- Nová data o nálezu brakteátů v Jamách u Žďáru r. 1837, NL VIII, 1953, str. 13 n.
  - O hornictví a mincovnictví v Havlíčkově Brodě ve 13. století, Vlastivědný sborník Vysociny III, 1959, oddíl SV
- T. Przyppkowski**, Przyczynek do wykopaliska monet XIII w. w Brzegach nad Nid., WNA, 1920—21, str. 125 n.; 1922, str. 37 n.; 1924—25, str. 65 n.
- P. Radoměrský**, Románská Praha ve světle nálezů mincí, ČNM, odd. věd společens., CXXIV, 1955, č. 1, str. 12 n.
- Bavorský fenik na českém jihozápadě ve 13. století, NSb. II, 1955, str. 27 n.
  - Nálezy mincí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, (údobí brakteátové), Praha 1956, str. 77—111
  - Studie k českému mincovnictví 13. století (I), ČNM, Histor. muzeum CXXXV, 1966, č. 1, str. 23 n.
- v. Raimann**, Der Münzfund von Pfaffenmünster, Mitteil. d. Bayer. numism. Gesellschaft XIV, 1895, str. 67 n.
- E. Rzehak**, Ein Brakteatenfund bei Austerlitz, Zeitschrift des deutsch. Vereines für die Geschichte Mährens u. Schlesiens XIII, 1909, str. 221 n.
- J. Sejbal**, K chronologii moravských ražeb 13. století, Sborník I. Numismat. symposia, Brno 1966, str. 78 n.
- W. Schwinkowski**, Der Brakteatenfund von Grünroda, Jahrbuch d. Numism. Vereines zu Dresden a. d. J. 1909, str. 32 n.
- Zur Münzgeschichte Heinrichs d. Erlauchten von Meissen (Der Fund von Constapel), Blätter f. Münzfreunde LII, 1917, str. 365 n.
  - Münz- u. Geldgeschichte der Mark Meissen der weltlichen Herren nach meissnischer Art vor der Groschenprägung I, Frankfurt a. M. 1931

- G. Skalský**, K dějinám mincovnictví českého a moravského do počátku XIII. stol., Časopis Matice moravské 1924, str. 37 n.
- O marce pražské na rozhraní stol. 13. a 14., NČČsl III, 1927, str. 39 n.
  - Studie o českých a moravských brakteátech, NČČsl V, 1929, str. 57 n.
  - Studie o českých a moravských brakteátech II, NČČsl VIII, 1932, str. 28 n.
  - Mincovní reforma Václava II., ČCH 40, 1934, str. 12 n.
  - Studie o českých a moravských brakteátech III, NČČsl XI/XII, 1935—36, str. 1 n.
  - Stručný přehled vývoje českého mincovnictví, Praha 1937
  - Nález českých brakteátů a bavorských feniků z druhé poloviny 13. století v Doksanech, NČČsl XV, 1939, str. 44 n.
  - Ražba dvoustranných denárů v Čechách v době brakteátové, NČČsl XV, 1939, str. 23 n.
  - Studie o českých a moravských brakteátech IV, NČČsl XVI/XVII, 1941, str. 20 n.
  - Jak došlo v Čechách k ražbě brakteátů, NL I, 1946, str. 57 n.
  - Tak zvaný plzeňský denár nepatří Václavovi I., NL IV, 1949, str. 5 n.
- J. Smolík**, Nález mincí ve Staré Řiši na Moravě, PA XIV, 1889, str. 465 n.
- Brakteáty (nález Chotěšov), PA XVI, 1896, str. 685
  - Nález mincí z XIII. stol. v Strmilově, PA XVIII, 1898—99, str. 363 n.
  - Nález brakteátů v Králicích u Prostějova n. M., PA XXIII, 1908, str. 53 n.
- T. Stenzel**, Der Münzfund von Krosigk, Bl. f. Münzfr. XIV, 1978, č. 66
- J. Šebánek**, Několik zpráv o mincovních a měnových poměrech v českých zemích ve 13. století ve světle diplomatickém, Sborník I. Numismatického symposia 1964, Brno 1966, str. 85 n.
- F. Šebek**, Nález moravského denáru z Pardubic, NSb. XI, 1970, str. 180
- K libčanskému nálezu brakteátů, NL XXVII, 1972, str. 105 n.
- J. Šusta**, Dvě knihy českých dějin I, Praha 1926
- A. Taul**, Neznámý nález brakteátů v Nezděnicích (okr. Uh. Hradiště), NL XXVI, 1971, str. 110
- V. Vágner**, Dva starší nálezy středních brakteátů z doby Přemysla Otakara II. ve vlastivědném muzeu města Pardubic, Sběratelské zprávy III, 1948, str. 9 n.

XIII. ZUSAMMENFASSUNG

In der Einleitung zum dritten Teil erwähnt der Autor die Schwierigkeiten, auf welche die numismatische Forschung in dieser Epoche des böhmischen Münzwesens stösst. Es handelt sich fast durchwegs um unschriftlose, manchmal unansehnliche Münzen, sodass sie oft schon bei der Auffindung nachlässig behandelt oder auch vernichtet wurden. Alte Beschreibungen ihrer Funde sind vom heutigen wissenschaftlichen Gesichtspunkt unzureichend und bieten keine grosse Unterstützung.

Den territorialen Umfang seiner Publikation begrenzt der Autor auf die Münzen des 13. Jahrhunderts, welche in Böhmen und Mähren geprägt wurden; er beschäftigt sich also weder mit den österreichischen Prägungen Přemysl II. oder den Oberlausitzer Brakteaten, noch mit den Münzen aus den Meissner Lehen oder den schlesischen Prägungen.

Der erste Abschnitt enthält eine kurze Übersicht der Entwicklung des böhmischen Münzwesens seit dem Beginn der Prägung grosser böhmischer Brakteaten um das Jahr 1210 nach dem Vorbild der Meissner Brakteaten, von denen sich die böhmischen nur dadurch unterscheiden, dass sie einen gekrönten Herrscher zeigen. Entgegen der früheren Ansicht, nach der zahlreiche Meissner Brakteaten für böhmische gehalten wurden, schied der Autor — in Übereinstimmung mit der Ansicht moderner Forscher — aus den Reihen böhmischer Brakteaten alle grossen Brakteaten mit einem nichtbekrönten Herrscher aus. Dafür ergänzte er die Reihen einheimischer Prägungen durch neu aufgetretene sowie bisher nicht publizierte Typen aus den Sammlungen des Národní muzeum in Prag und des Münzkabinettes der staatlichen Sammlungen in Dresden.

Weiter beschreibt der Autor die Entwicklung des Schrötlings der grossen böhmischen Brakteaten analog mit den gleichzeitigen Meissner Brakteaten und unterteilt die einzelnen Typen anhand von genauer datierbaren Münzfunden und nach bestimmten metrologischen Charakteristiken auf die Herrscher Přemysl I., Wenzel I. und Přemysl II.

Um das Jahr 1260 kam es in Böhmen zur Münzreform Přemysl II., bei der die grossen böhmischen Brakteaten durch solche mittlerer Grösse ersetzt wurden. Zugleich wurde auch ein kleineres Nominal in Form von Halbbrakteaten kleineren Schrötlings und halben Gewichts eingeführt. Damals trennte sich auch die böhmische Münze äusserlich definitiv von ihrem Meissner Vorbild, denn anstelle des früheren stereotypen Herrscherbildes der grossen Brakteaten weist die Ikonographie der sogen. „mittleren Brakteaten“ die verschiedensten Bildmotive auf. Die mittleren Brakteaten wurden sodann auch unter Wenzel II. bis zur Einführung des Prager Groschens im Jahre 1300 weitergeprägt.

In dieser Epoche kam es auch durch Einrichtung von weiteren Münzstätten neben der Prager zu einer Dezentralisierung der Münzprägung und dadurch auch zu einer Vergrösserung der Münzproduktion. Dieser Umstand bedeutet für die heutige Forschung allerdings eine weitere Erschwerung bei der chronologischen Einreihung der einzelnen Münztypen. Nur dank der wissenschaftlichen Analysierung neuerer und zur Gänze erhaltener Münzfunde gelingt es uns, diese Fragen wenigstens annähernd zu beantworten.

Neben Brakteaten kommen in Böhmen im 13. Jahrhundert sehr selten auch zweiseitige beschriftete Denare vor. Diese bisher in vier verschiedenen Typen bekannte Münzen sind jedoch eher als besondere Gelegenheitsprägungen anzusehen denn als Versuche der Einführung anderer Münzformen.

In Mähren entwickelte sich das Münzwesen unabhängig von der böhmischen Münze. Bereits zu Beginn des 13. Jahrhunderts, nach der Vereinigung der mährischen Teilfürstentümer in einer selbständigen Markgrafschaft Mähren, wird dort nach dem Muster der österreichischen Pfennige die Prägung zweiseitiger mährischer Denare eingeführt. Diese bis auf eine vereinzelte Ausnahme unschriftslosen Münzen wurden von den selbständigen Markgrafen Mährens bis etwa in die Mitte des Jahrhunderts geprägt. Zu Beginn der Fünfzigerjahre, als der böhmische König Přemysl II. die Regierung in Mähren übernahm, begann dort die Prägung kleiner mährischer Brakteaten, die anscheinend bis zu Beginn der Siebzigerjahre datierte. Noch während der Regierung von Přemysl II. schritt man zur Prägung von Brakteaten mittlerer Grösse, wodurch sich die mährischen Münzen äusserlich den gleichzeitigen böhmischen Münzen anglichen. Die Prägung dieser mährischen Münzen füllt dann auch noch unter der Regierung Wenzels II. den ganzen Rest des Jahrhunderts aus.

Auch unter den mährischen Prägungen der Brakteatenzeit kommen in der 2. Hälfte des 13. Jahrhunderts allerdings verhältnismässig selten, zweiseitige Denare Přemysl II. mit seinem Namen in der Umschrift vor.

Im zweiten Abschnitt behandelt der Autor die Gründe und Umstände, die den böhmischen König Přemysl I. am Anfang des 13. Jahrhunderts zum plötzlichen Übergang von der bisherigen Prägung zweiseitiger Denare auf die Prägung grosser Brakteaten bewog. Es war dies einerseits die bereits sehr schlechte Qualität der bisherigen böhmischen Denare, hauptsächlich jedoch das starke Einströmen von Meissner Brakteaten, die einen sehr guten Feingehalt besaßen und denen eine gleichwertige heimische Münze gegenüber gestellt werden musste. Die fremden Münzen brachte der Zustrom deutscher Kolonisten ins Land, die von dem plötzlichen starken Ansteigen der Silbergewinnung in Böhmen angelockt wurden. Dieser Reichtum an Edelmetall sowie die durch Kolonisten mitgebrachten neuen sozialen Lebensformen führten zum Übergang von der Naturalwirtschaft zur Geldwirtschaft, in der der Bedarf von Münzen als Wertmesser und Zahlungsmittel rasch anstieg.

Auch in der Organisation der Münzprägung selbst kam es zu Veränderungen, denn sowohl die Silbergruben wie auch die Münzprägung wird durch die königliche Kammer nunmehr an vermögende Personen aus dem sich bildenden städtischen Patriziat verpachtet. Es kommt zu neuen und oft komplizierten Rechtsgeschäften, zum Tausch und zur Verpachtung von Liegenschaften auf der Grundlage von Geldzahlungen. Obwohl die Münzproduktion ständig anstieg, wurde zu Zahlungen vor allem bei grösseren Transaktionen auch ungeprägtes Edelmetall in Form von Barren oder Silberkuchen verwendet. Trotzdem verlor die Münze nichts von ihrer funktionellen Bedeutung, denn im täglichen Geldverkehr auf den neuen, sich bildenden städtischen Märkten war ihr Bedarf unausbleiblich. Dies bezeugt auch die Prägung kleinerer, bei der Münzform um das Jahr 1260 eingeführten Nominale.

In diesem Abschnitt behandelt der Autor auch eine neue Idee hinsichtlich der Münzreform Přemysls I., von der bisher angenommen wurde, dass sie um das Jahr 1210 generell die Prägung grosser Brakteaten im ganzen Lande einführte. Es ist nämlich auffallend, dass Funde grosser Brakteaten eigentlich nur in den nördlichen und nordöstlichen Teilen Böhmens vorkommen, während das südliche und südwestliche Gebiet den Anschein erweckt, als sei es überhaupt ohne jegliche Funde böhmischer Münzen aus der 1. Hälfte des 13. Jahrhunderts. Es erhebt sich daher die Frage, ob die grossen böhmischen Brakteaten nicht nur für jene Teile Böhmens geprägt wurden, wohin die Meissner Brakteaten gelangten, während im Süden und Südwesten des Landes, wohin die bayerischen und österreichischen Pfennige drangen, vielleicht ihnen ähnliche heimische Münzen geschlagen wurden. Solche böhmische zweiseitige Münzen wären unter den Prägungen jener umfangreichen böhmischen Pfennigfunde zu suchen, deren Vergrabungszeit bisher in die 2. Hälfte des 13. Jahrhunderts gelegt wird. Manche unserer einheimischen und auch ausländischen Forscher sahen schon einzelne dieser Prägungen als böhmische Münzen an und vermuteten ihren Ursprung in der Pilsner Münzstätte.

In einer zusammenfassenden Wertung der Brakteatenzeit in den böhmischen Ländern führt der Autor ihre positiven und negativen Seiten an. Bei dem Vergleich mit den vorhergehenden zweiseitigen Denaren vom Gesichtspunkt der äusserlichen Form handelt es sich bei den Brakteaten um eine Verfallsform. Hinsichtlich der Schnelligkeit der Prägung stellte die Brakteatenprägung jedoch einen Fortschritt vor, denn sowohl die einfachere Anfertigung der Prägestempel, wie auch das eigentliche Prägen, das durch einen einzigen Schlag auf mehrere Schrötlinge auf einmal vorgenommen werden konnte, entsprechen gewiss der jähen wirtschaftlichen Entwicklung des Landes und dem damals ansteigendem Bedarf an Zahlungsmitteln. Das reiche einheimische Silbervorkommen war die verlässliche materielle Grundlage für den Bedarf der Münzstätten; ein bremsender Faktor in deren Produktion war jedoch die schwerfällige administrative Verwaltung des ganzen Systems des böhmischen Münzwesens im 13. Jahrhundert.

Der dritte Abschnitt behandelt die Münzfunde als wichtigste Quelle der numismatischen Forschung. Die Münzfunde der Brakteatenzeit, deren stummen Münzen an und für sich nichts über sich selbst aussagen, sind allerdings nur dann von Bedeutung, wenn sie zur Gänze für die wissenschaftliche Forschung erhalten sind, denn ihre chronologische Bestimmung hängt von den Stückzahlen der einzelnen Typen ab. In dieser Hinsicht entsprechen uns heute nicht mehr alte Fundbeschreibungen, welche diese Umstände nicht oder nicht immer genügend berücksichtigen.

Für chronologische Studien eignen sich am besten einheimische Funde, die eine genügende Anzahl heimischer Münzen eines bestimmten Zeitabschnittes enthalten. Demgegenüber pflegen ausländische Münzfunde, in denen manchmal auch böhmische Münzen vorkommen, nicht so sichere Erkenntnisquellen zu sein. Die böhmischen Münzen erscheinen in ihnen nur als nach dem Gewicht genommene Beimischung, ohne Rücksicht darauf, wann sie in ihrem Ursprungsland geprägt wurden.

Nur dank den erst im 20. Jahrhundert entdeckten Münzfunden, vor allem mehreren grossen, wissenschaftlich eingehend bearbeiteten Funden

der letzten Jahrzehnte, vermögen wir uns heute ein annäherndes Bild vom böhmischen und mährischen Münzwesen des 13. Jahrhunderts zu machen. In dieser Publikation sind die Funde böhmischer und mährischer Münzen des 13. Jahrhunderts angeführt und zwar unterteilt nach Funden aus Böhmen, aus Mähren und Schlesien sowie solche aus dem Ausland. Aufgenommen wurden jedoch nur solche Funde, deren einheimische Münzen nach den einzelnen Typen verzeichnet werden konnten.

Im vierten, überwiegend vom Gesichtspunkte der Münzsammler verfassten **Abschnitt** behandelt der Autor die Seltenheit dieser Prägungen. Er erklärt zunächst den Begriff der absoluten Seltenheit, die nur von der Zahl der heute bekannten Stücke abhängt; sie unterscheidet sich jedoch von der Seltenheit, wie sie von den Sammlern im Zusammenhang mit den Preisen dieser Münzen im Münzhandel verstanden wird. Ein negativer Faktor ist in diesem Falle das verhältnismässig kleine Interesse der Sammler für diese meist stummen und dadurch weniger attraktiven Münzen. Was speziell die Brakteaten anlangt, so sind sie oft unansehnlich und schlecht erhalten.

Die Preise dieser Münzen werden auch durch die Anzahl jener Stücke beeinflusst, die aus Funden in die Hände von Privatpersonen gelangten, denn einzelne der seltenen Typen sind schon definitiv in Museumssammlungen gelangt und kommen somit für Bewertung nicht mehr in Frage. Ein von Sammlern hoch geschätzter Umstand ist die Erhaltung einer Münze, die vom Gesichtspunkt einer öffentlichen Sammlung jedoch etwas zurücktritt, denn von dieser wird vor allem die dokumentare Aussagekraft einer Münze geschätzt, vor allem wenn ihr Fundort bekannt ist.

Unter Berücksichtigung aller dieser Umstände stellte der Autor — so wie in den vorhergehenden beiden Teilen dieses Werkes — eine Übersicht über den Seltenheitsgrad jedes einzelnen Münztypes zusammen. Diese Seltenheitsziffer ist derart gewählt, dass sie ungefähr ein Zehntel jenes Preises beträgt, den die Münze in den Preislisten tschechoslowakischer Münzhandlungen in den Dreissigerjahren dieses Jahrhunderts gehabt hätte, als das Preisniveau stabilisiert war.

Der fünfte Abschnitt enthält ein Verzeichnis aller bisher bekannten Typen der böhmischen und mährischen Münzen des 13. Jahrhunderts. Da sich in jener Zeit das Münzwesen in Böhmen und in Mähren in vollkommen unterschiedlichen Formen der Münzen entwickelte, sind im Verzeichnis der Typen zunächst die böhmischen Prägungen und danach separat die mährischen eingeführt. Das Verzeichnis ist in gleicher Weise wie in den beiden vorhergehenden Bänden dieses Werkes angeordnet, wobei die Nummerierung der Typen dieses 3. Teiles unmittelbar an die Nummerierung im 2. Teil anschliesst.

Die 2. Kolonne enthält Zitate der wichtigsten Literatur und anderer Werke, in denen die Münze angeführt ist, gegebenenfalls auch die Quelle, aus der die Münze übernommen wurde.

Die 3. Kolonne führt die Nummern der Fundorte an, in denen die Münze vorkam. Diese Nummern entsprechen der Nummerierung der Münzfunde, unter der sie in den Fundbeschreibungen angeführt sind (siehe Abschnitt IX).

Die 4. Kolonne gibt in der ersten Zeile das Durchschnittsgewicht an, wobei in Klammern die Stückzahl angeführt ist, aus der es gewonnen wurde. Die zweite Zeile nennt die Gewichts-spanne der erreichbaren Exemplare. Die dritte Zeile gibt den Seltenheitsgrad an. Je höher die Zahl, umso seltener ist der betreffende Typ.

Die 5. Kolonne enthält Anmerkungen resp. Varianten oder Abweichungen des betreffenden Typus und, soweit feststellbar, den Feingehalt des Silbers.

Der sechste bis achte Abschnitt setzt sich aus Vergleichstabellen mit der wichtigsten Literatur zusammen.

Der neunte Abschnitt enthält kurze Fundbeschreibungen mit dem Jahr der Entdeckung, einer kurzen Charakteristik und ungefähren Vergrabungszeit. Weiters sind die Nummern der einzelnen Münztypen getrennt nach böhmischen und mährischen angegeben. Die Zahlen in Klammern geben die Stückzahlen der einzelnen Typen an. Etwaige ausländische Münzen sind nur summarisch nach Ländern angeführt. Die literarische Quellen, aus denen die Fundbeschreibung zusammengestellt wurde, bilden den Abschluss.

Der zehnte Abschnitt enthält ein alfabmetisches Verzeichnis aller hier angeführten Funde. Dabei sind auch frühere ungiltige oder unrichtige Fundbezeichnungen mit Angabe ihrer richtigen Benennung angegeben.

Der elfte Abschnitt bringt eine Übersicht aller Funde nach den Münzen der einzelnen Herrscher und zwar bei jedem erst die böhmischen, dann die mährischen und zum Schluss die ausländischen Funde.

Der zwölfte Abschnitt verzeichnet die gesamte, in dieser Publikation benützte Fachliteratur.

Der dreizehnte und vierzehnte Abschnitt wird von fremdsprachigen Resumés gebildet.

Der fünfzehnte Abschnitt bringt die Abbildungen der Münzen in der Originalgrösse.

Der sechzehnte Abschnitt enthält zwei Karten mit den Fundorten böhmischer und mährischer Münzen des 13. Jahrhunderts. Die erste Karte verzeichnet die einheimischen Funde, die zweite Karte die Auslandsfunde. Die Münzfunde aus der 1. Hälfte des 13. Jahrhunderts sind mit einem vollen schwarzen Zeichen angegeben; ein Kreis bezeichnet die Funde aus der 2. Hälfte des 13. Jahrhunderts. Aus diesen Karten geht hervor, wann und wie diese Münzen in Böhmen und in Mähren umliefen und wie weit sie in die benachbarten Länder gelangten.

Übersetzt von Karel Castelin

XIV. SUMMARY

In the introduction to his third volume, the author draws attention to the difficulties which beset numismatic research in this period of the Bohemian coinage. This series, almost without exception, comprises un-inscribed coins of such generally unprepossessing appearance that up until now they have frequently been carelessly dealt with at the time of their discovery or even destroyed.

From the point of view of modern scholarship, early descriptions are quite inadequate and offer no great assistance.

The author limits his publication territorially to the coins issued in Bohemia and Moravia during the thirteenth century. He is thus not concerned with the Austrian issues of Přemysl II, the bracteates from Upper Lusatia, the coins of the Meissen state or with any of the Silesian series.

The first chapter provides a brief survey of the development of the Bohemian coinage from the inception in 1210 of the large Bohemian bracteates which can be distinguished from their Meissen prototypes only by the fact that they show a ruler wearing a crown. Amending the previously-accepted classification under which many Meissen bracteates were taken to be Bohemian, the author, in accordance with the views of modern scholars, removes from the series of Bohemian bracteates all those large bracteates showing an uncrowned ruler. To replace these he is able to add to the list of indigenous issues some newly discovered and hitherto unpublished types from the collections of the National Museum in Prague and from the Coin Cabinet of the State Collection in Dresden.

The author also describes the evolution of the flans of the large Bohemian bracteates on analogy with the contemporary Meissen bracteates and subdivides the individual types according to the evidence provided by closely-dated coin hoards and the particular metrological characteristics of the issues of the rulers Přemysl I, Wenzeslas I and Přemysl II.

Under the coinage reform of Přemysl II which took place in 1260, the large Bohemian bracteates were replaced by medium-sized pieces. At the same time a smaller denomination in the form of half-bracteates on smaller flans and of half the weight was introduced. At this point too, the Bohemian coins finally diverge from their Meissen prototypes since, in place of the earlier stereotyped ruler's portrait found on the large bracteates, the iconography of the so-called „medium-sized bracteates“ displays an independent repertoire of design motifs. The medium-sized bracteates went on being struck under Wenzeslas II until the introduction of the Prague groats in 1300.

As a result of the foundation of further mints in addition to Prague at this time a decentralisation in coin-production took place and with it an increase in mint output. This situation undoubtedly presents modern research with greater problems in establishing the chronological order of the individual coin-types. It is thanks only to the scholarly analysis of more recent hoards which have been preserved intact that we can manage to provide at least approximate answers to these questions. In

Bohemia in the thirteenth century there appeared alongside the bracteates some very rare two-sided, inscribed pennies. These coins which are known so far from four different types are however regarded as issues produced on specific occasions rather than as attempts to introduce other denominations.

In Moravia however there evolved a monetary system quite independent of the Bohemian coinage. At the beginning of the thirteenth century after the union of the Moravian principalities to form one autonomous Moravian margravate, the striking of two-sided Moravian pennies after the pattern of the Austrian pennies had already begun. Apart from one solitary exception, these inscribed coins were struck by the independent margraves of Moravia up to about the middle of the century. After the Bohemian king Přemysl II took over control in Moravia at the beginning of the fifties, the striking of small bracteates was begun in Moravia and their issue can apparently be dated to the early sixties. During the reign of Přemysl II bracteates of medium size were also struck with the result that the Moravian coinage was at that time superficially analogous to the contemporary issues in Bohemia. The production of these Moravian coins was continued throughout the reign of Wenzeslas II and thus occupies the remaining years of the century.

Among the Moravian issues of the bracteate period there also occur, in the second half of the thirteenth century, rare, proportionately-sized but two-sided pennies of Přemysl II bearing his name.

In the second chapter the author deals with the circumstances which faced the Bohemian king Přemysl I at the beginning of the thirteenth century up to the sudden transition from the existing issue of two-sided pennies to the striking of large bracteates. There was on the one hand the very poor quality of the prevailing Bohemian pennies but on the other there was, most importantly, the massive influx of Meissen bracteates of very good standard with which the local issues had to compete. These foreign coins were brought into the country by the droves of German immigrants attracted by the sharp increase in silver production in Bohemia. This state of affairs in relation to the precious metal, added to the new social order brought in by the immigrants, led to a change from a natural- to a money-economy in which the need for coinage as a standard of value and as a medium of exchange quickly increased.

There were also changes in the organisation of the coinage itself for by this time not only the silver mines but the production of the coins themselves had been leased by the royal house to powerful persons among the urban aristocracy. New and often complicated regulations about trade and the leasing of real-estate on the basis of money payments were brought into being. Although the output of coins increases steadily, unstruck bullion in the form of silver bars or ingots was also used for payments especially in the case of larger transactions. These developments also provide the explanation for the striking of the pieces of smaller value introduced by the monetary reform of 1260.

In this chapter the author also puts forward a new theory about the monetary reform of Přemysl I who had, it was previously thought, introduced the issue of the large bracteates throughout the entire country.

It is however remarkable that finds of large bracteates in fact turn up only in the northern and north-eastern parts of Bohemia, while the southern and south-western areas give the impression of being on the whole devoid of any finds of Bohemian coins during the first half of the thirteenth century. This then raises the question of whether the large Bohemian bracteates were not struck only for that part of Bohemia in which the Meissen bracteates had established themselves, while in the southern and south-western parts of the country where the Bavarian and Austrian pennies had penetrated, local coins were struck similar to the latter. These two-sided Bohemian coins should be sought among the issues present in the extensive Bohemian penny-hoards whose deposition has hitherto been dated to the second half of the thirteenth century. Many of our own scholars and foreign experts already consider some of these issues to be Bohemian and suspect that their source was the mint of Plzeň (Pilsen).

In a comprehensive review of the bracteate period in the Bohemian lands the author sets out the positive and negative aspects of the subject. From the point of view of outward appearance, the bracteate issues represent a decline in comparison with the preceding two-sided pennies. With regard to the speed of striking however the bracteates mark a step forward for not only could the dies be produced more simply but the method of manufacture whereby more blanks could be struck at a single blow certainly provided the solution required by the rapid economic development of the country taking place in this time and met the increasing demand for specie. The rich native sources of silver were the dependable material basis for the requirements of the mints. One factor retarding output however was the sluggish administrative organisation of the whole Bohemian coinage system in the thirteenth century.

The third chapter deals with the hoards, the most important source of information in numismatic research. The hoards of the bracteate period whose coins bear no overt evidence about their precise attribution are of significance only when they have been recovered in their entirety for scholarly research since their chronological assessment depends upon the number of coins of each type present. In this respect old hoard reports which ignored these considerations or did not always bear them sufficiently in mind are no longer adequate for our purposes today. The most suitable for chronological studies are native hoards which contain large enough numbers of local coins of an established date. On the other hand foreign hoards in which Bohemian coins are also sometimes found, are not usually such reliable sources of information. The Bohemian coins appear in them only as an admixture present on grounds of weight and without relevance to when they were struck in their country of origin.

It is only as a result of the evidence from coin-hoards which have first come to light in the twentieth century and especially the various large hoards exhaustively and expertly researched during the last decades that we are able today to build up an approximate picture of the Bohemian and Moravian currency of the thirteenth century.

This publication deals with the hoards of Bohemian and Moravian coins of the thirteenth century and subdivides them under the headings of finds from Bohemia, Moravia, Silesia and from countries abroad.

In the fourth chapter, writing predominantly from the point of view of the collector, the author deals with the rarity of these coins. He explains the idea of absolute rarity which depends entirely upon the number of specimens known today; this differs however from rarity as it is understood by collectors in connection with the prices of these coins in the trade. A negative factor in this case is the comparatively small interest taken by collectors in most anepigraphic and less attractive coins. This is especially true of bracteates which are so often mean-looking and in a bad state of preservation.

The prices of these coins are also influenced by the quantity of each type from hoards which have fallen into private hands; certain rare types are already permanently in the possession of public collections and so do not come into the question of valuation. A matter of great importance to collectors is the condition of a coin which, from the point of view of a public collection is something rather unimportant because the documentary evidence provided by a coin is valued by them before all else when its find-spot is known.

Bearing in mind all these considerations the author sets out in summary terms as in both the foregoing parts of his work the rarity grading of each of the individual types taken as a whole. This rarity figure is so chosen that it is approximately the tenth part of the price at which the coin had appeared in the price-lists of Czechoslovak coin dealers when the price level was stabilised in the thirties of this century.

The fifth chapter comprises an inventory of all the known types of Bohemian and Moravian coins of the thirteenth century. Since at that time the monetary systems in Bohemia and Moravia developed in completely different ways, the Bohemian issues are listed first under types followed by the Moravian coins cited separately in a similar manner. The list is arranged in the same way as in the two previous parts of this work so that the numbering of types in this third volume follows on from the numbering in the second volume.

Column 2 contains references to the most important literature, to other works in which the coinage is discussed and, if need be, other sources are also mentioned.

Column 3 sets out the numbers of the find-spots from which the coins have come. These numbers correspond with the numbering of the coin-hoards as they are mentioned in the descriptions of the finds [see Chapter IX].

Column 4 gives in the first row the average weight, followed in parenthesis by the number of pieces from which this figure was derived. The second row gives the weight variation noted among the available examples. The third row gives the rarity grading: the higher the number, the rarer the type in question.

Column 5 contains remarks about varieties or deviant forms and, so far as it has been determined, the fineness of the silver.

The sixth to eight chapters consist of concordance tables of the classifications appearing in the most important literature.

The ninth chapter provides brief descriptions of hoards with the date of discovery, a short characterisation and the approximate date of deposition. The numbers of the individual coin-types present are given separately for Bohemia and Moravia. The numbers in brackets give the number of pieces of each type. Any foreign coins included are given only in summary form under countries. The literary sources from which the hoard descriptions were compiled form the conclusion.

The tenth chapter contains an alphabetical list of all the finds discussed in this volume.

The eleventh chapter lists all finds containing coins of particular rulers, first from Bohemia, then from Moravia and then from countries abroad.

The twelfth chapter provides a complete specialist bibliography of the works consulted for this publication.

The thirteenth and fourteenth chapter give summaries in foreign languages.

The fifteenth chapter contains illustrations of the individual types of the coins discussed here.

The sixteenth chapter contains two maps with the find-spots of Bohemian and Moravian coins of the thirteenth century. The first map shows the home finds and the second map shows the foreign finds. The coin-finds from the first half of the thirteenth century are denoted by a black dot and a cross indicates a find from the second half of the thirteenth century. From these maps it can be seen when and how these coins circulated in Bohemia and Moravia and how far they spread into neighbouring countries.

Translated by Marion M. Archibald

XV. VYOBRAZENÍ MINCÍ

České mince

Panovník	č.
Přemysl I.	669—700
Přemysl I. s Václavem I.	701
Václav I. na Plzeňsku	702
Václav I.	703—750
Přemysl II.	751—850
Václav II.	851—874

Moravské mince

Vladislav I. Jindřich	875—887
Vladislav II.	888, 889
Přemysl	890—894
Vladislav III.	895—897
Přemysl Otakar	898—903
Bruno, biskup olomoucký	904
Přemysl II.	905—989
Václav II.	990—1015

XVI. MAPKY NALEZIŠŤ

Domáci nálezy

Zahraniční nálezy

- mince první poloviny 13. století
- mince druhé poloviny 13. století

ČESKÉ MINCE

669

670

671

672

673

674

675

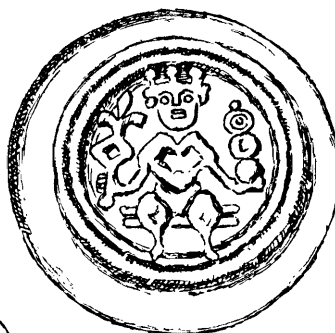

676

Přemysl I. č. 669—676

677

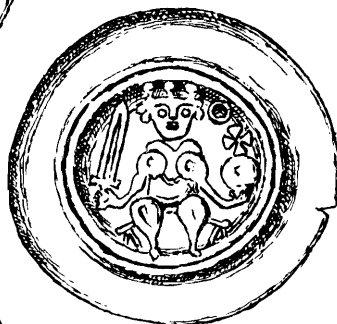
678

679

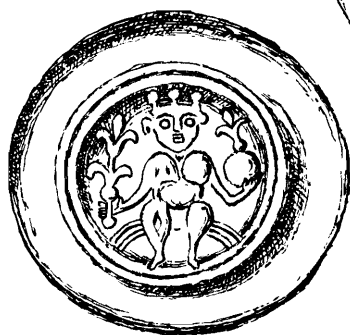
680

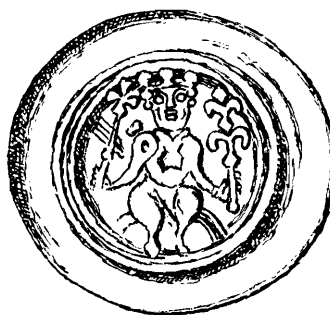
681

682

683

684

Přemysl I. č. 677—684

685

686

687

688

689

690

691

692

Přemysl I. č. 685—692

693

694

695

696

697

700

698

699

Přemysl I. č. 693—700

701

702

703

704

705

706

707

708

**Přemysl I. s Václavem I. č. 701, Václav I. na Plzeňsku č. 702,
Václav I. č. 703—708**

709

710

711

712

713

714

715

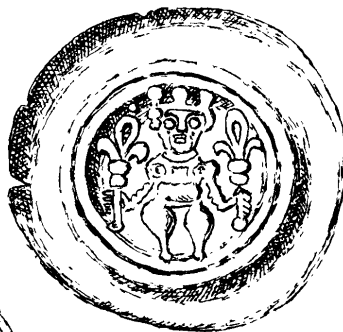

716

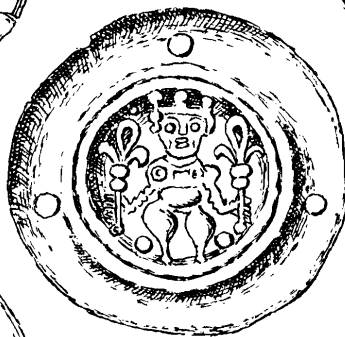
Václav I. č. 709—716

717

718

719

720

721

722

723

724

Václav I. č. 717—724

725

726

727

728

729

730

731

732

Václav I. č. 725—732

733

734

735

736

737

738

739

740

Václav I. č. 733—740

741

742

743

744

745

746

747

748

Václav I. č. 741—748

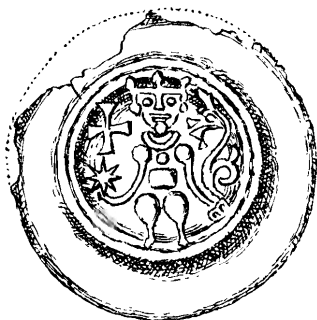
749

750

751

752

753

754

755

756

Václav I. č. 749, 750, Přemysl II. č. 751—756

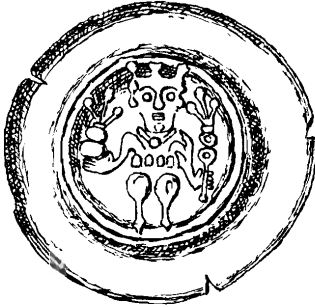
757

758

759

760

761

762

763

764

Přemysl II. č. 757—764

765

766

767

768

769

770

771

772

Přemysl II. č. 765—772

773

774

775

776

777

778

779

780

781

Přemysl II. č. 773—781

782

783

784

785

786

787

788

789

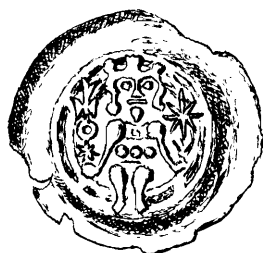

790

Přemysl II. č. 782—790

791

792

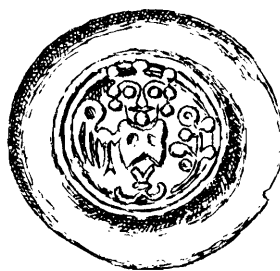
793

794

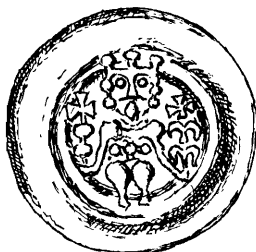
795

796

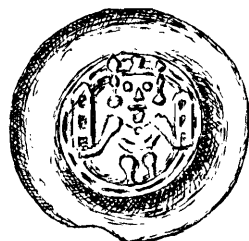
797

798

799

800

801

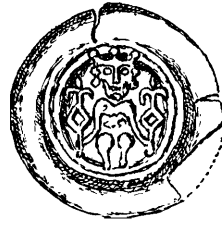
802

Přemysl II. č. 791—802

803

804

805

806

807

808

809

810

811

812

813

814

815

816

Přemysl II. č. 803—816

817

818

819

820

821

822

823

824

825

826

827

828

829

830

831

Přemysl II. č. 817—831

832

833

834

835

836

837

838

839

840

841

842

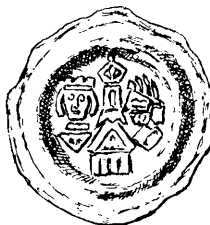
843

844

845

846

847

Přemysl II. č. 832—847

848

849

850

851

852

853

854

855

856

857

858

859

860

861

862

863

Přemysl II. č. 848—850, Václav II. č. 851—863

864

865

866

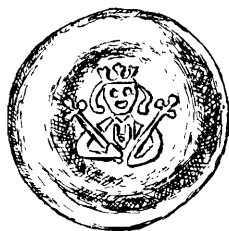
867

868

869

870

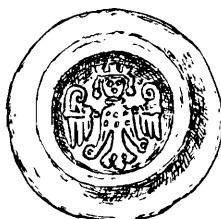
871

872

873

874

Václav II. č. 864—874

MORAVSKÉ MINCE

875

876

877

878

879

880

881

882

883

884

885

886

887

888

889

Vladislav I. Jindřich č. 875—887, Vladislav II. č. 888, 889

890

891

892

892 a

893

894

895

896

897

898

899

900

901

902

903

**Přemysl č. 890—894, Vladislav III. č. 895—897,
Přemysl Otakar č. 898—903**

904

905

906

907

908

909

910

911

912

913

914

915

916

917

918

919

920

921

922

923

Bruno, biskup olom. č. 904, Přemysl II. č. 905—923

924

925

926

927

928

929

930

931

932

933

934

935

936

937

938

939

940

941

942

943

944

945

946

947

948

Přemysl II. č. 924—948

949

950

951

952

953

954

955

956

957

958

959

960

961

962

963

964

965

966

967

968

969

970

Přemysl II. č. 949—970

971

972

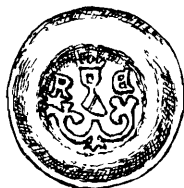
973

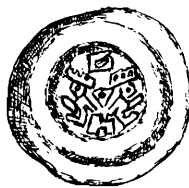
974

975

976

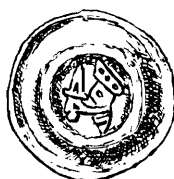
977

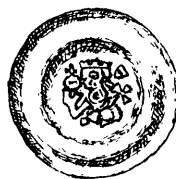
978

979

980

981

982

983

984

985

986

Přemysl II. č. 971—986

987

988

989

990

991

992

993

994

995

996

997

998

999

1000

1001

1002

Přemysl II. č. 987—989, Václav II. č. 990—1002

1003

1004

1005

1006

1007

1008

1009

1010

1011

1012

1013

1014

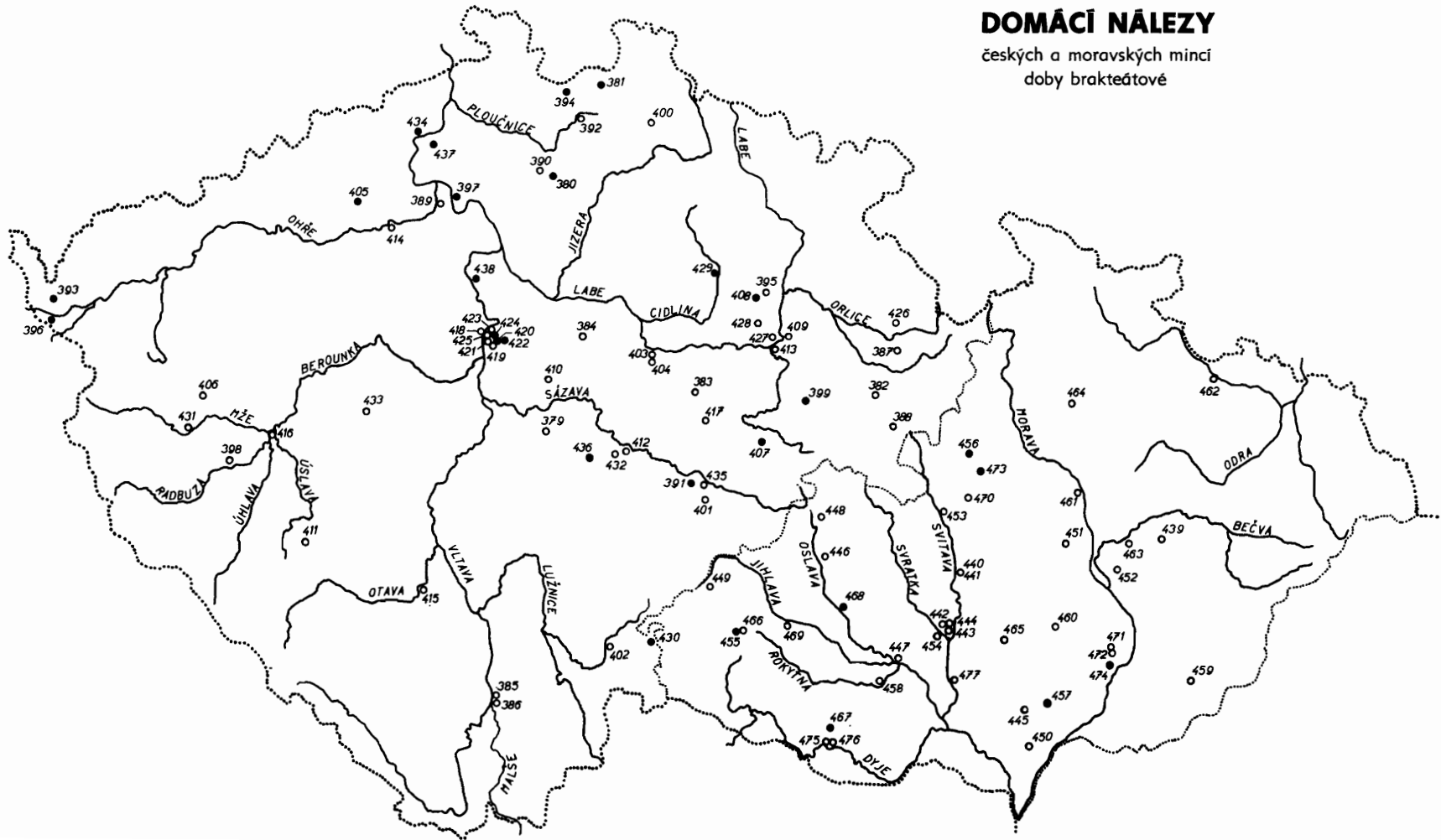

1015

Václav II. č. 1003—1015

DOMÁCÍ NÁLEZY

českých a moravských mincí
doby brakteátové

ZAHRANIČNÍ NÁLEZY

českých a moravských mincí
doby brakteátové

